PROCLI LYCII DIADOCHI.

PLATONICI PHILOSOPHI EMINENTISSIMI.

ELEMENTA THEOLOGICA, ET PHYSICA.

OPVS OMNI ADMIRATIONE PROSEQVENDVM.

QVAE FRANCISCVS PATRICIVS DE GRAECIS, FECIT LATINA.

FERRARIAE, APVD DOMINICVM MAMARELLVM.

M D LXXXIII.

Superiorum permiſſu.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

12. 34 g 17

ANTONIO MARIAE PAROLARIO,

MEDICO EXIMIO, ATQVE AMICO SINGVLARI.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Franciſcus Patricius. S.P.D.

VOLVMINA *tria, eaque exigua, de veterum mouimẽtis, tempus edax rerum, reliqua nobis fecit omni animi admiratione proſequenda. Libelli ſcilicet aliquot Hermetis Triſmegiſti, ſcriptoris vetuſtiſſimi, quibus humanæ ſapientiæ vniuerſæ principia, non Pythagorico more, ſed didaſcalico, tradita continentur. Quos auctos, & innumeris locis emendatos propediem dabimus. Sunt deinde libelli XIIII. titulo Myſticæ philoſophiæ ſecundum Aegyptios Romæ olim primò editi, poſtea Pariſiis, titulo de Secretiore parte diuinæ ſapientiæ, a Iacobo Carpentario editi & illuſtrati. Qui quamquam Ariſtoteli ſint attributi, nec principia tamen nec media, nec fines Ariſtotelicos vllos habent. ſunt tamen a Platonis auditore quodam, cuius nomen temporum in-*

iuria periјt, conſcripti. Sunt præterea Procli hæc Theologica elementa, quæ modo a nobis latina facta, tibi, ac ſapientiæ ſtudioſis dantur. Procli inquam Diadochi, qui præter reliquam admirabilem eius eruditionem, Mathematicus, & Platonicus, hoc eſt diuinus, philoſophus fuit maximus. Indicant illud, quæ in Euclidem, ac Ptolemeum commentaria conſcripſit: hoc vero, commentaria in Timæum, in primum Alcibiadem, in Cratilum, in Parmenidem, quæſtiones in Rempub. & libri ſex de Platonis Theologia, & hæc eiuſdem Theologiæ elementa. Quæ ſanè omnia extant, ſed maior eorum pars, nondum impreſſa typis, nulla vero adhuc de Græcis verſa eſt. reliqua eius in omnes Platonis Dialogos, & alterius generis ſcripta perierunt. Extant tamen in hoc Platonicæ Philoſophiæ genere, etiam Hermiæ, qui fuit Ammoniј pater, commentaria elegantiſſima in Phædrum, necnon Olympiodori, cuiuſdam longe docliſſimi, excerpta quædam ex eius commentariјs in Phædonem ac Philebum, & integra in Gorgiam. Sed omniũ eminentiſſimæ, Damaſciј Queſtiones de Principiјs rerum ſunt. Quæ omnia ſi publicè viſerentur, ardentiſſimos diuinæ ſapientiæ amores excitarent, in iјs pectoribus, quæ non argutandi cauſa, ſed modo hoc vnum, vt ſapiant, philoſophiæ operam nauant. Quæ, ſi aliquando viri alicuius verè viri, opere quamuis laborioſo, glorioſo tamen in lucem prodeant, apparebit tandem, quanta ſapientiæ pars tenebris obruta iaceat, dum vſitatam hanc in ſcholis ſolam ſequimur, & amamus ſapientiam. Cui rei manus dare, quantum uitæ & ociј ſuppetet, non deeſt nobis

animus

animus ingens. Utinam vita tranquillior, & fortuna aduerſa minus nobis contigiſſet, id iam forte totum cõfectum eſſet. Verum ad Proclum redeamus. cuius elementa Theologica tibi Parolari eruditiſſime animo libenti damus: Vti cognoſcas, quanto ingenij acumine mathematico more, Theologia Platonis vniuerſa mira demonſtrationum neceſſitate ſit demonſtrata. addita ſunt phyſica quoque elementa, ex Ariſtotelis dogmatibus deſumpta, eodemque modo tradita: quo modo, res nulla alia quàm mathematica, a quoquam vnquam alio, eſt tractata: & quæ ſuo hoc exemplo ſublimium philoſophorum ingenia, in reliquis philoſophiæ partibus mouere queat ad imitandum. & præſertim te Parolari, qui etiam adoleſcentulus eximia ingenij laude claruiſti, & omni poſtea ætate, ingenij tui ſublimitate, & docendo, & medicinam faciendo in eum gloriæ locum es euectus, vt te vix quiſquam alius conſequatur. Quod ſi feceris, Hippocratem ipſum, vel æquaueris, vel etiam ſuperaueris. Me interim redama.

Dat. Ferrariæ die x. Maij M D LXXXIII.

PROCLI LYCII DIADOCHI
ELEMENTORVM THEOLOGICORVM.
PROPOSITIONES. CCXI.
AD INSTAR MATHEMATICARVM DEMONSTRATAE.
DE VNO.
PROPOSITIO. I.

OMnis multitudo quadam tenus particeps eſt vnius.

DEMONSTRATIO.

NAmque ſi nullatenus participaret, nec tota multitudo vnum erit, neque ſingula eorum ex quibus eſt multitudo. Sed erit illorum etiam vnumquodque multitudo, atque hoc in infinitum. & horũ infinitorũ vnumquodque erit rurſus multitudo infinita. Nam ſi nullum vlla ex parte vnũ participet, nec totum ipſum, nec ſingula quæ in ipſo ſunt, infinitum erit omnino, & per omne. Quodcunque enim ſingulum acceperis de multis, vel vnum erit, vel non unum. At ſi non vnum, vel multa, vel nihil. At ſi unumquodque eſt nihil, & id, quod ex eis eſt, erit nihil. Si vero multa, ex infinities infinitis vnumquodque eſt. Hæc vero impoſsibilia ſunt. Neque enim ex infinities infinitis entium aliquod eſt. Infinito enim maius nõ eſt. Quod vero ex omnibus eſt, maius eſt vnoquoque. Neque ex nihilo componi quipiam poteſt. Omnis ergo multitudo quadam tenus particeps eſt vnius.

PROPOSITIO. II.

OMne particeps vnius, & vnum eſt, & non vnum.

DEMONSTRATIO.

QVod ſi nõ; eſt ipſunũ. Participat.n.unũ, aliud q̃d exiſtẽs ab uno. & patitur vnũ per participationẽ, & ſuſtinuit vnũ fieri. At vero, ſi nihil eſt præter vnũ, & ſolum eſt vnum, non participabit vnum. ſed ipſunum erit. Si vero

eſt

eſt aliquid præter illud quod non eſt vnum, particeps vnius, & non vnum eſt:& vnum,nō id quod ipſunum vocamus, ſed vnum ens,& particeps vnius.Hoc ergo non vnum eſt. neque ipſunum:unum tamen,ens ſimul & particeps vnius, & ꝓpterea non vnum per ſe exiſtens,vnum eſt, & nō vnū:aliud quid exiſtens præter vnum,quo quidem ſuperat, non unum; quo vero patitur,vnum.

Omne ergo particeps vnius,& vnum eſt,& non unum.

PROPOSITIO. III.

OMne quod fit vnum,participatione vnius fit vnū, & quatenus paſſum eſt participationem vnius,vnum eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enī fiant vnū,quæ nō ſunt vnū; inter ſe coeuntia nimirū & ad inuicem cōicantia fiunt vnum,& ſuſtinēt vnius præſentiam,non exiſtentia ipſunum.Participant ergo vnum,eatenus,quatenus patiuntur vnum fieri.Si enim iam ſunt vnū, non fiunt unum.Quod enim eſt,nō fit,id quod iam eſt.Quòd ſi fiant ex non vno,& priuatione,primò habebunt unum, ingenerato aliquo in illis vno.

PROPOSITIO. IIII.

OMne vnitum,aliud eſt ab ipſuno.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi eſt vnitum,particeps erit vnius,eatenus quatenus vnitum dicitur. Particeps autem vnius, & vnum eſt, & nō vnum.Ipſunum vero,& vnum nequaquàm eſt, & nō vnū. Namque ſi hoc etiam ſit,& vnum,& non unum, & id quod in ipſo rurſus unum eſt,vtrumque habebit,& hoc in infinitum; cum nullum ipſunum ſit,in quo ſiſti poſsit. Sed omne & vnū fuerit,& nō unum.Eſt ergo vnitum,quippiam aliud ab uno. Nam ſi vnitum,& vnum idem eſſent multitudo infinita erit, & ſimiliter vnumquodque eorum ex quibus eſt,id quod vnitum eſt.

PROPOSITIO. V.

OMnis multitudo,ſecunda eſt ab vno.

DEMONSTRATIO.

NAmque, ſi multitudo eſſet ante unũ, non participaret vnũ. Si quidẽ antequã fiat vnũ, eſt illa multitudo. Nondũ entis namque, non fit particeps. q̃m q̃d participat unum, & unum eſt, & nõ unum, nondũ vero ſubſtitit unum ſi prima ſit multitudo. Sed impoſsibile eſt, eſſe aliquam multitudinẽ, quæ nullatenus participet unum. Non ergo ante unum multitudo. Sin autem natura ſimul cum uno ſit, & eiuſdem ordinis (tpe. n. nihil prohibet) neque unum per ſe, multa eſſe poteſt, neque multitudo unum eſt, ut contradiſtincta ſimul ſint natura. Si quidem neutrum altero prius eſt, uel poſterius. Multitudo ergo, non erit per ſe unum, & eorum unumq́dq; quæ in ipſa ſunt, non unum, & hoc in infinitum; Quod impoſſibile eſt. Participat ergo unum ſui natura, nec quicquàm ipſius poterit accipi, quod non ſit unum. Nam ſi non unũ eſſet ex infinitis infinitum eſſet, ut eſt demonſtratum. Omnino ergo participat unum. Si uero unum, quod ipſunum eſt, nullatenus participat multitudinem, erit multitudo, omnino poſterior uno, participans quidem unum, non tamen ab uno participata. Si uero etiam unũ participat multitudinem, ſecundum quidem exiſtentiam, ut unum ſubſtans. ſecundum autem participationem non unum, multiplicatum erit ipſunum, ſicuti multitudo unita per unum eſt. Communicant ergo & unum cum multitudine, & multitudo cum uno. Coeuntia uero & communicantia quadamtenus ad inuicem, ſi ab alio congregantur, illud ante ipſa eſt. Si uero ipſa congregant ſe ipſa non opponũtur ad inuicem. Oppoſita namque, non properant in ſe ſe mutuo. Sin aũt unũ, & multitudo contradiuiduntur, & multitudo, quatenus multitudo, non eſt unum, & unũ quatenus unũ eſt, non eſt multitudo. Nec alterũ in altero fit: nãque unum ſimul & duo eſſent. Simul. n. rõnale & irrationale in genere ſunt, ut contradiſtincta. At ſi erit aliquid ante ipſa, quod ipſa congreget, id ipſum, uel unum erit, uel non unum. Sed ſi non unum, uel multa, uel nihil. Non autem eſt multa; ne ſit ante unum, multitudo. Neque etiam nihil. Quo modo namque cõgregabit, quod eſt nihil? Vnum ergo ſolum. Nõ enim & hoc unum, multa eſt, ne in infinitum progrediamur. Eſt ergo ipſunum; & omnis multitudo ab ipſuno eſt.

PROPOSITIO. VI.

OMnis multitudo, vel ex vnitis eſt, vel ex vnitatibus.

DEMONSTRATIO.

NAm vnumquodque multorum, quòd non ſit multitudo ſolum, clarum eſt. & huius rurſus multitudinis, vnumquodque, multitudinem non eſſe, itidem eſt clarum. Si vero non eſt multitudo tantum, vel vnitum eſt, vel vnitates. Ac quidem ſi participat vnum, vnita ſunt. Si vero, ex quibus primò vnitum eſt, vnitates. Nam ſi eſt ipſunũ, eſt etiam quod primò ipſum participat, & primò vnitum eſt. Hoc autem ex vnitatibus eſt. Si namque ex vnitis, rurſus vnita ex aliquibus. & id in infinitum. Oportet autem eſſe primo vnitum ex vnitatibus. Atque ita inuenimus quod a principio propoſuimus.

DE PRODVCENTIBVS AC PRODVCTIS.

PROPOSITIO. VII.

OMne productiuum alterius, præſtantius eſt natura producti.

DEMONSTRATIO.

NAm vel præſtantius eſt, vel deterius, vel æquale. Eſto prius æquale. Quod ergo ab hoc productum eſt, vel potentiam habet & ipſum, productiuam alterius alicuius, vel ſterile exiſtit omnino. At ſi ſterile ſit, hoc ipſo, deterius eſt, producente. & eſt inæquale illi, quod eſt fœcundum, & potentiam faciendi, habens: inefficax cum ſit illud. Quòd ſi & ipſum eſt aliorum productiuum, vel ſibi æquale producit (& hoc ſimiliter in omnibus, & erunt entia omnia æqualia adinuicem. & nihil erit alio præſtantius, cum ſemper, productiuum, æquale ſibi, ipſum productum conſtituat) vel inæquale. Si vero hoc, non iam æquale erit producenti ſe. Potẽtiarum enim æqualium, eſt, æqualia facere. Quæ vero ab his, inæqualia adinuicem, ſiquidem producens illi, quod ante ſe eſt, æquale eſt. ſibi vero, quod poſt ipſum eſt, inæquale eſt.

B Non

Non ergo æquale eſſe oportet productum producenti. Quin imò, neque deterius erit vnquàm producens. Si enim producens, eſſentiam producto tribuit, etiam potentiam ſecũdum eſſentiam largitur. Si autem ipſum, productiuum eſt potentiæ omnis, ei quod eſt poſt ſe, ſe ipſum etiam poterit facere tale, quale illud eſt. Si vero hoc, faciet etiam ſe ipſum potentius. Neque enim impotentia prohibet, cum adſit factiua potentia, neque etiam prohibet non velle. Omnia enim bonum appetunt ſecũdum naturam. Itaque ſi aliud poteſt perfectius efficere etiam ſe ipſum perfecerit, ante quàm illud perficiat, quod eſt poſt ipſum. Neque ergo producenti æquale eſt productum, neque præſtantius. Omnino ergo producens, præſtantius eſt producti natura.

DE PRIMO BONO, QVOD ETIAM IPSVM BONVM VOCATVR.

PROPOSITIO. VIII.

OMnib. quomodocunque bonum participantibus, præcedit primo bonum, & quod nihil eſt aliud, quàm bonum.

DEMONSTRATIO.

SI enim omnia entia bonum appetunt, clarum eſt, quòd primo bonum ſupra entia eſt. nam ſi idem cum aliquo entium ſit, vel idem eſt ens, & ipſum bonum, hoc ens, nõ amplius appetens erit boni, cum ipſum, bonum ipſum exiſtat. Quòd enim appetit aliquid, indigum eſt illius quòd appetit, & ab appetito aliud, & peregrinum. Vel aliud quidem ſunt, atque aliud. & hoc ens quidem participabit, bonum vero ipſum, erit participatum in eo. Aliquod ergo bonum eſt, in aliquo participantium & quod ſolum participans appetit. Sed non, ſimpliciter bonum, & quòd omnia entia appetunt. Hoc enim eſt omnibus entibus commune appetibile. Quod vero in aliquo gignitur, illius ſolum eſt participantis. Primò ergo bonum, nihil aliud eſt, quàm bonum. Si quid eñ aliud addideris, additione, diminues ipſum bonum, aliquod bonum efficiens, pro eo bono quod eſt ſimpliciter bonum.

Quod

Quod enim additur cum non ſit bonum ipſum, ſed minus il lo,ſua eſſentia bonum ipſum diminuit.

DE SVFFICIENTI.

PROPOSITIO. IX.

OMne ſufficiens,vel ſecundum eſſentiam, vel ſecundum actionem præſtantius eſt inſufficiente,ab alia cauſa dependentem habente perfectionis cauſam.

DEMONSTRATIO.

SI enim omnia entia bonum,ſecundum naturam appetũt. & aliud quidem ſibi ſuppeditat bonum, aliud vero indignum alterius eſt; illud ſanè præſentem habet boni cauſam, hoc vero ſeorſum exiſtentem. Quanto ergo vicinius hoc, quod appetibile præbet,tanto præſtantius fuerit eo quod ſeparata cauſa indiget,& aliunde ſuſcipiente perfectionem exiſtentiæ,vel actionis. Præterea & ſimile,& diminutum & ſimilius eſt,ſufficiens,ipſi bono. diminutum eo quòd participat bonum,& quia non ſit ipſum bonum primum. Cognatum tamen aliquo modo eſt illi, in quantum per ſe ipſum poteſt bonum habere. Participans vero,& per aliud participans,magis diſtat a primo bono quod nihil eſt aliud, quam bonum, &c.

PROPOSITIO. X.

OMne ſufficiens, ſimpliciter bono,deterius eſt.

DEMONSTRATIO.

QVid enim eſt aliud,ſufficiens, quàm id quod apud ſe ipſum,& in ſeipſo bonum poſsidet? hoc vero iam plenum eſt bono,& participans. Sed non ipſum ſimpliciter bonum eſt. Illud enim & ipſo participare, & ipſo plenum eſſe,præſtantius eſt,ut eſt demonſtratum. Si ergo ſufficiens, ſe ſe impleuit bono, id a quo impleuit ſe ſe, preſtantius fuerit, ſufficiente, & ſupra ſufficientiam. neque indigum eſt alicuius, ſimpliciter bonum eſt. Non enim appetit aliud, eſſet enim defectiuum boni, ſecundum appetitio-

nem, nec ſufficiens, eſſet enim plenum bono, & non ipſum bonum primo.

DE CAVSA.

PROPOSITIO. XI.

OMnia entia proueniunt ab una cauſa prima.

DEMONSTRATIO.

VEl enim nullius entium cauſa eſt, vel circulo, cauſę sũt cum terminata ſint omnia, vel in infinitum eſt aſcẽſus. & alius alia eſt cauſa, & nullibi ſiſtetur eſsentię prę ſubſiſtentia. Sed ſi nullius entium fuerit cauſa, neque ordo erit ſecundorum & primorum; perficientium, & perfectorum, ornantium, & ornatorum, gignentium & generatorum, agentium, & patientium. Neque ſcientia entium ullius. Cauſarum enĩ notitia ſcientię eſt opus. & tunc dicimus nos ſcire, cum cauſas cognoſcimus entium. Si vero circulo circumeunt cauſæ, eędẽ erunt & priores, & poſteriores. & potentiores & debiliores. Omne enim producens, pręſtantius eſt producti natura. differt autem nihil, per plura, vel per pauciora media, cõgiungere cauſato cauſam, & facere ſub illa. Intermediorum enim omnium quorum eſt cauſa pręſtantior erit, & quanto plura media, tanto magis cauſa. Si vero in infinitum cauſarum additio, & aliud ab alio ſemper; rurſus nullius ſcientia erit. Infinitorum enim nullius eſt cognitio. Ignoratis autem cauſis, neque ſequentium ſcientia erit. Si ergo, & cauſam entium oportet eſſe, & diſtinctæ ſunt cauſę a cauſatis, neque in infinitum eſt aſcenſus; erit cauſa prima, entiũ, a qua veluti a radice proueniunt ſingula, alia quidem propè illam exiſtentia, alia vero longinquius. Namque vnum oportere eſſe principium, demonſtratum eſt, quoniam omnis multitudo, ſecunda, ſubſtitit ab uno.

DE

DE BONO.

PROPOSITIO. XII.

OMnium entium principium, & cauſa primiſsima ipſum bonum eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim ab una cauſa,omnia proueniũt, cauſam illam, vel ipſum bonum oportet dicere,vel ipſo bono prȩſtantius. Sed ſi illa præſtantior eſt bono, nunquid trãſit aliquid etiam ab illa in entia, & in naturam entium, vel nihil? Et quidem ſi nihil,abſurdum. neque enim amplius conſeruauerimus ipſum in ordine cauſæ; Cum oporteat vbique adeſſe aliquid cauſatis a cauſa. & excellenter a primiſsima,a qua omnia pẽdent,& per quam ſingula entium ſunt. Si vero entibus participatio etiam illius eſt,ſicuti & ipſius boni,erit aliquid bonitate præſtantius, in entia penetrans a primiſsima cauſa. Non enim cum præſtantior ſit,& ſupra ipſum bonum, deterius aliquid ſecundis largietur,ijs donis quȩ id quod poſt ipſam eſt, largitur. At quid nam fiat ipſa bonitate præſtantius? quando hoc ipſum, PRAESTANTIVS dicimus eſſe id, quod bonum magis participat. Si ergo neque præſtantius dicetur non bonum, ipſo bono; omnino eſt ſecundum. Si vero entia quoque omnia bonum appetunt, quomodo ante hanc cauſam eſſe aliquid poteſt? Si enim & illud appetit,quomodo bonum,maximè?Si vero non appetit,quo modo,omnium cauſam,non appetunt,entia progreſſa ab ipſa?Si vero ipſum bonum eſt,a quo omnia entia pendent,principium,& cauſa primiſsima omnium,eſt, ipſum bonum.

PROPOSITIO. XIII.

OMne bonum, vnitiuum eſt eorum quæ participant ipſum, & omnis vnio, bonum.& ipſum bonum, cum ipſ uno idem.

DEMON-

DEMONSTRATIO.

SI enim bonum ſeruatiuum eſt entium omniũ,atque ideo appetibile exiſtit omnibus,ſeruatiuum,autem & contẽtiuum ſingulorum eſſentiæ,eſt ipſunum . (Vno enim ſeruantur omnia) & diſperſio,ſingula dimouet ab eſſentia. Ipſum vero bonum,quibus adfuerit, ea unum efficit, & cõtinet per vnionem. At ſi vnum eſt congregatiuum, & contentiuum, ſingula entium pficiet,per ſui præſentiam. & bonum igitur, omnibus eſt,vnitum eſſe. Si vero & vnio bonum per ſe eſt,& bonum,vnificum eſt,ſimpliciter bonum, & ſimpliciter vnũ, idem. Vniens ſimul & bonificans entia.Vnde etiam, ea quæ ab ipſo bono,quodammodo decidunt, etiam vnius priuãtur participatione,& quæ vno expertia fiunt, ſciunctione repleta,etiam bono priuantur eodem modo.

CORRELARIVM.

EST ergo, & bonitas, vnio & vnio,bonitas; & bonum eſt vnum,& vnum eſt primo bonum.

DE IMMOBILI, ET SEMOBILI PRINCIPIO, VEL CAVSA.

PROPOSITIO. XIV.

OMne ens,vel immobile eſt,vel motum;& ſi motum, vel a ſe,uel ab alio.

DEMONSTRATIO.

AC ſi a ſe, ſemobile eſt, ſi vero ab alio, (vt ita dicam) alimobile eſt. Omne ergo,vel immobile eſt, vel ſemobile,vel alimobile. Neceſſe enim eſt cum alimobilia ſint,eſſe & immobile, & inter hæc, ſemobile. Si enim omne alimobile,ab alio motum mouetur, vel circulo motiones ſunt, vel in infinitum. Sed neque circulo,neque in infinitum, ſiquidem principio definita ſunt entia õia, & mouens,moto præſtantius eſt. Erit ergo aliquid immobile,primum mouens. Verum ſi hoc,neceſſe eſt & ſemobile eſſe.Nam ſiſtãtur vniuerſa,quid nam erit quod primò moueatur?neque enim immobile ipſum, nõ enim natum erit aptum.Neque alimobile, ab alio namque mouetur.Relinquitur ergo ſemobile eſſe, quod

primò

primò moueatur, quãdoquidem hoc eſt, quòd ea quæ alimobilia ſunt, immobili coniungit medium quodammodo exiſtens, mouens ſimul & motum. Illorum enim alterum mouet ſolum, alterum mouetur ſolum. Omne ergo ens, vel immobile eſt, vel ſemobile, vel alimobile.

CORRELARIVM.

EX his ſanè etiam illud clarum, quod eorum quæ mouentur, ſemobile primum eſt, mouentium vero, immobile.

DE INCORPOREA ESSENTIA, ET QVID PROPRIVM IPSIVS.

PROPOSITIO. XV.

OMne quod in ſe conuertitur, incorporeum eſt.

DEMONSTRATIO.

NVllum enim corporum aptum natum eſt in ſe conuerti. Si enim quod vertitur ad aliquid, coniungitur illi ad quod vertitur, clarum ſanè quod etiam partes corporis omnes, ad omnes illius cõiunget, quod in ſe vertitur. Hoc enim eſt, in ſe conuerti, quando vnum, vtræque fiunt, & id quod cõuertitur, & id ad quod conuertitur. Impoſsibile autem eſt, id in corpore, & omnino in partibilibus omnibus. Nõ enim totum, toti ſibi coniungitur, id quod eſt partibile, ob partium ſeparationem, aliarum alibi ſitarum. Nullum ergo corpus in ſe conuerti natum eſt, ita ut totum conuertatur ad totum. Si quid ergo in ſe conuerſiuum eſt, incorporeum eſt, & impartibile.

PROPOSITIO. XVI.

OMne quod in ſe cõuertitur, ſeparatam eſſentiam habet ab omni corpore.

DEMONSTRATIO.

SI enim inſeparabile ſit à corpore quouis, non habebit aliquam actionem a corpore ſeparabilem. Impoſsibile eſt, ſi enim

ſi enim inſeparabilis eſſentia a corporibus ſit, eſſentialem actionem eſſe ſeparabilem. eſſet enim ita actio præſtantior, q̃ eſſentia. Si quidem hęc corporibus egeat, illa vero ſufficiens; ſui ipſius ſit, & non corporum. Si ergo aliquid, ſecundum eſſentiam eſt inſeparabile, ſecundum actionem quoque, ſimiliter eſt, vel etiam magis inſeparabile. Si vero hoc, non conuertitur in ſe. Quod enim in ſe conuertitur, aliud a corpore exiſtẽs, actionem habet ſeparatam a corpore, neque per corpus, neque cum corpore fit. Si quidem actio, & id ad quod actio eſt, nihil indiget corpore. Separabile ergo penitus a corporibus eſt, id quod in ſe conuertitur.

PROPOSITIO. XVII.

OMne ſe mouens primo, in ſe conuerſiuum eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim mouet ſe, etiam motrix actio eius in ſe eſt, & vnũ ſimul eſt mouens, & motum. Vel enim parte quidem mouet, parte vero mouetur, vel totum mouet & mouetur, vel totum quidem mouet, parte vero mouetur, vel èconuerſo. Sed ſi pars alia eſt mouens, pars alia quę mouetur, non erit ſemobile per ſe, ex non ſemobilibus ſubſiſtens. Sed apparet quidem ſemobile, non eſt autem ſecundum eſsentiam tale. Si vero totum mouet, pars vero mouetur, vel ècõuerſo, erit aliqua pars in vtriſque, ſecundum vnum, ſimul mouens & mota. & hoc primò ſemobile. Si autem vnum & idem mouet, & mouetur, mouendi actionem ad ſe habebit, motiuum ſui ipſius exiſtens, ad quod vero agit, in id conuerſum eſt. Omne ergo ſemouens primo, in ſe conuerſiuum eſt.

PROPOSITIO. XVIII.

OMne quod eſſe alijs largitur, ipſum primo eſt id, quod tribuit donatis.

DEMONSTRATIO.

SI enim ipſum eſſe donat, etiam a ſua eſſentia facit largitionem. Quod vero donat, deterius eſt ſui eſſentia. Qđ autem eſt, præſtantius eſt, & perfectius. Siquidem om-

nis

nis conditor alicuius, præſtantior eſt cōditi natura, quod ergo in ipſo donatore pręexiſtit, ſublimius eſt ipſo dono. Et eſt quidem quod illud, ſed non idem illi. primo enim illud eſt, hoc autem ſecundo. Neceſſe enim eſt, vel idem eſſe vtrumque, & unam rationem amborū, vel nihil eſſe commune, aut idem in ambobus, vel hoc quidem primo eſſe, illud vero ſecundo. Verum ſi eadem ratio: non amplius hoc quidē cauſa erit, hoc autem effectus, neque hoc quidem in ſe, illud uero in donato, neque hoc quidem effector, illud vero effectū. Si vero nihil habent idem; nequaquàm eò quòd ſit alterum ſubſiſtet reliquum, nihil ad eſſe illius communicans. Relinquitur ergo, hoc eſſe primo, quod largitur; illud vero ſecundo, quod largitum eſt, in quibus ipſo eſſe alterum, in altero donatur.

PROPOSITIO. XIX.

OMne quod primò inexiſtit alicui naturæ entium, omnibus adeſt, ſecundum illam naturam ordinatis, vna ratione, & eodem modo.

DEMONSTRATIO.

SI enim non omnibus eodem modo, ſed his quidem, his vero nequaquàm; clarum quòd non erat in illa natura primò. Sed in alijs quidem primò, in alijs vero, quæ aliquando participant ſecundò. Quod enim aliquando ſubſiſtens, eſt, aliquando vero non, non primo, neque per ſe exiſtit, ſed aduenticium eſt, & aliunde ſuperueniens, in quibus ita inſit, &c.

GRADVS ENTIVM.

PROPOSITIO. XX.

SVperior omnibus corporibus eſt animæ eſſentia. & omnibus animabus ſuperior eſt, intellectualis natura, & omnibus intellectualibus ſubſtantijs ſuperius eſt ipſum unum.

DEMONSTRATIO.

OMne enim corpus mobile eſt ab alio, mouere uero ſeipſum non eſt natum. Sed animæ participatione moue-

tur ex ſe,& uiuit per animam, & præſente quidem anima,ſemobile quodam modo eſt, abſente vero, alimobile. veluti hanc habens per ſe naturam,anima vero ſemobilem eſſentiam ſortita ſit. Cui enim ſuperuenit, huic impertit ſemobilitatem. quod vero impertitur ipſo eſſe, hoc multo prius ipſa eſt. Supra ergo corpora eſt, tamquàm ſemobilis per eſſentiam. illis per participationem ſemobilibus factis. Rurſus, anima mota a ſe ipſa, ſecundum habet ordinem ab immobili natura, actu immobili exiſtente, quia omnibus quidem motis præcedit ſemobile, omnibus vero mouentibus, immobile. Si ergo anima mota a ſe ipſa; alia mouet,oportet ante ipſam eſſe, immobiliter monens. Mens vero mouet,immobilis exiſtens, & ſemper ſecundum eadem agens. Etenim anima, per mentem participat ſemper intelligere. Sicuti corpus per animam, ſe ipſum mouere. Si enim eſſet in animà primò,ſemper intelligere,omnibus ineſſet animabus. Sicuti etiam ſe mouere. Non ergo animæ hoc ineſt primò. Oportet ergo ante ipſam eſſe,primò intellectiuum. Ante animas ergo, Mens eſt. At vero & ante Mentem, vnum. Mens enim etiamſi immobilis ſit, non tamen vnum eſt. Intelligit enim ſe ipſam,& agit circa ſe ipſam. At unum participant, omnia quomodocunque entia, mentem vero non omnia. Quibus enim adfuerit mentis portio,hæc cognitionem participare neceſſe eſt,quia intellectualis cognitio eſt principium & cauſa prima,cognoſcendi. Superius ergo mente,vnum eſt.Nec amplius,vno,aliud ſuperius. Idem enim vnum,& ipſum bonum. Ipſum vero bonum,principiũ omnium,vt demonſtratum eſt.

QVOD MENS NON SIT PRIMA CAVSA.

PROPOSITIO. XXI.

Omnis ordo ab vnitàte incipiens progreditur in multitudinem aliquam, vnitati conſortem. & omnis ordinis multitudo in vnam reducitur vnitatem.

DEMONSTRATIO.

Vnitas enim,principij habens rationem, progignit propriam ſibi multitudinem. Proinde vna catena,& vnus ordo,

ordo, uniuerſus, ab vnitate habet deſcenſum in multitudinem. Nec enim erit ordo, neque catena, ſi unitas fuerit ſterilis per ſe. Multitudo vero reducitur rurſus in vnam communem coordinatorum omnium cauſam. Quod enim eſt in omni multitudine idem, non ab uno eorum, quæ ſunt in multitudine, progreſſum habuit. Nam quod ab vno ex multis eſt, non eſt commune omnibus. Sed illius tantum proprietatis peculiare eſt. Cum ergo ſecundum vnumquemque ordinem, ſit quædam & communio, & cohærentia, & identitas, ob quam, & hæc coordinata dicuntur, & illa alterius ordinis, clarum quòd ab uno principio prouenit omni ordini, ut ſit idem. Eſt ergo vnitas vna ante multitudinem, in vnoquoque ordine, vnam rationem, & ſeriem, ordinatis in ipſa præbens, tum ad inuicem, tum etiam ad totum. Aliud quidem eſto cauſa alij, eorum quæ ſub eadem catena ſunt, cauſam vero vt vna ſit catena, neceſſe eſt ante omnia eſſe, & ab ipſa, omnia vt coordinata gigni, non ut hoc aliquid vnumquodque eſt, ſed vt huiuſce ordinis exiſtens.

CORRELARIVM.

EX his ſanè clarum eſt, quod & naturæ corporis ineſt, & vnum & multitudo, & vna natura, multas habet cohærentes, & multæ naturæ, vna vniuerſi natura. & ordini animarum adeſt, ab vna incipere anima prima, & in multitudinem animarum deſcendere, & multitudinem in unam reducere. Et intellectuali eſſentiæ, vnitatem eſſe intellectualem. & mentium multitudo ex vna mente, proueniẽs, & in illam cõuerſa. & vni ei quod ante omnia eſt multitudo vnitatum, & vnitatibus, in vnum reditus. Poſt ergo vnum quod eſt primum, vnitates; & poſt mentem primam, mentes. & poſt animam primam, animæ. & poſt vniuerſam naturam, naturæ.

PROPOSITIO. XXII.

OMne primo & principaliter exiſtens, ſecundum vnumquemque ordinem, vnum eſt, neque duo, neque plura duobus. Sed vnigenitum omne.

DEMONSTRATIO.

SVnto enim ſi poſsibile eſt duo; hoc eſt, etiamſi plures cõceſſerimus eſſe, principales cauſas. idem impoſsibile eſt. Etenim idem impoſsibile, etiamſi ſint plures. Vel enim utrũque horum eſt, quod ex ambobus. Sed ſi quod ex ambobus, vnum fuerit rurſus, & non duo prima. Si vero vnum, quòd vel ex altero alterum eſt, atque ita nõ eſt primum vtrumque, vel æque ambo. Sed ſi æqne, neutrum iam erit primò. Si eñ alterum primò, hoc uero, non idem ſit cum altero, quid erit ordinis illius? Quod enim nihil aliud eſt, quàm quod dicitur, id eſt primò. Horum autem utrumque, alterum exiſtẽs ab altero, eſt ſimul & non eſt, quod dicitur. Si vero hæc differunt quidem ad inuicem, nõn autem in quantum eſt, quod dicitur primò, differunt. hoc enim primò idem paſſum eſt, non ambo erunt primò, ſed illud cuius ambo participantia, primo eſſe dicuntur.

COROLARIVM.

EX his ſanè clarum eſt, quòd & primò ens, vnum eſt ſolum & non duo ſunt, primò entia, vel plura. Et primiſsima mens, vna ſola, ſed non duæ primæ mentes. Et primiſsima anima, vna. & in ſingulis ſpeciebus itidem. Veluti primò pulchrum, primò æquale, & in omnibus ſimiliter. Sic vero etiam animalis forma, una prima, & hominis, eadem enim demonſtratio.

DE IMPARTICIPABILI, PARTICIPANTE, PARTICIPATO.

PROPOSITIO. XXIII.

OMne imparticipabile, producit a ſe ipſo participãtia, & omnes participantes ſubſtantiæ, in imparticipabiles exiſtentias reducuntur.

DEMONSTRATIO.

IMparticipabile enim unitatis habens rationem, vt ſui ipſius exiſtens, & non alius, & ut ſeparatum a participantibus

bus progignit ea quæ participare poſſunt. Vel enim ſterile perſtabit in ſe, & nihil habebit honorabile. Vel dabit aliquid a ſe ipſo. Et quod accipit, participauit, & quod datum eſt, ſubſiſtit participanter. Omne vero participans alicuius, factum ab eo a quo particeps fit, ſecundum eſt, ab eo, quod omnibus ſimiliter adeſt, & omnia a ſe implet. Quod enim in uno eſt, in alijs non eſt, & quod omnibus, ſimiliter adeſt, ut omnia illuſtret, non in uno eſt, ſed ante omnia. Vel enim in omnibus eſt, vel in uno ex omnibus, vel ante omnia. Sed quod in omnibus eſt, partitum in omnia, rurſus alio indigebit, quod, illud partitum vniat, ac nõ amplius idem participabunt omnia. Sed hoc quidem alio; illud vero alio, ſi unum partiatur. Si vero in uno ex omnibus, non amplius omnium erit, ſed vnius. Si vero etiam cõmune participare potẽtium, & idem omnium, ante omnia erit, at hoc imparticipabile eſt.

PROPOSITIO. XXIV.

Omne participans, participato inferius eſt, & participatum imparticipabili.

DEMONSTRATIO.

Participans enim ante participationem imperfectum exiſtens, perfectum vero participatione factum, ſecundum eſt omnino a participato, quatenus perfectum eſt, participans. Qua enim imperfectum erat, hac participato quod ipſum facit perfectum, inferius eſt. Participatum uero, alicuius exiſtens, & non omnium, eò quòd omnium eſt, & non alicuius, rurſus remiſsiorem ſortitur exiſtentiam. Hoc enim omnium cauſæ cognatius, illud vero minus cognatum. Præcedit ergo imparticipabile, participatis. hæc vero participantibus. Et ut ſummatim dicatur. Illud quidẽ, eſt vnum ante multa; participatum uero in multis, vnum ſimul & non unum. participans vero omne, non unum ſimul & vnum.

DE PERFECTO.

PROPOSITIO. XXV.

OMne perfectum in proles progreditur, quas ipſum producere poteſt, imitans vnum vniuerſorum principiū.

DEMONSTRATIO.

VT enim illud ob ipſius bonitatem, omnium entium vniformiter conſtitutiuum eſt. Idem enim eſt ipſum bonū & ipſum vnum. Ita ut & boniforme & vniforme idem. Sic & ea quæ ſunt poſt ipſum, ob propriam perfectionem alia generare properant, imminuta ab ipſorum eſſentia. Quæ perfectio, boni ipſius portio quædam eſt. & perfectum quatenus perfectum imitatur ipſum bonum. Hoc vero omnium erat conſtitutiuum. Itaque & perfectum, eorum quæ poteſt, productiuum eſt ſecundum naturam, & perfectius quanto ſanè fuerit perfectius, tanto eſt plurium cauſa. Perfectius namque magis boni ipſius particeps eſt. Hoc vero propinquius bono, hoc autem cognatius cauſæ vniuerſorū, hæc vero plurium cauſa. Imperfectius autem, quanto imperfectius fuerit, tanto pauciorum eſt cauſa. Longinquius enim exiſtens a producente omnia, pauciorum eſt procreatiuum. Omnia enim procreare, vel ornare, vel perficere, vel continere, vel uiuificare, uel efficere, & ſingula horum in pluribus facere, illi eſt cognatum. In paucioribus vero ſi id fiat alienum magis, &c.

CORELARIVM.

EX his ſanè clarum eſt, quòd materia, quæ longinquiſsima eſt ab vniuerſorum principio, ſterilis eſt, & nullius cauſa. Si enim aliquid gignit, etiam poſt ſe aliquid habet & clarum quòd non erit longinquiſsima. Sed quod produxit longinquius illa, ipſa vero vicinior, eò quòd producat, & ꝙ imitetur omnium entium productiuam cauſam.

DE PRODVCENTE.

PROPOSITIO. XXVI.

OMnis productiua aliorum cauſa manēs ipſa in ſe ipſa, producit ea quæ poſt ſe, & quæ deinceps.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi imitatur vnum ipſum. Illud veró immobiliter procreat ea quæ poſt ſe, etiam omne producēs eodem modo habet producendi cauſam. Sed enim & ipſum vnum immobiliter procreat. Si enim per motum, vel in ipſo erit motus, vel non in ipſo, & quod mouetur, non iam amplius vnum erit, mutatum ex vno, motus etiam ex vno erit. Ita vel in infinitum, vel immobiliter producit ipſum unum. Et omne producēs imitabitur vnum & productiuam uniuerſorum cauſam. Ex eo enim quod primò eſt, eſt id, quod non primò. Itaque etiam ex eo quod omnium eſt productiuum erit id quod aliquorum eſt productiuum. Omne igitur producens in ſe ipſo manens producit ea quæ deinceps, non imminutis ergo in ſe manentibus, ipſis producentibus, ſecunda producuntur ab ipſis. nam quod quouis modo imminuitur impoſsibile eſt manere tale, quale eſt.

PROPOSITIO. XXVII.

OMne producens, ob perfectionem, & potentiæ abundātiam, productiuum eſt ſecundorum.

DEMONSTRATIO.

SI enim non ob perfectionem, ſed deficiens ſecundum potentiam produxit, neque etiam proprium ordinem, immobile potuit ſeruare. Quod enim ob defectum, & imbecillitatem alij eſſe præbet, ſui mutatione & alteratione ſubſtantiam illi tribuit; Manet vero quale eſt, omne producens, & manente ipſo, id quod eſt poſt ipſum, prouenit. Plenum ergo, & perfectū exiſtēs, ſecunda procreat, immobiliter & indiminute. Ipſum exiſtēs, quod eſt, neque ſe mutās in illa, neque diminuens. Neque enim diſſectio partium pro-

ducentis, eſt ipſum productum. Non enim genitis id conuenit, neque progignentibus cauſis. Neque tranſitus, non enim materia fit progreſsi. Manet enim quale eſt. Et productum, aliud ab ipſo eſt. Generans ergo inalterabile permanet, & indiminutum, & ob ſecundam potentiam ſe ipſum multiplicans, & a ſe ſecundas ſubſtantias præbens.

PROPOSITIO. XXIIX.

OMne producens, ſimilia ſibi, ante diſsimilia procreat.

DEMONSTRATIO.

CVm enim producens, neceſſario ſit præſtantius producto, eadem quidem, ſimpliciter, & æqualia ſecundum potentiam nunquam fuerint ad inuicem. Si vero non ſunt eadem & æqualia, ſed alia & inæqualia; vel penitus ſeparata ſunt a ſe inuicem, uel & unita & ſeparata. Sed ſi penitus ſeparata, non coibunt, & nullo modo, cauſę eſt ſympathes, id quod ab ipſa. Non ergo participabit alterum altero, cum penitus ſint alia. participatum enim communicationem largitur participanti ad id cuius particeps eſt. Sed neceſſe eſt, cauſatum cauſæ particeps eſſe, velut id quod inde habeat eſſentiam. Si uero quadamtenus ſeparatum eſt, & quadamtenus unitum producenti, productum. ſi æque vtrumque patitur, æque ipſius & particeps eſt, & non particeps. Itaque & habebit eſſentiam ab ipſo, & non habebit, eodem modo. Si vero magis fuerit ſeparatum, alienum magis quàm proprium fuerit a gignente genitum, & inconcinnum, ad ſe magis quàm concinnum, & aſympathes magis quàm ſympathes. Si ergo & cognata ſecundum eſſe, & ſympathea cauſis ſunt, ea quæ ab ipſis ſunt, & dependent ab ipſis ſecundum naturam, & appetunt contactum ad illas, appetentia bonum, & appetibile adipiſcentia, per cauſam, clarum ſanè, quòd magis uniantur producentibus producta, quàm ſeparentur ab ipſis. Et quæ magis ſunt unita, ſimilia ſunt magis quàm diſsimilia his, quibus maximè uniuntur. Similia ergo antequàm diſsimilia, procreat omnis productiua cauſa.

PROPOSITIO. XXIX.

OMnis progreſſus per ſimilitudinem ſecũdorum ad prima efficitur.

DEMONSTRATIO.

SI enim producens, ſimilia antequàm diſsimilia procreat, ſimili tudo a producentibus procreat producta. Similia enim per ſimilitudinem ſimilia efficiuntur, & non per diſsimilitudinem. Si ergo progreſſus in diminutione ſeruat identitatem geniti ad gignens. & quale hoc primo, tale edit id quod poſt ſe, ſecundò, per ſimilitudinem habet ſubſtantiã.

PROPOSITIO. XXX.

OMne ab aliquo productum immediate, & manet in producente, & progreditur ab ipſo.

DEMONSTRATIO.

SI enim omnis progreſſus, manentibus primis fit, & per ſimilitudinem efficitur, ſimilibus ante diſsimilia ſubſiſtentibus, manet aliquatenus etiam productum in producente. Quod enim penitus progreditur, nihil habebit idem, ad manens, ſed eſt penitus ſeparatum. Si vero habebit aliquid commune & vnitum ad ipſum: manebit & ipſum in illo, ſicut & illud in ſe manens erat. Si vero maneat tantũ, non progreſſum, nihil differet a cauſa, neque erit manente illa, aliud effectum. Si enim aliud eſt, ſeparatur, etiam eſt ſeorſum. Si autem ſeorſum, manet vero illa, progreſſum eſt hoc ab ipſa manente, vt ſeparetur a manente. Quatenus ergo idem aliquid productum, ad producens habet, manet in ipſo. Quatenus autem aliud, progreditur ab ipſo. Simile vero exiſtens, idem aliquatenus ſimul, & aliud eſt. Manet ergo & progreditur ſimul, ac neutrum, ſeorſum ab altero.

PROPOSITIO. XXXI.

OMne progrediens ab aliquo ſecundum eſſentiam, conuertitur ad illud, a quo progreditur.

DEMONSTRATIO.

SI enim progrediatur quidem, non cõuertatur autem ad cauſam progreſsionis huius, non appeteret cauſam. Oẽ eñ appetens conuerſum eſt ad appetibile. Sed eñ omne ens bonum appetit, & illius adeptio per proximam cauſam ſingulis. Appetunt ergo & ſui ipſorum cauſam ſingula. Per quod enim eſſe vnicuique, per hoc etiam, bene eẽ, & p quod bene eſſe, ad hoc appetitus primo, ad quod vero primum appetitus, ad hoc & conuerſio.

PROPOSITIO. XXXII.

OMnis conuerſio efficitur per ſimilitudinem, conuertentium ſe, ad id, ad quod conuertitur.

DEMONSTRATIO.

OMne enim conuertens ſe, ad oẽ; ſe coniũgere properat, & appetit communionem ad illud; & colligantiam. Colligat autem omnia ſimilitudo. Sicuti ſeparat diſsimilitudo, & diuidit. Conuerſio ergo, communio quædam eſt, & contactus. Omnis autem cõio, & cõtactus oĩs, per ſimilitudinem. Omnis ergo conuerſio per ſimilitudinem efficietur.

PROPOSITIO. XXXIII.

OMne progrediens ab aliquo & conuerſum, circularem habet actionem.

DEMONSTRATIO.

SI.n. ad id cõuertitur, a quo progreditur cõiũgit, principio finẽ. & eſt unus & cõtinuus motus, hic quidẽ a manente, hic aũt ad manẽs factus. Vñ ſanè oĩa circulo progrediunt a cauſis ad cauſas. maiores vero circuli, & minores ſi q̃dem: cõuerſiones ad proximè ſuprapoſita fiant aliæ vero ad ſuperiora, et uſque ad omnium principium. Ab illo enim omnia, & ad illud.

PROPOSITIO. XXXIV.

OMne q̃d ſcd̃m naturã cõuertit, ad illud facit cõuerſionem a quo & progreſſum habuit propriæ ſubſtantiæ.

DEMON-

DEMONSTRATIO

SI enim ſecundum naturam conuertitur,eſsentialem appetitionem poſsidet ad illud,ad quod conuertitur, & eẽ ipſius omne, in illud dirigit, ad quod eſsentialem facit conuerſionem.Et ſimile eſt illi ſecundum eſsentiam, quare & ſympathes illi ſecũdum naturam.Vt eſsentiæ cognatum. Si vero hoc; vel idem eſt,eſse amborum, vel ex altero alterũ vel ambo ex vno alio,ſimilitudinem ſortitum eſt. Sed ſi idẽ eſse eſt amborum,quõ ſecundum naturam alterum ad alterum eſt conuerſum? Si vero ex vno,ambo; ad illud, ſcd̃m naturam fuerit conuerſio vtriuſque.Relinquitur ergo alterum ex altero, eſse habere. Si vero hoc, & progreſsio ab illo, ad quod ſecundum naturam conuerſio.

CORELARIVM.

EX his ſanè clarum,quod appetibile omnibus, mẽs eſt & progrediuntur omnia a mẽte,& omnis mundus a mente eſsentiam habet,etiamſi æternus ſit,neque ob id nõ progreditur a mente,quia æternus eſt.Nõ eñ ob hoc,non conuertitur,quia ſemper ordinatus eſt.Sed & progreditur ſemper,& æternus ſecundum eſsẽtiam. Et conuerſus eſt ſemper, & indiſsolubilis ſecundum ordinem.

PROPOSITIO. XXXV.

OMne cauſatum, & manet in ſui cauſa, & progreditur ab ipſa,& conuertitur ad ipſam.

DEMONSTRATIO.

SI enim manet ſolũ,nihil differet à cã, indiſtinctũ ab ea exiſtẽs.Simul eñ cum diſtinctione, progreſsio eſt. Si autem progrediatur ſolum,incõiũctile erit ad ipſam,& aſympathes nullatenus cum cã cõicans.Si uero conuertatur ſolum,quõ, quod eſsentiam ab eo non habet,ſecundum eſsentiam facit conuerſionem ad alienum? Si uero manet & progreditur, non conuertatur autem,quomodo naturalis appetitus vnicuique ad bene eſse, & ad bonum,& ad gignens intenſio. Si vero progrediatur quidem & conuertatur, nõ maneat autẽ,

quomodo cum diſtet a cauſa, coniungi properat ad ipſam? inconiunctile cum eſſet ante diſceſſum. Si enim coniunctum eſſet, ſecundum illud omnino maneret. Si vero maneat & cõuertatur, non congrediatur autem, quomodo nõ ſeparatum conuerti poteſt? Conuertens enim omne redeunti in illud aſsimilatur, a quo diuiſum eſt ſecundum eſſentiam. Neceſſe eſt autem vel manere ſolum, vel conuerti ſolum, vel progredi ſolum, vel colligare extrema ad inuicem, vel intermediũ inter vtraque extrema, vel ſimul omnia. Relinquitur ergo, & manere omne in cauſa, & progredi ab ipſa, & conuerti ad ipſam.

PROPOSITIO. XXXVI.

OMnium quæ in progreſſu multiplicantur, prima ſecundis ſunt perfectiora, & ſecunda his quæ poſt ipſa, & deinceps ſimiliter.

DEMONSTRATIO.

SI enim progreſsiones producta, diſtinguunt a cauſis, & demiſſa ſunt ſecunda a primis. Prima quidem progreſſæ coniunguntur magis cum cauſis, ab ipſis illis enata. Secũda vero longinquius a cauſis ſunt. & deinceps ſimiliter. Viciniora vero & cognatiora cauſis, perfectiora. Etenim cauſæ ſunt cauſatis perfectiores: longinquiora vero imperfectiora; diſsimilia iam cauſis.

PROPOSITIO. XXXVII.

OMnium quæ ſecundum conuerſionem ſubſiſtunt, prima imperfectiora ſunt ſecundis. & ſecunda his quæ deinceps. Vltima vero perfectiora.

DEMONSTRATIO.

SI enim conuerſiones fiunt ſecundum circulum, & a quo progreſſus, in hoc etiam conuerſio; a perfectiſsimo autẽ progreſſus, conuerſio ergo in perfectiſsimum. Atque ſi ad quod progreſſus, ultimum eſt, ab hoc prima conuerſio. progreſſus autem in ultimum, imperfectiſsimum, & conuerſio ab imperfectiſsimo. Prima ergo in ijs, quæ ſecundum conuerſionẽ, imperfectiſsima. Vltima autem perfectiſsima.

PROPOSITIO. XXXVIII.

OMne prouēniēs ab aliquibus pluribus cauſis, per quot progreditur, per totidem etiam conuertitur, & omnis conuerſio per eadem, per quæ etiam progreſsio.

DEMONSTRATIO.

CVm enim per ſimilitudinem vtraque fiant, id quod immediatè ab aliquo progreſſum eſt, etiam conuertitur immediate ad ipſum. Similitudo enim immediata erat. Qđ uero medio in progrediendo eget, medio etiam indiget in conuerſione. Oportet enim ad idem vtrumque fieri. Itaque ad medium conuertetur primo, deinde ad præſtātius quàm medium. Per quot ergo eſſe, per totidem etiam bene eſſe vni cuique. & èconuerſo.

PROPOSITIO. XXXIX.

OMne ens, vel eſſentialiter conuertitur ſolum, vel vitaliter, vel etiam cognoſcenter.

DEMONSTRATIO.

VEl enim eſſe ſolum a cauſa poſsidet, vel etiam viuere cū ipſo eſſe, vel etiam cognoſcentem inde recepit potentiam. Quatenus ergo eſt, tantummodo, eſſentialem facit conuerſionem. Quatenus autem uiuit etiam vitalem. Quatenus vero cognoſcit, etiam cognoſcitiuam. Vt enim progreſſum eſt, ita conuertitur, & menſuræ conuerſionis, diffinitæ ſunt menſuris ſecundum progreſſum. Et appetitus ergo, his quidem eſt, ſecundum ipſum eſſe ſolum, aptitudo exiſtens ad participationem cauſarum. His vero etiam ſecundum uitam, quæ eſt motus ad præſtantiora. His autem ſecundū cognitionem, ſenſus exiſtens bonitatis cauſarum.

PROPOSITIO. XL.

OMnibus, quæ ab alia cauſa progrediuntur, pręcedunt ea quæ a ſe ipſis ſubſiſtunt, & eſſentiam per ſe ſubſiſtentem habent.

DEMONSTRATIO.

SI enim omne ſufficiens,vel ſecundum eſſentiam, vel ſecũdum actionem præſtantius eſt,eo quod ab alia cã pendet quod vero ſeipſum producit, ſibi productiuum eſt ipſius eẽ, ſufficiens eſt ad eſſentiam. Quod vero ab alio ſolum,producitur,non ſufficiens.Bono vero cognatius eſt ſufficiens. Cognatiora vero, & ſimiliora cauſis ſubſiſtunt ex cauſa, antequàm diſsimilia. Ergo quæ a ſe producuntur,& per ſe ſubſiſtunt antiquiora ſunt, ijs quæ ab alio tantum ad eſſe progrediuntur. Vel enim nihil eſt per ſe ſubſiſtens, vel ipſum bonum, tale eſt; vel prima ab ipſo bono ſubſiſtentia.Verum ſi nihil per ſe ſubſiſtit, in nullo ſufficiens erit reuera, neque enim in bono; præſtantius enim ſufficientia illud eſt, vnum exiſtens. & ipſum bonum,ſed non habens bonum.Neque in ijs quæ poſt bonum.Omnia enim alius indiga erunt,eius qđ ante ipſum ſolum. Si vero ipſum bonum,per ſe ſubſiſtit,ipſum ſe ipſum producens,non unum erit.Quod enim ab uno progreditur,nõ eſt unum.A ſe ipſo enim progreditur, ſi quidem per ſe ſubſiſtit.Itaque vnum ſimul & non vnum, ipſum vnum.Neceſſe ergo,per ſe ſubſiſtens eſſe poſt primum,& clarum quòd ante ea, quæ ab alia cauſa ſolum progrediuntur. Principalius enim quam illa, & ipſi bono cognatius, vt demonſtratum eſt.

PROPOSITIO. XLI.

OMne quod in alio eſt,ab alio tantum producitur. Omne aut in ſe exiſtens, per ſe ſubſiſtens eſt.

DEMONSTRATIO.

QVod enim in alio eſt,& ſubiecto indiget, ſui ipſius progenerans numquàm fuerit.Quod enim natum eſt ſe ipſum gignere,ſede alia nòn indiget,cum a ſe contineatur.& in ſe ſeruatur,a ſuperiore ſeorſum. Quod vero in ſe,manere,& ſtare poteſt,ſui ipſius eſt productiuum. Ipſum in ſe ipſum progrediens,& ſui ipſius contentiuum exiſtens. Atque ita in ſe ipſo exiſtens,ut in cauſa cauſatum.non enim vt in loco,neque in ſubiecto.Etenim locus,ab eo quod in loco, aliud eſt,& a ſubiecto id quod in ſubiecto eſt.Hoc vero ſibi

bi ipſi, idem. per ſe enim ſubſiſtens, & ut in cauſa, id quod a cauſa, ita in ſe ipſo eſt.

PROPOSITIO. XLII.

OMne per ſe ſubſiſtens, ad ſeipſum eſt conuerſiuum.

DEMONSTRATIO.

SI enim a ſe ipſo progreditur, etiam conuerſionem faciet ad ſeipſum. A quo enim ſingulis progreſſus, in hoc & progreſſui coordinata conuerſio. Si enim progreditur a ſe ipſo ſolum, non autem conuertatur progrediens in ſe, numquàm proprium bonum appetiuerit, & quod poteſt ſibi ipſi præbere; poteſt vero omnis cauſa ei quod ab ipſâ eſt; largiri cum eſſentia quam dat, etiam bene eſſe, eſſentiæ quam dat coniunge. Itaque & ipſum, ſibi. Hoc ergo proprium per ſe ſubſiſtenti bonum eſt. hoc vero non appetet, quod conuertitur ad ſe, non appetens autem, neque etiam aſſequetur, & non aſſecutum, imperfectum fuerit, & non ſufficiens. Sed ſi cui alij conuenit, etiam per ſe ſubſiſtenti, conueniet eſſe ſufficiēs, & perfectum, & aſſequetur ergo proprium, & appetet, & ad ſe ipſum conuertetur.

PROPOSITIO. XLIII.

OMne ad ſe ipſum conuerſiuum, per ſe ſubſiſtens eſt.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi conuerſum eſt ad ſe ſecundum naturam, & eſt perfectum in conuerſione ad ſe, eſſentiam quoque a ſe ipſo habebit. Ad quod enim conuerſio ſecundum naturam eſt, ab hoc etiam progreſſus eſſentialis eſt vnicuique. Si ergo ſibi bene eſſe præbet, etiam eſſe ſanè, ſibi præbebit. & erit ſui ipſius ſubſiſtentiæ princeps. Per ſe ſubſiſtens ergo eſt id quod ad ſe poteſt conuerti.

PROPOSITIO. XLIIII.

OMne quod ſecundum actionem ad ſe eſt conuerſiuum, etiam ſecundum eſſentiam conuerſum eſt ad ſe.

DEMON-

DEMONSTRATIO.

SI enim actione poſsit conuerti ad ſe, eſſentia vero nõ cõuerſiuum exiſtat, præſtantius erit ſecundũ actionem, quàm ſecundum eſſentiam, illa conuerſiua exiſtens, hæc vero nequaquàm. Quod enim ſui eſt præſtantius eſt, quàm quod alius tãtum eſt. Et quod ſui eſt ſeruatiuum, perfectius eſt, eo quod ab alio tantum ſeruatur. Si ergo ſecundum actionem eam quæ eſt ab eſſentia, in ſe conuerſiuum eſt, etiã eſſentiam conuerſiuam ſortitum eſt, ita ut non agat ad ſe tantum, ſed etiã ſui ipſius ſit, & a ſe contineatur, & perficiatur.

PROPOSITIO. XLV.

OMne per ſe ſubſiſtens, ingenitum eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim genitum, quia genitum, imperfectum erit per ſe, & indigum ea perfectione quæ ab alio eſt. Quia vero ſe ipſum, producit, perfectum, & ſufficiens eſt. Omne enim genitum, ab alio perficitur, præbente ipſi genituram non exiſtenti. Etenim genitura, uia eſt ex imperfecto in contrarium perfectum. Si vero ſe ipſum quid producit, perfectum ſemper eſt. Semper ſuæ cauſæ cohærens, potius vero inhærés eſſentiæ perfectiuæ.

PROPOSITIO. XLVI.

OMne per ſe ſubſiſtens, incorruptibile eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim corrũpetur, relinquet ſe, & erit a ſe ipſo ſeorſum. Sed hoc impoſsibile. Vnum eñ exiſtẽs, ſimul & cã eſt, & cauſatum. Oẽ aũt qđ corrumpitur, diſcedens a ſua cã corrũpitur. In quantum eñ exeat ab eo quod ipſum cõtinet, & ſeruat unumquodque cõtinetur, & ſeruatur, numquam autem relinquit cauſam id quod per ſe ſubſiſtit. Si quidem ſe ipſum non relinquit. Cauſa enim ipſum, ſibi ipſi eſt. In corruptibile ergo eſt, omne per ſe ſubſiſtens.

PROPO-

PROPOSITIO. XLVII.

OMne per ſe ſubſiſtens impartibile eſt, & ſimplex.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi partibile ſit, quod per ſe ſubſiſtit, conſtituet partibile ſeipſum, & totum conuertetur ad ſe, & omne in omni ſe erit: hoc uero impoſsibile. Impartibile ergo eſt qđ per ſe ſubſiſtens eſt. Sed enim etiam ſimplex. nam ſi compoſitum eſt, erit in ipſo, hoc quidem peius, illud autem melius, & melius ex peiore erit, & peius ex meliore, ſi modo totum a toto ſeipſo progreditur. Ad hæc non ſufficiens, cum indigũ ſit, ſui ipſius elementorum, ex quibus conſtat. Simplex ergo eſt omne quod per ſe ſubſiſtens fuerit.

DE AETERNO.

PROPOSITIO. XLVIII.

OMne non æternum, vel compoſitum eſt, vel in alio ſubſiſtit.

DEMONSTRATIO.

VEl enim diſſolubile eſt in ea, ex quibus eſt, & omnino componitur ex illis, in quæ diſſoluitur, vel ſubiecto indigens & relinquens ſubiectum abit in non ens. Si vero ſimplex ſit & in ſe ipſo, indiſſolubile erit & indiſsipabile.

PROPOSITIO. XLIX.

OMne per ſe ſubſiſtens, æternum eſt.

DEMONSTRATIO.

DVo enim ſunt modi, ſecundum quos neceſſe eſt aliquid non æternum eſſe, compoſitionis modus, & alter qui eſt in alio eſſe. per ſe ſubſtans autem, neque compoſitum eſt, ſed ſimplex, neque in alio eſt, ſed in ſe ipſo. æternum ergo eſt.

PROPOSITIO. L.

OMne quod tempore menſuratur, vel ſecundum eſſentiam, vel ſecundum actionē, generatio eſt, eatenus quatenus menſuratur, ſecundum tempus.

DEMONSTRATIO.

SI enim a tempore menſuratur conuenit illi ſecundum tēpus eſſe, vel agere. Et, erat & erit differentia ad inuicē eſſe. Si enim idem eſſet ſecundum numerum, erat & erit, nihil a tempore procedente, paſſum eſſet, & ſemper aliud habēte prius & poſterius. Si ergo aliud eſt erat, & erit, in fieri ergo eſt. & numquam exiſtens, ſed cum tempore ſimul procedit; a quo menſuratur, in fiendo exiſtens. & nō ſiſtitur in eodem eſſe, & ſemper recipiens eſſe aliud, & aliud, vt nunc ſecūdum tempus aliud ſemper, & aliud ſit, ob temporis progreſſum, non ergo ſimul totum eſt, in diſperſione tēporalis extenſionis exiſtens, & coextenſum. Hoc vero eſt in non eſſe, ipſum eſſe habere. Quod enim fit, non eſt id quod fit. generatio ergo eſt, id quod hoc modo eſt.

PROPOSITIO. LI.

OMne per ſe ſubſtans exemptum eſt, ab ijs quæ tempore menſurantur ſecundum eſſentiam.

DEMONSTRATIO.

SI enim ingenitum eſt, quòd per ſe ſubſtat nequaquàm a tempore ſecundum eſſe menſuratur. Generatio enim circa naturam a tempore dimenſam eſt. Nihil ergo per ſe ſubſtantium, in tempore ſubſtitit.

PROPOSITIO. LII.

OMne ſempiternum, totam ſimul eſt.

DEMONSTRATIO.

SIue eſſentiam ſolum habeat ſempiternam, totum ſimul præſentem ipſam habet. Neque eius hoc quidem, iam ſubſtans, hoc autem rurſus ſubſtaturum quod nondum

 eſt,

eſt,ſed quantum eſſe poteſt, tantum iam totum poſsidet indiminutè,& ſine extenſione. Siue actionem ad eſſentiam, & hanc vnitam habens,& in eadem menſura perfectionis conſiſtentem, ac veluti compactum ſecundum vnum ac eundem terminum, immobiliter, & ſine progreſsione. Nam ſi ſempiternum eſt, vt & nomen denotat, ſemper ens eſt, eſſe vero aliquando,& aliud eſt a ſemper ente,non oportet aliud prius,aliud poſterius eſſe.generatio namque erit,& non ens. Vbi autem,neque prius,neque poſterius,neque erat & erit,ſed eſſe tãtum,qđ eſt,totum ſimul eſt.Et vnumquodque quod eſt, idem etiam in agendo.

CORELARIVM.

EX hoc ſanè manifeſtũ eſt quòd,vt tota ſint ſempiternitas cauſa eſt. Siquidem oẽ ſempiternũ, vel ſecundum eſſentiam, vel ſecundum actionem,totam ſimul eſſentiam, vel actionem habet præſentem ſibi.

PROPOSITIO. LIII.

OMnibus ſempiternis,præexiſtit ſempiternitas,& omnibus temporalibus,tempus præexiſtit.

DEMONSTRATIO.

SI.n.vbique ante participãtia,ſunt participata, & ante participata, imparticipabilia, clarũ quod aliud eſt ſempiternum,aliud in ſempiterno ſempiternitas,aliud ẽt per ſe ipſã, ſempiternitas. Illud enim vt participãs,hoc vero vt participatum.hæc autem vt imparticipabilis.Et quod in tẽpore eſt aliud eſt,participans enim.Et tempus quod in eo,aliud.participatum enim.Et tp̃s ante hoc,imparticipabile exiſtẽs. Et horum utrumque, ex imparticipabilib. vbique & in oĩbus, idem.participatum aũt in illis ſolum a quib.participat̃.Multa eñ & ſempiterna,& temporalia,in quibus omnibus,ſempiternitas eſt ſecundum participationem. Et tempus diuiſum,cum illud indiuiſibile ſit. & unum tempus, ante hæc. & illud ſempiternitas ſempiternitatum, hoc vero tempus temporum,conditores participatorum.

PROPOSITIO. LIIII.

OMnis ſempiternitas,menſura eſt ſempiternorum, & omne tempus,eorum quæ in tempore, & duæ hæ menſuræ tantum ſunt,uitæ,& motus in entibus.

DEMONSTRATIO.

OMne enim menſurans,vel ſecundum partem menſurat, vel totum,adaptatum menſurato. Quod quidem ſecundũ totum menſurat ſempiternitas eſt;quod vero per partes; tempus. Duæ ergo tantum menſuræ, hæc quidem ſempiternorum. hæc vero temporalium.

PROPOSITIO. LVI.

OMne ſecundum tempus ſubſtans,vel æterno tẽpore eſt; vel aliquando in parte temporis ſubſiſtentiam habet.

DEMONSTRATIO.

SI enim progreſſus omnes per ſimilitudinem ſunt, & ante penitus diſsimilia, cõtinuata primis ſubſtant ſimilia ſibi magis,quàm diſsimilia. Sempiternis autem coniungere ea quæ in parte temporis fiunt,impoſsibile. Etenim ſicuti quæ fiunt,illis ſubſtantibus,& quæ aliquãdo,illis quæ ſemper ſubſtant, differunt. Media vero horum & illorum ſunt ea,quæ aliquatenus ſimilia illis ſunt,aliquatenus vero diſsimilia. Non ne ergo,eorum quæ aliquando fiunt, & eorum quæ ſemper ſunt, & quo ad aliquando; ab ijs diſtat quæ ſemper extan:?Horum ergo medium eſt, vel quod ſemper fit, vel quod aliquando eſt?vel hoc vero eſt,non enter ens, vel quod aliqñ enter ens. Sed quod aliquando enter ens, impoſsibile eſt eſſe.Quod vero,aliquando non inter ens,ei quod fit,idem. Nõ ergo medium,aliquando ens. Relinquitur ergo id quod ſemper fit,medium eſſe amborum,eo quod fiat,coniunctum deterioribus, eo vero quod ſemper imitans ſempiternam naturam, &c.

CORRELARIVM.

EX his ergo clarum,quod duplex ſit æternitas. Sempiterna quidem alia,ſecundum vero tempus alia.Illa ſtãs ſempiternitas,hæc vero in fieri,& illa quidem vnitum habẽs eſſe, & totum ſimul. hæc vero effuſa & explicata ſecũdum tpalem extẽſionem,& illa quidem tota per ſe; hæc vero ex partibus, quarum ſingulæ ſeparatæ ſunt ſecundum prius,& poſterius.

PROPOSITIO. LVII.

OMne quod a ſecundis producitur, etiam a prioribus, & cauſalioribus magis producitur, a quibus & ſecunda ſunt producta.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſecundum, totam habet eſſentiam ab eo quod ante ſe eſt, & potentia producendi, ſibi inde eſt. Etenim potentiæ productinæ ſecundum eſſentiam ſunt, in producentibus, & complent ipſarum eſſentiam. Si vero producendi potentiam a ſuprapoſita cauſa ſortitæ ſunt, ab illa habent eſſendi cauſam, quorum eſt cauſa, menſurata inde, ſecundum conditricem potentiam. Si vero hoc, etiam ea quæ ab ipſa proueniunt, cauſata ſunt, propter id quod ante ipſam eſt, quod enim efficit alteram cauſam, & alterum vt ſit cauſatum efficit. Si hoc, etiam cauſatum, inde tale efficitur. Sed enim ꝙ etiam magis inde, manifeſtum. Si enim cauſam ſecundo producendi dedit, habuit ergo primò hanc cauſam, & ob hoc ẽt ſecundum, gignit: accipiens, inde potentiam gignẽdi ſecundum. Si vero alterum quidem per participationem factum eſt productiuum, alterum vero per largitionem, etiã primò, & magis cauſa illud eſt, quod & alij proximè ſequenti, gignẽdi potentiam largitur.

PROPOSITIO. LVIII.

OMnis cauſa, & ante cauſatum agit, & poſt ipſum pluriũ eſt productiuum.

DEMONSTRATIO.

QVa enim eſt cauſa perfectius eſt, & potentius eo, quod poſt ipſum eſt. Et ſi hoc, plurium cauſa eſt. Potentiæ enim maioris eſt, plura producere, æqualis vero æqualia, & minoris minora. Et quæ in ſimilibus, maiora poteſt potentia, etiam minora poteſt. Quæ vero minora poteſt, non ex neceſsitate maiora poterit. Si ergo potentior ſit cauſa, plurium etiam productiua eſt. Sed enim quæcunque poteſt ipſum cauſatum, illa magis poteſt. Omne enim a ſecũdis productum, a prioribus & magis cauſis producitur magis. Coe-

xiſtunt ergo illi, omnia, quæcunque illa nata eſt producere. Si vero etiam ipſum, cauſatum prius producit, clarum nimirum, quòd ante ipſum agit, ſecundum ipſius productiuam actionem. Omnis ergo cauſa, etiam ante cauſatum agit, & cũ ipſo, & poſt ipſum alia profert.

CORELARIVM.

EX his ſanè clarum, quod quorumcunque anima cã eſt, et mens cã eſt, non autem quorumcunque mens, ét anima cã eſt. Sed ante animam quoque agit, & quæ dat anima ſecũdis, dat & ipſa mens, & magis: & anima non amplius agente, mens illuminat ſua dona, quibus non dedit anima ſe ipſam. Etenim inanimatum, quatenus formam participauit, mentẽ participat, & mentis factionem, & ſanè, etiã quorumcunque mens cauſa, etiam bonum cauſa eſt, non autem èconuerſo. Etenim priuationes formarum illinc. Omnia enim illinc. Mens vero priuationis conditrix non eſt, forma cum ſit.

PROPOSITIO. LIIX.

OMne a pluribus cauſis productum, compoſitius eſt, eo quod a paucioribus producitur.

DEMONSTRATIO.

SI enim omnis cauſa, aliquid dat ei quod a ſe ꝑuenit; plures cauſæ, plures faciẽt dationes, pauciores vero pauciores. Itaque etiam participantia, alia ex pluribus erunt, alia ex paucioribus, ijs quæ vtraque participarunt, hæc quidẽ ob progreſſum ex pluribus cauſis, hæc vero, ob progreſſum a paucioribus. Ea vero ex pluribus compoſitiora quæ autem ex paucioribus, ſimpliciora ijs ipſis. Omne ergo a pluribus cauſis productum, compoſitius eſt, quod uero a paucioribus ſimplius, quæ enim alterum participat, etiam alterum, ſed non è conuerſo.

PROPOSITIO. LIX.

OMne ſimplex ſecundum eſſentiam, vel præſtantius eſt compoſitis, vel deterius.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſumma entium a paucioribus, & ſimplicioribus producuntur, media vero a pluribus, hæc quidem erunt compoſita. Et extrema, alia quidem ſecundum præſtantius ſimpliciora, alia autem ſecundum deterius. Sed enim quod ſumma a paucioribus producuntur, clarum ſanè quòd ſuperiorum ſunt, & incipiunt antequàm deteriora, & ſuperextenduntur ipſis, ſuper quæ non procedunt illa, ob diminutionē potentiæ. Ob hoc enim ultimum quoque entium, ſimpliciſsimum, ſicuti primum, quia a ſolo prouenit primo. Sed ſimplicitas, alia quidem ſecundum præſtantius eſt omni cōpoſitione, alia uero ſecundum deterius, & in omnibus eadem erit ratio.

PROPOSITIO. LX.

OMnis plurium cauſa, præſtantior eſt, eo quod ad pauciora potentiam eſt ſortitum, & partes producit quorum alterum totorum eſt productiuum.

DEMONSTRATIO.

SI enim hoc quidem pauciorum, illud vero plurium cauſa eſt partes vero aliorum aliæ, quæ alterum facit, etiam, reliquum faciet, quod plurium eſt productiuum. Quæ vero hoc producit, ea non omnia, illud producet. Potentius ergo, & plurium comprehenſiuum. Vt enim productum ad productum, ita producens ad producens ad inuicem ſumpta. Plus vero potens, maiorem potētiam habet, & vniuerſaliorem. Hoc vero vicinius eſt, cauſæ omnium, quod vero vicinius, huic magis eſt bonum, ſiquidem ipſa, bonum ipſum eſt. Plurium ergo cauſa, ſecundum eſſentiam præſtantius exiſtit eo, quod pauciora producit.

PROPOSITIO. LXI.

OMnis potentia, impartibilis quidē exiſtens, maior eſt, partita vero, minor.

DEMON-

DEMONSTRATIO.

SI enim diuiditur, abit in multitudinem. Si autem hoc, longinquius fit ab uno. Si vero hoc, minora poterit; cum ab uno, ipſam continente diſcedat, & imperficiatur. Siquidem vniuſcuiuſque bonum, exiſtit per unionem.

PROPOSITIO. LXII.

OMnis multitudo uicinior uni exiſtens, quantitate quidem eſt longinquioribus minor, potentia autem maior, &c.

DEMONSTRATIO.

SImile enim magis eſt uni, id quod vicinius eſt. Vnum vero omnium erat conſtitutiuum immultiplicanter. Similius ergo ipſi, plurium cauſa exiſtit. Si quidem illud omnium vniformius erit, & impartibilius, ſi illud erit unum. Sicuti ergo uni, quod minus multiplicatum eſt, magis cognatum eſt. Ita omnium cauſæ cognatius, quod plurium eſt productiuum. Hoc autem putentius eſt.

CORELARIVM.

EX his ſanè clarum eſt, quòd plures ſunt corporeæ naturæ, quàm animarum hæ vero plures, mentibus. Mentes vero plures diuinis unitatibus. Et in omnibus eadem ratio.

PROPOSITIO. LXIII.

OMne imparticipabile duplices producit participatorum ordines; hunc quidem in ijs quæ aliquando participant, illum vero in ijs quæ ſemper, & connate participant.

DEMONSTRATIO.

IMparticipabili enim, id quod ſemper participatum eſt, ſimilius eſt, quàm quod aliquando. Antequam ergo ſubſtet aliquando participatum, ſubſtabit quod ſemper participabile. Eo quidem quòd participetur ab eo quod poſt ipſum,

ſum,

ſum, differens, eo quòd autem ſemper cognatius eſt imparticipabili, & ſimilius. Neque ſola ſunt ea quæ aliquando participantur ante hæc enim ea quæ ſemper participantur; per quæ & hæc colligantur ſecundum quendam progreſſum bene ordinatum, ad imparticipabilia. Neque ſola ea quæ ſemper participantur, hæc enim potentiam cum habeant, inextinguibilẽ, (ſiquidem ſemper ſunt) aliorum ſunt delatiua, ſcilicet eorum quæ aliquandò participantur, & vſque ad hęc diminutio.

CORRELARIVM.

EX his ſanè clarum fit, quod etiam unitiones quæ ab vno illuſtrant entia, aliæ quidem ſemper participantur, aliæ autem aliquando, & intellectuales participationes duplices eodem modo, & animarum animationes, & aliarum formarum ſimiliter. Etenim pulchritudo, & ſimilitudo, & ſtatus, & identitas, imparticipata ſunt, a ſemper autem participantibus participantur, & ab ijs quæ aliquando, ſecunda in eodem ordine.

PROPOSITIO. LXIV.

OMnis principalis vnitas, duplicem producit numerum. alterum quidem, per ſe perfectarum ſubſtantiarum, alterum vero, illuminationum in alijs, ſubſtantiã habentium.

DEMONSTRATIO.

SI enim per diminutionem progreſſus eſt, per proprias cõſtituentium cauſas, & ab omnino perfectis, perfecta, & per hæc media, imperfecta procedunt ordinatè. Itaque aliæ quidem erunt per ſe perfectæ ſubſtantiæ, alię vero imperfectę, & ipſę quidem fiunt formæ participantium. Imperfectæ enim cum ſint, indigent ſubiectis ad earum exiſtentiam. Alię vero, ſui ipſarum faciunt, participantia. Perfectę enim, cum ſint implent quidem ſe ipſis illa, & ſtabiliunt in ſe. Indigent autem nihil inferioribus ad ſubſiſtentiam propriam. Per ſe ergo perfectæ ſubſtantię, propter diſtinctionem in multitudinem, minoratæ a principali ipſarum unitate, propter per ſe

perfectam exiſtentiam aſsimilantur quadamtenus ad illam. Imperfectæ vero, & eo quòd in alijs ſint, ab ea quæ per ſe ſubſtat, & eo quòd imperfectæ ab ea, quæ omnia perficit, diſtant: progreſſus vero per ſimilia fiunt, vſque ad omnino diſſimilia. Duplicem ergo producit numerum vnaquæque principalium unitatum.

CORRELARIVM.

EX his ſanè clarum eſt, quòd etiam vnitates, quæ p ſe perfectæ ſunt, ab uno prouenerunt. Illuſtrationes autem vnionum & mentis, aliæ eſſentiæ quidem per ſe perfectæ, alię vero intellectuales quædam perfectiones, & animę aliæ ſuiipſarum ſunt, aliæ animatorum, ſimulachra tantum exiſtunt. & aïarũ ſolũ. Atque ita neque omnis vnitas Deus, ſed per ſe perfecta vnitas. neque omnis intellectualis proprietas, intellectus, ſed eſſentialis tãtum. Neque omnis animæ illuſtratio, anima, ſed ſunt etiam ſimulachra animarum.

PROPOSITIO. LXV.

OMne quomodocunque ſubſtans, vel ſecũdum cauſam eſt primario, vel ſecundum exiſtentiam, vel ſecundum participationem, vt imago.

DEMONSTRATIO.

SI enim in producente, productum conſpicitur, vt in cauſa præexiſtens, quoniam omnis cauſa in ſe ipſa, cauſatum præcepit, primario exiſtens id, quod illud ſecundariè: vel in producto producens. Etenim hoc participans producente, in ſe oſtendit ſecundarie, quod producens exiſtit primarie, vel ſecundum ſui ordinem vnumquodque conſideratur, neque in cauſa, neque in cauſato. Illa enim eſt præſtantiore modo, quatenus eſt. hoc vero deteriore, quatenus eſt. Oportet vero eſſe, & quod eſt. Eſt autem ſecundum exiſtentiam, in ſuo vnumquodque ordine.

PROPOSITIO. LXVI.

OMnia entia, ad ſe inuicem, vel tota ſunt, vel partes, vel eadem, vel altera.

DEMON-

DEMONSTRATIO.

NAm ſi comprehendunt altera, comprehenduntur vero reliqua, vel neque comprehendunt, neque comprehẽduntur, atque vel idem aliquid paſſa ſunt, vt vnum participãtia, vel diſcreta ſunt ad inuicem. Sed ſi comprehendunt, tota fuerint. Si vero comprehendantur, partes. Si vero vnum, multa participant, eadem ſunt ſecundum vnum. Si vero plura tantum fuerint, alia ad inuicem ſunt hac qua multa ſunt.

PROPOSITIO. LXVII.

OMnis totalitas, vel ante partes eſt, vel ex partibus, vel in parte.

DEMONSTRATIO.

AVt.n.in cã vnicuiuſque ſpeculamur formam, & totũ illud ante partes dicimus, qđ in cã præexiſtit, aut in participãtib. ipſum partibus. Et hoc dupliciter. Vel.n.in oĩb. ſimul partibus. & eſt hoc ex partibus totum. Cuius ẽt, quæcũque pars abſit, minuit totum. Vel in unaquaque parte, tamq̃ pars ſecundum participationem totum fiat, quod etiã facit, partem, vt totum ſit partialiter. Secundum quidem exiſtẽtiã totum, eſt quod ex partibus eſt. Secundum vero cauſam, qđ ante partes eſt, ſecundum vero participationem, quod eſt in parte. Namque hoc ſecundum vltimam diminutionem, totum. qua imitatur totum quod eſt ex partibus. quando non quæuis fuerit pars, ſed toti potens aſsimilari. cuius etiã partes, tota ſunt.

PROPOSITIO. LXVIII.

OMne in parte totum, pars eſt totius, quod ex partibus.

DEMONSTRATIO.

SI enim pars eſt, totius, cuiuſdam pars eſt, ac ſiue eius qđ inſe eſt totius, quatenus dicitur in parte totum ſed ita, ipſum ſui ipſius eſt pars, & æqualis toti pars erit, & idem utrumque, uel alius cuiuſpiam totius. & ſi alius, vel ſolum eſt illius pars. & ſic nihil rurſus differet a toto, vno

exiſtente, vna exiſtens pars, vel cum altero. Omnis enim totius, partes plures ſunt quàm una, & illud erit ex plurib. totum, ex partibus.ſ. ex quibus eſt. Ac ſic totum, quod in parte eius, quod ex partibus, eſt, pars erit.

PROPOSITIO. LXIX.

OMne ex partibus totum, particeps eſt eius totalitatis quę eſt ante partes.

DEMONSTRATIO.

SI enim eſt ex partibus, totum paſſum eſt. Partes enim vnum cum ſint factę, totum ob unionem paſſum eſt, & eſt totum in non totis partibus. Omni vero participato, pręexiſtit imparticipabile. Imparticipabilis ergo totalitas, pręexiſtit participatæ. Eſt ergo ſpecies quædam totalitatis, ante id totum quod eſt ex partibus. Quod non eſt paſſum, vt ſit totum, ſed eſt per ſe totalitas. A qua eſt ea, quæ ex partibus eſt totalitas. Cum etiam id totum, quod eſt ex partibus multis in locis, ac in multis ęſt alijs, & alijs, quę ſunt ex partibus; his quidem aliter, illis autem etiam aliter. Oportet autem eſſe, vnitatem omnium totalitatum, & per ſe. Neque eñ ſincerum eſt vnumquodque totorum horum, indigum earũ partium, ex quibus eſt, quę totum non ſunt. Neque in aliquo ſi fiat, alijs omnibus cauſa eſſe poteſt, vt tota ſint. Quod vero cauſa eſt omnibus alijs totis, vt tota ſint, ante partes eſt. Nã ſi & hoc ex partibus eſſet, erit quoddam totum, & nõ totum ſimpliciter. Et rurſus hoc ex alio, & ſic uel in infinitum, vel erit primum totum, non ex partibus totum, ſed id quod eſt totalitas.

PROPOSITIO. LXX.

OMne vniuerſalius, in principalibus, & ante particularia, in participantia refulget, & ſecundum ab illis relinquit participans.

DEMONSTRATIO.

ETenim, ante id quod poſt ipſum eſt, incipit actionem in ſecunda, & cum illius pręſentia adeſt, & illo nõ amplius agente,

agente, adhuc adeſt, & agit id quod magis cauſa eſt, & non ſolum in differentibus ſubiectis, ſed etiam in vnoquoque eorum quę aliquando participant. Oportet enim verbi gratia, fieri prius, ens, deinde animal, deinde hominem, & homo non eſt, relinquente eum, rationali potentia. Animal tamen eſt, ſpirans, & ſentiens. & uita rurſus relinquente, manet ens, & enim quando non uiuit, eſſe adeſt. & in omnibus ſimili modo. Cauſa vero eſt, quia agibilius exiſtens id quod magis cauſa, prius in participatum agit. Idem enim a potentiore priore patitur, & ſecundo rurſus agente, etiã illud coagit. Quia omne quod facit ſecundum, congenerat id etiam quod magis cauſa eſt, & relinquẽte illo, hoc etiam adeſt. Potentioris enim communicatio, cum agat magis, vltima participans relinquit. Etenim ob ſecundi communicationem ſuam illuſtrationem roborauit.

PROPOSITIO. LXXI.

Omnia quę in principalibus cauſis, uniuerſaliorem, & ſuperiorem ordinem habent, in effectis, ſecundum illuſtrationes ab ipſis, ſubiecta quodammodo fiunt particulariorum communicationibus. & illuſtrationes eæ quæ a ſuperioribus ſunt, ſuſcipiunt progreſſus a ſecundis. Illæ vero in his ſtabiliuntur. Atque ita participationes præcedunt aliæ alias. & ſimulachra alia ſuper alia, de ſuper coeunt in idem ſubiectum, & vniuerſaliora quidem pręagunt; particularia vero poſt illorum actiones, ſuas ipſorum communicationes largiuntur, participantibus.

DEMONSTRATIO.

Nam ſi ea, quę magis cauſę ſunt, antequam ſecunda propter potentię exſuperantiam, agunt: & ijs quę imperfectiorem habent aptitudinem adſunt, eaque illuſtrant: demiſsiora vero, & in ordine ſecunda, largitiones ab illis ſuſcipiunt: clarum eſt quòd ſuperiorum illuſtrationes, preoccupant id, quod vtrarumque particeps eſt, ac firmant demiſsiorum communicationes. Hęc vero veluti fulcris ac fundamẽtis, vtuntur ijs ſimulachris, quę a ſuperioribus ſunt, & agunt in participans, ab illis pręparatum.

PROPO-

PROPOSITIO. LXXII.

Omnia quæ in participantibus ſubiecti habent rõnem, ex perfectioribus procedunt, & vniuerſaliorib. cauſis.

DEMONSTRATIO.

Plurium enim cauſæ, potentiores ſunt, & vniuerſaliores, & viciniores vni, quàm quæ pauciorum. Producẽtiã autem, ea quæ alijs ſunt ſubiecta, plurium cauſæ ſunt, quia producunt etiam aptitudines, ante quàm formæ adſint. Vniuerſaliora ergo hæc ſunt, & perfectiora in cauſis.

CORELARIVM.

Ex his clarum eſt, cur materia ex vno producta, per ſe formæ eſt expers. Corpus autem per ſe, etiamſi ens participet, animæ imparticeps eſt. Materia enim ſubiectum exiſtẽs omnium, ex omnium cauſa, ceſsit. Corpus autem ſubiectum animationis exiſtens, ex uniuerſaliori, quàm anima extitit, quomodocunque ente participans.

PROPOSITIO. LXXIII.

Omne quidem totum, ſimul ens aliquod eſt, & particips eſt entis, non omne autem totum, eſt ens.

DEMONSTRATIO.

Vel enim idem eſt ens & totum; vel alterum prius, alterum poſterius. Sed etiam pars, qua pars, ens quidem eſt, (ex partibus enim entibus, eſt totum) nõ tamen etiam totum per ſe; Non ergo idem eſt, ens & totum. eſſet namque pars, non ens. Si vero pars, nõ ens, neque totũ erit ens. Omne enim totum, partium eſt totum, vel vt ante ipſas exiſtẽs, vel vt in ipſis. Non ente ergo parte, neque totum eſſe, eſt poſſibile. Si vero totum eſt ante ens, erit omne ens totum ſtatim, non ergo erit pars, pars, ſed impoſsibile eſt hoc. Si eñ totum eſt totum, partis exiſtens totum; & pars erit pars totius, pars exiſtens. Relinquitur ergo, omne totum eſſe ens, non autem omne ens, totum.

COROLLARIVM.

EX his clarum, quòd primò ens, trans totalitatem eſt; ſiquidem ens, pluribus adeſt; etenim partibus, quatenus partes, eſſe præbet. Illud autem paucioribus. Plurium enim cauſa, præſtantior eſt, pauciorum vero, inferior, ut eſt demonſtratum.

PROPOSITIO. LXXIV.

OMnis quidem ſpecies, totum quid eſt.

DEMONSTRATIO.

EX pluribus enim conſtat, quorum vnumquodque complet ſpeciem. Non autem omne totum, ſpecies eſt. Etenim & quid, & indiuiduum, totum quidem eſt, ut indiuiduũ, ſpecies autem non eſt. Omne enim totum, ex partibus conſtat. Species autem eſt id, quod in plures ſingulares ſpecies diuiditur. Aliud ergo totum, & aliud ſpecies. & illud quidem ineſt pluribus, hæc vero paucioribus. Super ſpecies ergo entium, totum eſt.

COROLLARIVM.

EX his clarum eſt, ꝙ totũ, mediũ habet ordinẽ, entis & ſpecierũ. cui cõſequit, ẽt ante ſpecies exiſtere ens, & ſpecies entia eſſe, non tñ oẽ ens, ſpecies eſt. Vnde ẽt in effectis, priuationes, entia quodam modo ſunt, ſpecies non tamẽ ſunt. Ob vnitiuam autem entis potentiam, etiam ipſæ ſuſceperũt debilem quandam eſſendi imaginem.

PROPOSITIO. LXXV.

OMne quod propriæ cauſa dicitur, exemptum eſt ab effecto.

DEMONSTRATIO.

IN ipſo enim exiſtens, vel completiuum ipſius eſt, vel indigũ quodãmõ ipſius ad eẽ, imperfectius hac eſſet effecto. Qđ vero in effecto eſt, cõcauſa magis eſt, ꝗ̃ cauſa, vel pars exiſtens eius quod fit, vel inſtrumentum facientis, pars enim in

facto,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

facto eſt, & imperfectior eſt toto. & inſtrumentum faciens ad generationem, menſuram factionis, determinare ſibi nō ualens. Omnis ergo propriè cauſa, ſi perfectior eſt, eo quod ab ipſa, etiam menſuram generationi prębet, & ab inſtrumentis eximitur, & elementis omnibus ſimpliciter, quę uocantur concauſę.

PROPOSITIO. LXXVI.

OMne quod fit ab immobili cauſa, immutabilem habet exiſtentiam. Omne vero quod a mobili, mutabilem.

DEMONSTRATIO.

SI enim immobile penitus eſt agens, non per motum, ſed ipſo eſſe producit ſecundum a ſeipſo. Si vero hoc, concurrens habet ſuo ipſius eſſe, id quod a ſe. Si autem hoc, quouſque fuerit, producit. Semper autem eſt, ſemper ergo producit, id quod poſt ſe. Itaque & hoc, ſemper fit inde, & ſemper eſt. Illius ſemper ſecundum actionem, coniungens ſui ipſius ſemper progreſſum. Si ergo ſanè, mouetur cauſa, & quod ab ea fit, erit mutabile ſecundum eſſentiam, cui enim eſſe per motum, id motu mutato, mutat eſſe. Si enim ex motu productū, immutabile ipſum manet, pręſtantius erit producente cauſa, ſed impoſsibile. Non ergo immutabile erit, mutatur ergo, & mouebitur ſecundum eſſentiam, imitans motum qui ipſum produxit.

PROPOSITIO. LXXVII.

OMne ens potentia, ex ente, actu id qđ hoc eſt potētia, in actum progreditur, & quod quadamtenus in potentia, ex ente quadamtenus in actu quatenus ipſum eſt potentia. ens autem, quod omnino potentia eſt, ex ente, quod omnino in actu eſt.

DEMONSTRATIO.

IPſum enim quod eſt potentia, ſe ipſum producere in actum, non eſt natum, cum ſit imperfectum. Si enim quod imperfectum eſt, cauſa ſibi fiat perfectionis, & ſecundum actum erit cauſa, eo quod a ſe factum eſt, imperfectior. Non ergo

ergo quod potentia eſt, quatenus potentia ſibi, vt ſecũdum actum ſit, cauſa erit. Erit enim qua imperfectum eſt. perfecti cauſa: ſiquidem omne quod eſt potẽtia qua potentia, imperfectum eſt. Omne vero quod eſt actu, qua actu perfectũ. Si ergo id quod potentia eſt, actu erit, ab alio quoppiam habebit perfectum. Atque vel & ipſum potentia (ſed erit, hoc modo rurſus, imperfectum, perfecti, generatiuum.) vel actu. Atque aut aliud quid, aut hoc quod potentia erit, actu fit. Sed ſi aliud quid actu exiſtens, facit, ſecũdum ipſius proprietatem agens, id quod in altero potentia eſt, faciet actu. Neque hoc ergo erit actu: ſiquidem non qua potentia eſt, hac fiat. Relinquitur ergo, ex actu ente, quod potẽtia aliquid eſt, in actu eſſe, mutari.

PROPOSITIO. LXXVIII.

OMnis potentia, vel perfecta eſt, vel imperfecta.

DEMONSTRATIO.

ACtus enim collatiua, perfecta potentia eſt. Alia enim facit perfecta per ſuas actiones, aliorum vero perfectiuum, ipſum perfectius eſt. Quæ vero alius indiget, eius quod actu præexiſtit, quatenus potẽtia aliquid eſt, imperfecta eſt. Indiget enim perfecto, in alio exiſtente, vt participans illius perfecta fiat. per ſe enim imperfecta eſt talis potẽtia. Itaque perfecta eſt potentia eius quod actu eſt, cum actus ferax ſit. Imperfecta vero eius, quod potentia; ab illo habens perfectionem.

PROPOSITIO. LXXIX.

OMne quod fit, ex duplici fit potentia.

DEMONSTRATIO.

ETenim ipſum oportet idoneum eſſe, & potentiam imperfectam habere. & agens actu exiſtens id quod potentia illud eſt, potentiam præaccepiſſe perfectam. Omnis enim actus, ex potentia inexiſtente prouenit. Si enim agens non habet potentiam, quo modo aget, & faciet in aliud? Si autem

quod ſit,non habeat ſecundum aptitudinem potētiam,quonam modo fiet.Faciēs enim.Omne,in id facit,quod pati poteſt,ſed non in quoduis,& quod non natum eſt ab eo pati.

PROPOSITIO. LXXX.

OMne corpus per ſe natum eſt pati. Omne autem incorporeum agere.Illud quidem inefficax per ſe eſt, hoc aūt impaſsibile. Patitur vero etiam incorporeum propter communionem ad corpus. eo modo quo poſſunt agere etiā corpora ob incorporeorum participationem.

DEMONSTRATIO.

COrpus enim vt corpus, diuiſibile eſt ſolum, atque hac paſsibile vndequaque partibile exiſtēs, & vndequaque in infinitum. Incorporeum autem ſimplex exiſtens, impaſsibile eſt.Neque enim diuidi poteſt,quod impartibile eſt,neq; alterari,quod incompoſitum eſt. Aut ergo nihil erit agens, aut incorporeum.Siquidem corpus,vt corpus, non agit expoſitum ſolum,vt diuidatur,& patiatur. Cum omne agens, potētiam habet actiuam. Itaque non quatenus corpus aget, ſed ſecundum agendi potentiam,quæ in ipſo eſt.Inefficax autem & impotens corpus,per ſe eſt. participatione ergo potētiæ,agit quando agit. Sed enim etiam incorporea paſsiones participant, quando ſunt in corporibus, condiuiſa ipſis, & fruentia partibili illorum natura, cum tamen impartibilia ſint ſecundum propriam eſſentiam.

PROPOSITIO. LXXXI.

OMne quod ſeparabiliter participatur, per quandam inſeparabilem potentiā,quam indit participanti, adeſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim & ipſum ſeparabile a participante exiſtit, & non eſt in illo,tamquàm ſubſtantiam in ſe poſsidens:opus autem habet,medietate quadam,quæ contineat alterum ad alterum,ſimilior ad participatum,& ea quæ in ipſo participante eſt.Si enim illud ſeparabile eſt,quō hoc participat? neque

ipſum.

ipſum, illud habens, neque aliud ab ipſo. Potentia ergo, & illuſtratio ab illo, in participans progreſſa, coniunget ambo. Atque hoc erit, per quod participatio; aliud vero participatum, & aliud participans.

PROPOSITIO. LXXXII.

OMne incorporeum ad ſe conuerſiuum exiſtens, ab alijs participatum, ſeparabiliter participatur.

DEMONSTRATIO.

SI enim inſeparabiliter, actio ipſius non erit ſeparabilis a participante, ſicuti neque eſſentia. Si vero hoc, non conuertetur ad ſe. Conuerſum enim erit a participato ſeorſum, alio exiſtente ipſo, aliud exiſtens ipſum. Si ergo poteſt ad ſe conuerti, ſeparabiliter participatur, quando participatur ab alijs.

PROPOSITIO. LXXXIII.

OMne ſuiipſius cognoſcitiuum, ad ſe omnino conuerſiuum eſt.

DEMONSTRATIO.

QVòd enim actu ad ſe conuertitur, cognoſcens ſeipſum manifeſtum eſt. Vnum enim eſt, cognoſcens & cognitum, & cognitio ſui, ad ſe eſt, vt cognoſcibile. Vt cognoſcẽtis actio quædam exiſtẽs, ſui vero ad ſe, quia ſuiipſius cognoſcitiuum eſt. Sed enim quòd etiam eſſentia, ſi actione, demonſtratum eſt. Omne enim in agendo ad ſe cõuerſiuum, & eſſentiam habet ad ſeipſam conuentem, & in ſe exiſtentem.

PROPOSITIO. LXXXIIII.

OMne ſemper exiſtens, infinitipotens eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim indeficiens eſt eius ſubſtantia, etiam potentia, ſecundum quam eſt, quod eſt, & eſſe poteſt, infinita eſt. Finita enim exiſtens ſecundum eſſe potentia, deficiet aliquando. Deficiens vero, etiam eſſe, eam habentis deficiet,

ciet,neque amplius ſemper ens exiſtit. Oportet ergo eius ꝙ ſemper eſt, potentiam,continentem ipſum,ſecundum eſſentiam,infinitam eſſe.

PROPOSITIO. LXXXV.

OMne quod ſemper fit, infinitam fiendi potentiã habet.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſemper fit, indeficiens eſt in ipſo generationis potentia. Finita enim exiſtens, in infinito tempore ceſſabit.Ceſſante vero fiẽdi potentia, ceſſabit vtique etiam quod fit; id ſcilicet quod ſecundum ipſam fit,neque amplius,ſemper fiens erit.At ſemper fiens ſupponitur.Infinitam ergo habet fiendi potentiam.

PROPOSITIO. LXXXVI.

OMne enter ens,infinitum eſt,non ſecũdum multitudinem,neque ſecundum magnitudinem, ſed ſecundum potentiam ſolam.

DEMONSTRATIO.

OMne enim infinitum, vel in multo eſt, vel in magno, vel in potentia. Enter autem ens, infinitum quidem, eſt,vt inextinguibilem habens vitam, & exiſtentiam indeficientem,& actionem non diminutam. Neque vero ob magnitudinem eſt infinitum,cũ ſine magnitudine ſit, quod enter eſt,per ſe ſubſiſtens.Omne enim per ſe ſubſiſtẽter ens. impartibile eſt & ſimplex. Neque ob multitudinem, vniformiſsimum namque eſt, cum viciniſsimum vni ſit ordinatũ, & vni cognatiſsimum. Sed ſecundum potentiam infinitum illud eſt. Quare,ſecundum idem & impartibile illud,& infinitum erit. Ac quanto ſanè magis vnum,& magis impartibile, tanto etiam infinitum magis. Partita enim potentia, debilis iam & finita eſt. Ac omnino partibiles potentiæ finitæ omnino ſunt. Vltimæ enim & longinquiſsimæ ab uno,ob partitionem finitæ quodammodo ſunt, primæ autem ob impartibilitatem,infinitæ. Partitio enim,diflat ac diſſoluit cuiuſque potentiam. Impartibilitas vero, conſtringens ac coarctans,

arctans,indeficientem ipſam,& indiminutam in ſe ipſa continet. Sed enim infinitas ſecundum magnitudinem, & ſecundum multitudinem priuatio eſt penitus impartibilitatis,& delapſus.Propinquiſsimum enim impartibilis, eſt finitum, longinquiſsimum vero,infinitum. vndequaque ab vno egreſſum. Non ergo infinitum ſecundum potentiam in infinito ſecundum multitudinem eſt, vel magnitudinem. Siquidem infinita potentia,impartibilitati coexiſtit. Infinitũ vero multitudine,aut magnitudine, lõginquiſsimum eſt ab impartibili. Si ergo enter ens magnitudine eſſet, vel multitudine infinitum, non eſſet infinitipotens, ſed infinitipotẽs eſt,non ergo infinitum ſecundum magnitudinem, vel multitudinem eſt.

PROPOSITIO. LXXXVII.

OMne quidem ſempiternum,ens eſt; non autem omne ens,ſempiternum.

DEMONSTRATIO.

ETenim generabilibus ineſt quodammodo entis participatio, quatenus nõ ſunt hæc ens illud quod nullomodo eſt. Si vero generabile non eſt, nullomodo ens, eſt aliquo modo ens, ſempiternum autem nullatenus generabilibus ineſt.& maxime,ijs quæ,neque ſecundum totum tempus,æternitatis participant. At omne ſempiternum,ſemper eſt;participat enim ſempiternitatẽ, quæ ſemper eſſe tribuit ijs,a quibus participatur. Ens ergo a pluribus participatur, quàm ſempiternitas. Supra ergo ſempiternitatem,ens eſt. Quæ enim ſempiternitate participant,etiã ente participãt. Quæ vero ente,non omnia etiam ſempiternitate.

PROPOSITIO. LXXXVIII.

OMne enter ens,vel ante ſempiternitatem eſt,vel in ſempiternitate,vel particeps ſempiternitatis.

DEMON-

DEMONSTRATIO.

QVòd enim ſit ante ſempiternitatem, demõſtratum eſt. Sed etiam in ſempiternitate. Sempiternitas enim ipſum ſemper, cũ, ente habet. Et quod participat ſempiternitate. Sempiternum enim omne participatione ſemper, & entis ſempiternum dicitur. Hoc enim ſecundum participationem, ambo habent, & ſemper, & ens. Sempiternitas autem, primo quidem, ſemper habet, ens autem per participationem. Ens autem ipſum, primo ens eſt.

PROPOSITIO. LXXXIX.

OMne primo ens, ex termino eſt, & interminato.

DEMONSTRATIO.

SI em̃ infinitipotens eſt, clarum quod infinitum eſt, & hac ex infinito, ſubſtitit. Si autem impartibile eſt, & vniforme hac termino participauit. Quod em̃ particeps vnius eſt, terminatũ eſt. Sed impartibile, ſimul & infinitipotẽs eſt. Ex termino ergo, & infinito, omne enter ens.

PROPOSITIO. XC.

OMnibus quæ ex termino, & infinito ſubſiſtunt, præexiſtunt per ſe, primus terminus, & prima infinitas.

DEMONSTRATIO.

SI enim aliquorum entium, ea quæ a ſe ſunt entia, præexiſtunt, vt communis omnibus, & primariæ cauſæ, & non aliquibus, ſed omnibus ſimpliciter, oportet ante id quod ex ambobus eſt, eſſe primum terminum, primum infinitum. Terminus enim in mixto, infinito participat, & infinitum, termino. At primum cuiuſque, non aliud eſt, quàm quod eſt. Non ergo oportet terminiforme eſſe, primo infinitum, neque infinitiforme, primus terminus. Ante miſtum ergo hęc ſunt primo.

PROPOSITIO. XCI.

OMnis potentia, vel terminata eſt, vel infinita. Sed terminata quidem omnis, ex infinita potentia ſubſiſtit. infinita vero potentia ex prima infinitate.

DEMONSTRATIO.

POtentiæ enim aliquando exiſtentes terminatæ ſunt. Lapſæ a ſemper eſſendi infinitate. Potentiæ autem ſemper entium, infinitæ, numquam ſuam ipſorum relinquentes exiſtentiam.

PROPOSITIO. XCII.

OMnis multitudo infinitarum potentiarum ab vna dependent prima infinitate, quæ non veluti participata potentia eſt, neque in potentibus ſubſiſtit, ſed per ſe, non alicuius exiſtens potentia participantis, ſed omnium cauſa entium.

DEMONSTRATIO.

SI enim ens ipſum primum, habet potentiam, nō eſt tamē ſe potentia, habet enim & terminum. Prima autem potētia infinitas eſt. Infinitæ enim potētiæ, per participationem infinitatis, ſunt infinitæ. Ipſinfinitas ergo, ante omnes erit potentias. Ob quam, etiam ens, infinitipotens, & omnia participarunt infinitate. Neque enim primum, infinitas eſt, mēſura enim omnium: illud bonum exiſtens, & unum. Neque ens. Infinitum enim hoc eſt. Sed non infinitas. Inter ergo primum, & ens, infinitas, omnium cauſa infinitipotentium. & cauſa omnis, in entibus infinitatis.

PROPOSITIO. XCIII.

OMne infinitum in entibus, neque ſupra poſitis infinitum eſt, neque ſibi ipſi.

DEMONSTRATIO.

CVi enim infinitum unumquodque, huic ēt incircūſcriptile exiſtit. Omne vero quod in illis eſt, & ſibi terminatum eſt, & omnibus quæ ante ſe. Solis itaque relinquitur,

deterioribus infinitum eſſe, id quod in illis infinitum eſt quibus ſuperexpanſum eſt in tantum, vt omnibus ipſis imperceptibile exiſtat. Nam etiamſi quantumuis illa ad id intendantur, habet aliquid, omnino ab ipſis ſecretum. Atque etiã ſi ingrediantur omnia in ipſum, habet tamẽ occultum quid ſecundis, & incomprehenſibile. & ſi expandit ſuas potẽtias, habet tamen aliquid ob vnionem, inſuperabile, cõuolutum, atque egreſſum illorum explicationem, ſeque ipſum continens, & terminans non iam ſibi infinitum exiſtit, neque multo magis ſuperioribus, portionem habens eius, quę in illis eſt infinitatis. Infinitiores enim uniuerſaliorum potẽtiæ cũ ſint vniuerſaliores, & vicinius ordinatæ ad primiſsimam infinitatem.

PROPOSITIO. XCIIII.

Omnis quidem ęternitas, infinitas quædam eſt, non autem omnis infinitas, æternitas.

DEMONSTRATIO.

Multa .n. infinitorũ non ſemper q̃a, ſint, habent infinitum, ſicut ſecundum multitudinem infinitas, & ſecundum magnitudinem, & materiæ infinitas, & ſi quid aliud tale eſt, vel quia impertranſibile ſit, infinitum exiſtens, vel ob interminationem eſſentiæ. Quòd autem æternitas, infinitas ſit, clarum eſt. Quod enim numquàm deficit, infinitum eſt. hoc vero, quod ſemper ſubſtantiam indeficientem habet. Infinitas ergo ante æternitatem eſt. Plurium enim conſtitutiuũ, & uniuerſalius, magis cauſa eſt. Supra ergo ſempiternitatem, prima infinitas, & per ſe infinitas ante ſempiternitatem.

PROPOSITIO. XCV.

Omnis potentia magis vna exiſtens infinitior eſt, quàm multiplicata.

DEMONSTRATIO.

SI enim prima infinitas proxima vni, & potentiarum quæ vni cognatior eſt, ea quæ ab eo abeſt magis, infinita eſt. Multiplicata enim ammittit vniforme. in quo manens ad alias habebat ſuperioritatem. contenta ob impartibilitatē. Etenim in partibilibus, potentiæ contractæ multiplicantur. Partitæ vero, debilitantur.

PROPOSITIO. XCVI.

OMnis terminati corporis potentia infinita exiſtens, incorporea eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim corporea eſt, & corpus hoc infinitum eſt inerit, finito infinitum. Si vero finitum, non quatenus corpus, eatenus id potentia eſt. Si enim qua corpus, finitum eſt, & potentia infinita, non erit ſecundum quod corpus potētia. Incorporea ergo eſt ea potentia, quæ in finito corpore, inexiſtit infinita.

PROPOSITIO. XCVII.

OMnis in vnaquaque ſerie, primaria cauſa, vniuerſæ ſeriei ſuam communicat proprietatem, & quod eſt illa primo, hoc eſt ipſa ſeries, per remiſsionem.

DEMONSTRATIO.

SI enim dux eſt vniuerſæ ſeriei, & omnia coordinata ad cauſam illam ordinantur, clarum ſanè quod omnibus unam ideam, per quam ſub eadem ordinatur ſerie, illa tribuit. Vel enim ſine cauſa, omnia ad illam ſimilitudinis participant, vel ab illa, in omnibus idem. Sed quod ſine cauſa ſit impoſsibile. Quod enim ſine cauſa eſt, etiam caſu eſt. Caſus autem in ijs in quibus ordo eſt, & ad inuicem connexio, & ſemper eodem modo ſunt, numquam erit. Ab illa ergo proprietatem illius ſubſtantiæ uniuerſa recipit ſeries. Si vero ab illa, clarum quòd cum remiſsione, & conueniente ſecundis deſcenſu. Vel enim ſimiliter, & in principe, & in ſe-

cundis proprietas exiſtit,& illud præeſt, hæc vero poſt illud ſubſtantiam ſortita ſunt, vel diſsimiliter. At ſi hoc, clarum ꝙ ab uno multitudini identitas,& non èconuerſo, & ſecũdò eſt in multitudine,ea quæ primò, in vno præexiſtit proprietas, ſeriem, excellens.

PROPOSITIO. XCIIX.

OMnis cauſa ſeparata,vbique eſt ſimul,& nullibi.

DEMONSTRATIO.

COmmunicatione enim ſuæ potentiæ eſt vbique. hęc em̃ cauſa eſt completiua eorum quæ per ſe participare ſũt apta,& princeps ſecundorum omnium, & præſens omnibus illuſtrationum fœcundis progreſsibus. Immiſta vero eſſentia,ad ea quæ in loco ſunt,& excellenti puritate, nullibi eſt. Si enim ſeparata eſt ab effectis,ſuperſtat omnibus. Similiter & in nullo eſt ſe ipſa, deteriore. Si enim vbique ſolum eſſet, cauſa quidem eſſe non prohiberetur, & in omnibus eſſe participantibus. ante omnia autem non eſſet ſeparate. Si vero nullibi eſſe,ab vbique eſſe,ſeorſum eſt,ante omnia eſſe quidẽ nõ prohiberetur,etiam nullius eſſe deteriorum, in omnibus vero non eſſet,vt cauſæ natæ ſunt in cauſatis eſſe,ſuis ipſarũ abundantibus communicationibus. Vt ergo, & cauſa exiſtens,in omnibus ſit ijs quæ poſſunt participare, & ſeparata exiſtens in ſe,ſit ante omnia,ea quæ ab ipſa implẽtur,vbique eſt ſimul & nullibi. Ac non quidem,parte vbique, parte vero nullibi. Sic enim ipſa,a ſe ipſa diſtracta eſſet,& ſeorſum. Siquidem ipſius, aliud vbique & in omnibus, aliud nullibi, & ante omnia eſſet. Sed tota, vbique & nullibi eodem modo. Etenim quæ ipſam participare poſſunt, vniuerſæ inſunt & vniuerſa illis inuenitur adeſſe,& illa, vniuerſa ſeparata eſt. Participans enim nõ illam in ſe ordinauit,ſed ab illa habuit, quantum capere poteſt. Neque communicando,ſe arctatur plurium participationibus,ſeorſum exiſtens,neque participantia, defectiue participant, vbique exiſtente ipſo communicante.

PROPO-

PROPOSITIO. XCIX.

OMne imparticipabile, qua imparticipabile eſt, hac ab alia cauſa non ſubſtat. Sed ipſum, principium eſt, & cauſa participatorum omnium, atque ita principium omne, in vnaquaque ſerie, ingenitum eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim eſt imparticipabile, principatum in propria ſerie, ſortitum eſt, & non prouenit ab alijs, non enim iam eſſet primum. Ad hæc proprietatem hanc ſecundum quam eſt imparticipabile, ab alio aliquo reciperet. Si vero alijs eſt deterius, & ab illis prouenit, nō qua imparticipabile eſt, hac prouenit, ſed qua participans. A quibus enim deſcendit, hæc eadem participat, & quæ participat hæc non ſunt primò. Quod vero imparticipabile eſt, id primò eſt. Non ergo qua imparticipabile, hac a cauſa eſt. Nam ſi a cauſa eſſet, participans eſſet, non autem imparticipabile. Qua vero imparticipabile eſt participantium cauſa eſt, & non ipſum participans alia.

PROPOSITIO. C.

OMnis ſeries vniuerſorum, in imparticipabilem cauſam, & principium refertur. Omnia vero imparticipabilia, ab vno dependent omnium principio.

DEMONSTRATIO.

SI enim vnaquæq; ſeriês idem aliquid patitur, eſt aliquid in vnaquaque præſes, identitatis cauſa. Vt enim entia omnia ab uno, ita & omnis ſeries, ab uno. Omnes autem imparticipabiles vnitates, in ipſunum reducuntur. Quoniam omnes, vni ſunt analogæ. Qua ergo, idem aliquid, & ipſæ patiuntur ad unum analogiam, hac in ipſunum ipſis reditus fit. Et qua ab vno omnes ſunt, nulla ipſarum principium eſt. ſed ab illo ſunt, vt a principio. Qua vero ſingulæ imparticipabiles, hac principium ſingulæ ſunt. Quorundam ergo principium exiſtentes, ab omnium principio pendent. Omnium enim principium eſt, cuius oīa participant. Participant autem omnia, ſolius primi, aliorum

vero non omnia ſed aliqua. Quare etiam ſimpliciter primum illud eſt. Alia vero, ad quendam ordinem ſunt prima, ſimpliciter vero non prima.

PROPOSITIO. CI.

OMnibus mentem participantibus, dux eſt imparticipabilis mens. & ijs quæ vitam, uita, & ijs quæ ens, ens. Horum vero ipſorum, ens, ante vitam eſt, uita autem, ante mentem.

DEMONSTRATIO.

QVoniam enim in vnoquoque ordine entium ante participantia ſunt imparticipabilia, oportet ante intellectualia, eſſe intellectum, & ante viuentia, vitam, & ante entia, ens. Quoniam vero præcedit, id quod plurium cauſa eſt, ea quę pauciorum, in illis, ens quidem erit primiſsimum. omnibus enim adeſt, quibus vita eſt, & intellectus. Viuens enim omne, & intellectionis particeps, eſt neceſſario non econuerſo. non enim entia omnia, viuunt, & intelligunt. Secunda vero, vita eſt. Omnia enim quibus intellectus adeſt, etiam uitam participant. non èconuerſo. multa enim uiuunt quidem, cognitionis autem inexpertia relinquũtur. Tertius vero eſt intellectus. Omne enim cognoſcens quouis modo, & viuit, & eſt. Si ergo plurium cauſa eſt ens; paucioru͂ vero uita, & etiam pauciorum intellectus, primiſsimum ens. deinde vita, deinde intellectus.

PROPOSITIO. CII.

OMnia quouis modo entia ex fine ſunt & infinito, per primum ens. Omnia vero viuẽtia, ſui motiua ſunt per vitam primam. Omnia vero cognoſcentia, cognitionem participant, per primum intellectum.

DEMONSTRATIO.

SI enim quod in unaquaque ſerie imparticipabile, propriam proprietatem omnibus ijs, quę ſub eadem ſerie ſunt communicat, clarum ſanè quod etiam ens primiſsimum communicat omnibus finem ſimul & infinitatem, mi-

ſtum

ſtum exiſtens ex his primo . & vita motum qui eſt, apud ſe. Vita enim prima progreſsio eſt,& motio, a ſtabili entis ſubſtantia. & intellectus cognitionem, omnis enim cognitionis ſumitas eſt in intellectu,& intellectus, primum cognoſcitiuum eſt.

PROPOSITIO. CIII.

OMnia in omnibus, propriè vero in vnoquoque.

DEMONSTRATIO.

ETenim in ente,& vita & intellectus eſt,& in uita, eſſe & intelligere,& in intellectu,eſſe & uiuere. Sed alibi quidem intellectualiter, alibi vitaliter, alibi autem enter, entia omnia. Cum enim vnumquodque, vel ſecundum cauſam ſit, vel ſecundum exiſtentiam, vel ſecundum participationem, atque in primo, reliqua ſecundum cauſam ſunt. & in medio, primum quidem per participationem, & tertium per cauſam. & in tertio, ea quæ ante ipſum, per participationem. In ente ergo, vita præeſt & intellectus. Vnoquoque autem ſecundum exiſtentiam characterem accipiente, neque ſecũdum cauſam (aliorum enim eſt cauſa) neque ſecundum participationem (aliunde enim habet hoc, quod participat) Enter eſt ibi, & viuere & intelligere vita eſſentialis & intellectus eſſentialis. & in uita ſecundum participationem, eſſe; ſecundum vero cauſam, intelligere. At etiam vitaliter vtrumque. Secundum hoc enim exiſtentia, & in intellectu, & vita & eſſentia, per participationem, ſed intellectualiter vtrumque. Namque eſſe intellectus, cognoſcitiuum eſt, & vita cognitio.

PROPOSITIO. CIV.

OMne primo ſempiternum,& eſſentiam,& actionem ſempiternam habet.

DEMONSTRATIO.

SI enim primò ſortitum eſt ſempiternitatis proprietatem, non, hac quidem ſortitum eſt, hac vero non. Sed vndequa

que

que participat. Vel enim ſecundum actionem participans, non participat ſecundũ eſſentiam. Sed eſt impoſsibile, actio enim præſtantior erit eſſentia. Vel ſecundum eſſentiam participans, non participat ſecũdum actionem. erit primo ſempiternum idem cum temporis participante, primo; & tẽpus quorundam quidem menſurabit eſſentiam primò, ſempiter nitas autem nullius, quæ omni tempore eſt præſtantior. Siquidem primo ſempiternum, non continetur ſecundum eſſentiam, a ſempiternitate. Omne ergo primò ſempiternum, & eſſentiam habet, & actionem ſempiternam.

PROPOSITIO. CV.

OMne immortale, æternum, non autem omne ęternum, immortale.

DEMONSTRATIO.

SI enim immortale eſt, quod vitam ſemper participat. particeps vero vitæ ſemper, & eſſendi particeps eſt, & ſemp viuens, ſemper eſt. Itaque immortale omne, æternum. Eſt enim immortale, quod mortem ſuſcipere non poteſt, & ſem per viuens: æternum vero id eſt, quod non eſſe ſuſcipere non poteſt, & ſemper ens eſt. Si vero multa entium ſunt prętantiora, & deteriora vita, non ſuſceptiua vero immortalitatis, etiam ſemper entia. Non omne ergo æternum immortale eſt. Sed quòd multa ſemper entia, non immortalia ſint, clarum. Sunt enim qnædam entium, expertia quidem uitę, ſem per tamen entia, & incorruptibilia, vt enim ſe habet ens ad vitam, ita æternum ad immortale. Vita enim quæ detrahi nõ poteſt immortale ipſum eſt. & ens, quod deterius nõ poteſt, æternum. ens autem, vita, capacius eſt, & immortali ergo æternum capacius.

PROPOSITIO. CVI.

OMnis penitus ſempiterni, & ſecundum eſſentiam, & ſecundum actionem, & eius quod eſſentiam habet in tem pore, medium eſt id quod quadamtenus eſt ſempiternum, quadamtenus autem tempore menſuratum.

DEMON-

DEMONSTRATIO.

QVod enim eſſentiam habet, à tempore comprehẽſam ; ſcd͂m oĩa eſt tparium.multo.n.prius hoc eſt, & actionẽ tpariam ſortitum eſt.qđ vero ſcd͂m oĩa tpariũ eſt.Scd͂m oĩa ſempiterno,oĩno diſsimile eſt. Progreſsiones vero oẽs p ſimilia.Eſt ergo aliquid inter hæc medium.Vel ergo eſſentia ſempiternum, actione vero temporarium , eſt medium , vel ẽconuerſo.Sed hoc impoſsibile:eſſet enim,quàm eſſentia, actio præſtantior.Sed hoc impoſsibile.Relinquitur ergo, alterum eſſe,medium.

PROPOSITIO. CVII.

OMne quadamtenus ſempiternum,quadam etiam tenus temporarium,ens eſt ſimul & generatio.

DEMONSTRATIO.

ETenim ſempiternum omne,ens eſt, & quod menſuratur a tempore,generatio. Itaque ſi idem tẽporis particeps eſt,& ſempiternitatis,non ſecundum idem tamen,idem erit ens & generatio,non tamen ſecundum unum ambo.

CORELARIVM.

EX his ſanè clarum,ꝙ generatio , & eſſentiam temporariã habens,refertur ad id quod,quadamtenus entis,quadãtenus vero generationis cõicãs,ſempiternitatis ſimul, & tẽporis participat,hoc vero in id refertur,quod ſecundum omnia ſempiternum eſt. Quod vero ſecundum omnia ſempiternum in ſempiternitatem ,ſempiternitas vero in illud ens , quod ante ſempiternitatem eſt.

PROPOSITIO. CVIII.

OMne in unoquoque ordiue,particulare, dupliciter participare poteſt ea unitate,quæ in proximè ſuperpoſita adornatione eſt,vel per propriam totalitatem, vel per id qđ in ipſa eſt,particulare & coniuge ad ipſum,ſecundum analogiam ad uniuerſam ſeriem.

DEMONSTRATIO.

SI em̃ per ſimilitudinẽ cõuerſio oĩbus eſt. Illi vnico & qđ ĩ toti ſuprapoſito ordine,eſt,id particulare,qđ ĩ deteriore, diſsi-

diſsimile eſt, & vt vniuerſali particulare. & vt ordinis alterius, & alterius. ſed ad eiuſdem ſeriei, vniuerſale, ſimile eſt, ob proprietatis communionem. Et ad ſuperpoſitã proprietatem proximè coordinatum, ob analogam ſubſiſtentiam. Clarum ſanè, quòd per hæc media ipſi ad illud, nata eſt fieri cõuerſio, vt per ſimilia, in ſimile. Particulari enim particulare ſimile eſt, quod vero eiuſdem eſt ſeriei, proprium. Illud vero ſuprapoſitæ ſeriei vniuerſale, ſecundum vtrumque diſſimile.

PROPOSITIO. CIX.

Omnis particularis intellectus, participat eam quæ eſt ſuper intellectum, & primiſsimam unitatem, & per vniuerſale, & per coordinatam ipſi particularem unitatem. Et omnis particularis anima, uniuerſi particeps eſt intellectus & per uniuerſalem animam, & per particularem intellectũ. & omnis corporis particularis natura, & per uniuerſam naturam, & per particularem animam, particeps eſt uniuerſalis animæ.

DEMONSTRATIO.

Omne enim particulare, particeps eſt, eius unitatis quæ eſt in ſuprapoſito ordine, uel per propriam uniuerſalitatem, vel per particulare quod eſt in illo, & ad ipſum coordinatum.

PROPOSITIO. CX.

Omnium ſecundum unamquamque ſeriẽ ordinatorum prima, & ſui ipſorum unitati coniuncta, participare poſsunt eorum quæ in ſuprapoſito ordine proximè ſtabilita ſunt, per analogiam. Imperfectiora vero & remota a proprio principio, non ſunt nata illis frui.

DEMONSTRATIO.

Quia enim alia ſunt cognata illis, naturam in proprio ordine ſortita præſtantiorem & diuiniorem. alia longius progreſſa ſunt: ſecundariam & miniſterialem, non autem primificam, & principem in omni ſerie, ſortita progreſ-

progreſsionem, neceſſario, hæc quidem connate coniugantur ijs quæ ex ſuprapoſito ordine ſunt, alia autem inconiuncta ſunt ad illam. Non enim omnia æqualis ſunt dignitatis, etiamſi ex eadem ſint diſpoſitione. Neque enim vna rõ eſt, ſed vt ab uno, & ad unum omnia progrediuntur a propria vnitate. Itaque neque potentiam ſortiuntur eandem. Sed hęc quidem ſuſcipere poſſunt cõtinue ſuperiorum participationes. Alia vero diſsimilia effecta, longinquis maximè progreſſibus, a principijs, priuata ſunt tali potentia.

PROPOSITIO. CXI.

OMnis intellectualis ſeriei, alij ſunt diuini intellectus ſuſcipiẽtes deorum participationes, alij vero, intellectus ſolum. Et omnis animaſticæ ſeriei, aliæ ſunt intellectuales animæ, in intellectus alligatæ proprios, aliæ autem animæ tãtum. Et omnis corporeæ naturæ, aliæ quidem habent ẽt animas præpoſitas deſuper, aliæ autem ſunt naturæ ſolum, expertes præſentię animarum.

DEMONSTRATIO.

VNiuſcuiuſque enim ſeriei, non vniuerſum genus ad id quod ante ſe, annecti natum eſt. Sed quod in ipſo perfectius, & coaleſcere ſuprapoſitis ſufficiens. Neque ergo omnis intellectus Deo annectitur, ſed ſummi, & unitiſsimi intellectuum. Iſti enim diuinis vnitatibus, ſunt cognati. Neque omnes animæ participant intellectum participabilem, ſed quæcunque intellectualiſsimæ ſunt. Neque omnes corporeæ naturæ fruuntur anima præſente, & participata. Sed perfectiores, & rationaliores, & ita in omnibus eſt ratio demonſtrationis.

PROPOSITIO. CXII.

OMnis ordinis primiſsima, formam habent eorum quæ ante ſe ſunt.

DEMONSTRATIO.

SVmma namque genera in vnoquoque per ſimilitudinem coniunguntur ſuperioribus, & per cõtinuitatem progreſ-

ſionis uniuerſorum. Itaque qualia illa ſunt primo, talem ſortiuntur, & hæc formã cognatam, illorum naturę. Apparentq; eſſe talia per proprietatem ſubſtantiæ, qualia ea quæ ante ipſa.

PROPOSITIO. CXIII.

OMnis diuinus numerus, vnius habet formam.

DEMONSTRATIO.

SI enim diuinus numerus cauſam habet præcedentẽ vnũ ipſum, vt intellectualis intellectum, & animaſticus animam: Et eſt analoga vbique multitudo ad cauſam. Clarum ſanè quòd etiam diuinus numerus, vniformis eſt. Siquidem ipſunum, Deus. Hoc vero, ſiquidem ipſum bonum, & ipſunum idem. Etenim ipſum bonum & Deus idem ſunt. Nã ſupra quem nihil eſt, & quem oĩa appetunt, Deus hoc eſt, & a quo omnia ſunt, & ad quod. Hoc autem bonum. Si ergo eſt multitudo Deorum, vniformis eſt multitudo. At quòd ſit clarum. Siquidem omnis cauſa principalis, propriæ multitudinis dux eſt, & ſimilis eſt ad illam, & cognata.

PROPOSITIO. CXIV.

OMnis Deus, vnitas eſt per ſe perfecta. Et omnis per ſe perfecta vnitas, Deus.

DEMONSTRATIO.

SI enim vnitatum, duplex eſt numerus, vt oſtenſum prius eſt, & aliæ quidem per ſe perfectę ſunt, aliæ vero, lumina ab illis. Ipſuni vero, & ipſi bono cognatus, & adnexus eſt diuinus numerus, vnitates ſunt per ſe perfectæ. Et econuerſo, ſi eſt per ſe perfecta vnitas, Deus eſt. Etenim, ſicut vnitas ipſuni, & ut per ſe perfecta, ipſi bono, cognatiſſima excellenter eſt, & per vtrunque diuinæ proprietatis particeps eſt, ſic & per ſe perfecta, eſt Deus.

CORELARIVM.

SI vero eſſet veritas, non per ſe perfecta tamen, vel per ſe perfecta quidem ſubſtantia, non autem vnitas, in alterũ ordinaretur ordinem, ob proprietatis mutationem.

PROPOSITIO. CXV.

OMnis Deus ſupereſſentialis eſt, & ſuperuitalis, & ſupermentalis.

DEMONSTRATIO.

SI namque vnitas eſt vnuſquiſque per ſe perfecta, ſingula vero hęc, nõ vnitas eſt, ſed vnitum, clarum ſanè, quòd ſupra omnia dicta eſſentiam, & vitam, & intellectum, eſt omnis Deus. Si enim hęc differunt adinuicem, omnia vero ſunt in omnibus, unumquodque omnia exiſtens, unum tantum non iam fuerit. Ad hęc, ſi primum, ſupereſſentiale eſt, omnis autem Deus, ſeriei eſt primæ qua Deus, ſupereſſentialis vnuſquiſque erit. Sed quòd primum, ſit ſupereſſentiale clarum. Non enim idem eſt, vni eſſe, & eſſentię eſſe. Neq; idẽ eſt, & unitum eſſe. Quòd ſi non idem, vel ambo primum erit, & erit non vnum ſolum, ſed aliquid etiam aliud pręter unũ, & particeps unius, non autem ipſunum, vel vtrunque horũ. Sed ſi eſſentia quidem eſt, indigum erit vnius. Quod quidẽ impoſſibile eſt, vt bonum, & primum ſit indigum. Vnum ergo, ſolum eſt illud. Itaque ſupereſſentiale. Si vero, quod vnũ quodque eſt primò, huius proprietatem omni ſeriei largitur, & diuinus numerus omnis ſupereſſentialis eſt. Quandoquidem etiam ſimilia producit ante diſſimilia unaquęque principalium cauſarum. Si ergo primiſſimus Deus, ſupereſſentialis, & Dij omnes ſupereſſentiales. Hac enim ſimiles erunt. Eſſentiæ vero ſi eſſent, ab eſſentia producerentur prima, vt vnitates eſſentiarum.

PROPOSITIO. CXVI.

OMnis Deus participabilis eſt præter unum.

DEMONSTRATIO.

QVod enim ille imparticipabilis ſit, clarum eſt, ne participatus exiſtens,& ob id alicuius factus, nō iam, omnium ſimiliter, & præentium, & entium, cauſa ſit. Quòd vero aliæ quoque vnitates participantur, iam demonſtremus ita. Si enim eſt alia poſt primum, imparticipabilis vnitas, quid differet ab uno? Vel enim eodem modo eſt, vt illud, At quomodo, aliud quidem ſecundum aliud primum? Vel non eodem modo. Et hoc quidem ipſunum, hoc autem & vnum,& non unum. Sed non vnum hoc; ſi quidem nulla eſt ſubſtantia, erit ſolum vnum. Si vero ſubſtantia aliqua alia eſt præter vnum, participatum erit unum a non uno. & per ſe quidem perfectum, vnum, quo coniungitur ipſum. Itaque hoc rurſus Deus. Quod vero, non vnum ſubſtat, in participatione vnius ſubſtitit. Participabilis ergo omnis unitas, quę poſt unum ſubſtat,& omnis Deus participabilis.

PROPOSITIO. CXVII.

OMnis Deus, menſura eſt entium.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi unius formam habet, omnis Deus, multitudines omnes entium definit, & menſurat, cum enim omnes multitudines ſui natura indefinitæ ſint, per unum definiuntur, unum uero, quod eſt, menſurans & terminans, qnibus adfuerit, uult circumducere in terminum, id quod tale non eſt, iuxta potentiam ſuam. Fit enim etiam illud uniforme participatione. Hoc uero ab interminatione,& infinitate diſcedit. Et quanto magis uniforme, tanto magis interminatum, & indefinitum. Menſuratur ergo omnis multitudo entium, a diuinis unitatibus.

PROPOSITIO. CXVIII.

OMne quodcumque fuerit in Dijs ſecūdum eorum proprietatem pręexiſtit in ipſis.& eſt proprietas ipſorum uniformis,& ſupereſsentialis. Vniformiter ergo, & ſupereſſentialiter omnia ſunt in ipſis.

DEMON-

DEMONSTRATIO.

NAmque ſi tripliciter unumquodque ſubſtat, vel p cauſam, uel per eſsētiam, uel per participationem. Primus autem omnium numerorum diuinus numerus, nihil in ipſis erit, ſecundum participationem. Sed omnia per eſsentiam, uel per cauſam. Sed etiam quęcunque, vt cauſę omnium pręacceperunt, appoſitę ſuę ipſorum unioni, pręacceperunt. Etenim omne quod per cauſam ſecūdis pręeſt, ut ipſum natum eſt, ita habet cauſam deteriorum. Omnia ergo ſunt in Dijs uniformiter, & ſupereſſentialiter.

PROPOSITIO. CXIX.

OMnis Deus, ſecundum ſupereſſentialem bonitatem ſubſiſtit, & eſt bonus, neque per habitum, neque per eſsentiam, &c.

DEMONSTRATIO.

NAmque & habitus, & eſſentię, ſecundū, & remotum ſortiuntur ordinem, a dijs. Sed ſupereſſentialiter. Si enim primum, unum, & ipſum bonum eſt, & qua unum, ipſumbonum, & qua ipſumbonum, unum, & omnis ſeries deorum, & uniformis eſt, & boniformis, ſed qua unitas, hac bonitas. & qua bonitas etiam unitas, & a primo progreſsi, qui poſt primum ſunt boniformes, & uniformes. Siquidem illud, unum eſt, & ipſum bonum, ergo Dij omnes, unitates ſunt, & bonitates. Vt ergo unum quod eſt Dijs ſupereſſentiale, ita & bonum ipſis eſt ſupereſſentiale, non aliud quid exiſtens pręter unum. Non enim aliud unuſquiſque eſt, & poſtea bonum. Sed tantum, bonum. Sicut, neque aliud, & poſtea unum. Sed tantum, unum.

DE PROVIDENTIA.

PROPOSITIO. CXX.

OMnis Deus in ſua eſſentia, prouidere uniuerſis, habet, & primò prouidere, in Dijs eſt.

DEMON-

DEMONSTRATIO.

OMnia enim alia quæ poſt Deos ſunt, ob illorum communionem, prouident. Dijs vero prouidentia, connata eſt. Si enim bona communicare ijs quibus prouidetur peculiare eſt, prouidentis eſt proprietatis, Dij vero omnes, bonitates ſunt, vel nulli communicabunt ſeſe, & ita nullum erit bonum in ſecundis (vnde enim, id quod dicitur per participationē, quàm ab ijs qui primo, proprietates habēt.) vel ſi communicant, bona communicant, atque hac prouidebunt vniuerſis. In Dijs ergo prouidentia primò. Sicut & nomen indicat. Prouidentia enim pronoea, actio eſt pro nu, præ uidentia. Ipſo ergo eſſe Dij, & ipſo bonitates eſſe, omnibus prouident, omnia implentes ea bonitate, quæ antē mentem eſt.

PROPOSITIO. CXXI.

OMne diuinum, eſſentiam quidem habet, ipſam bonitatē potentiam vero vniformem, cognitionem autem arcanam, & incomprehenſibilem, omnibus ſimul ſecundis.

DEMONSTRATIO.

SI enim prouidet vniuerſis, eſt in ipſo potentia continens, ea quibus prouidet, per quam, inſuperabilem, & & quæ deſcribi nequeat, omnia impleuit ſeipſo, & omnia ſibi ſubiecerunt. Omnis enim principalis aliorum cauſa, & dominans, ob potentiæ abundantiam, dominatur, & continet ſecundum naturam. Et ſanè, primiſſima potentia in Dijs non, his quidem imperans, his vero non, & omnibus nequaquam, omnium autem æquè præcipiens in ſe potentias entium, neque eſſentialis exiſtens potentia, neque multo plus, ineſſentialis, ſed exiſtentię Deorum cōnata, & ſupereſſentialis. Sed enim, etiam termini omniū cognitionum, vniformiter in Dijs præexiſtunt. Propter enim diuinam cognitionem abſtractam ab uniuerſis, & aliæ omnes cognitiones ſubſtiterunt, quæ neque intellectualis eſt, neque multo minus earū, quæ poſt intellectum ſunt cognitionum. Sed ſecundum proprietatem.

prietatem diuinam,ſupra mẽtem cõſtitutam. Si ergo cognitio eſt diuina, arcana eſt eadem,& vniformis cognitio. Si uero potentia incircumſcriptibilis omnibus, & comprehẽſiua omnium eodem modo. Si vero bonitas,eſſentiam eorum terminans. Etenim ſi omnia ſunt in ipſis,cognitio,potentia, bonitas,ſed eſſentia,optimo inſignitur.& ſubſiſtentia ſecũdum optimum eſt.hoc vero bonitas.

PROPOSITIO. CXXII.

OMne diuinum,& prouidentiam gerit ſecundorum, & ſeparatur a prouiſis,neque prouidentia remittente,eius impermixtam,atque vniformem excellentiam,neque etiam ſeparata vnione prouidentiam obſcurante.

DEMONSTRATIO.

MAnẽtes namque in eorum vniformi, & in eſſentia, omnia implerunt ſua potentia,& omne quod poteſt ipſa participare, fruuntur bonis,quæ ſuſcipere poteſt ſecundum menſuram propriæ ſubſtantiæ, cum illam ipſo eſſe,potiusve ipſo præeſſe, entibus, bona affulgent. Nam cum ſint non aliud, quàm bonitates, ipſo eſſe omnibus abundè, bona largiuntur, non ſecundum ratiocinationem facientes diſtributionem, ſed quia hæc quidem ſecundum dignitatem eorum recipiunt,illa uero, ſecundum ipſorum eſſentiam,tribuunt. Neque ergo prouidentes reſpectus recipiunt ad prouiſa, ipſo enim eſſe quod ſunt, omnia bonificant, omne autem ipſo eſſe agens, ſine reſpectu agit. Reſpectus enim additio eſt, ipſius eſſe, quare & præter naturam. Neque cum ſuñt ſeparati, tollunt prouidentiam, ita enim auferrent, (quod nephas quidem eſt dicere) eſſentiam propriam, cuius proprietas, bonitas eſt. Non enim largitio deſcendit in omne quod participare poteſt, & maximum eſt, non boniforme, ſed benificum. Hoc ergo, vel nullum habebit entium, quod vel Dij ſunt ante entia. Neque enim bonis per participationem, inerit maius bonum. Primis autem bonis, minus bonum.

PROPOSITIO. CXXIII.

OMne diuinum, ipſum quidem ob ſupereſſentialem unionem ineffabile eſt, & ignotum omnibus ſecundis, a participantibus autem, comprehēſibile eſt, & cognoſcibile. Quare ſolum, primum, penitus eſt ignotum, cum imparticipabile ſit.

DEMONSTRATIO.

OMnis enim per rationem cognitio, entium eſt, & in entibus habet ueritatis apprehenſionem. Etenim intellectiones attingit, & in intellectionibus ſubſtat. Dij autem ſupra omnia entia ſunt. Neque ergo opinione apprehenſibile eſt, diuinum, neque rationis diſcurſione, neque intellectione. Omne enim ens, uel ſenſibile eſt, & ob id opinabile, uel enter ens, & ob id intelligibile. Vel inter hæc, ens ſimul & generabile, & ob id rationabile. Si ergo Dij ſupereſſentiales, & ante entia extant, neque opinio eſt ipſorum, neque ſcientia, uel dianoea, neque intellectio. Sed a ſeparatis, quales ſunt ipſorum proprietates, cognoſcuntur, & hoc neceſſario. Secundum enim participatorum proprietates, etiam participantium condiuiduntur differētię. Neque omne participat omne, neque enim compoſitio eſt omnino diſsimilium, neque quoduis, particeps eſt cuiuſuis. Sed cognatum unicuique coniungitur, & ab eo progreditur.

PROPOSITIO. CXXIIII.

OMnis Deus impartibiliter quidem partibilia cognoſcit ſine tempore uero, ea quę ſunt in tempore, & non neceſſaria neceſſariò. & mutabilia, immutabiliter, & omnino, omnia pręſtantius, quàm ſecundum ipſorum ordinem.

DEMONSTRATIO.

SI enim omne quodcūque fuerit apud Deos, ſecūdum ipſorum eſt proprietatem, clarum ſanè eſt, quòd non ſecūdum

dum deteriorum naturam, in Dijs exiſtẽs cognitio ipſorum erit, ſed ſecundum illorum eximiam excellentiam. Vniformis ergo, & abſque paſsione erit cognitio multiplicatorum & paſsibilium. Sed etiam ſi cognoſcibile fuerit partibile, diuina tamen cognitio impartibilis. & ſi partibilium, impartibilis, & ſi mutabilium, immutabilis, & ſi contingentium, neceſſaria, & ſi interminatorum, terminata. Non enim a deterioribus, diuinum ſuſcipit in ſe, cognitionem, vt ita cognitio ſe habeat, vt cognoſcibile habet naturam, ſed deteriora, circa terminatum Deorum interminantur, & circa immutabile mutantur, & impaſsibile paſsibiliter ſuſcipiunt, & quod ſine tempore, temporaliter. Deteriora enim, vt a præſtantioribus tranſgrediantur poſsibile eſt, Dijs vero, in ſe recipere aliquid á deterioribus, nephas eſt.

PROPOSITIO. CXXV.

OMnis Deus a quo inceperit ordine, indicare ſeipſum, progreditur per omnia ſecunda. Semper quidem multiplicans ſuas cõicationes, & partiens, ſeruans tamen proprietatem propriæ ſubſtantiæ.

DEMONSTRATIO.

PRogreſsiones enim cum per remiſsionem fiant, prima vbique multiplicant in ſecundorum deſcenſus. Progredientia vero ſecundum ſimilitudinem ad producentia, ſuam ipſorum ſuſcipiunt ordinationem. Ita vt vniuerſum, idem ſit quodammodo & alterum, progrediens cum manente, ob remiſsionem quidem aliud apparens, ob cõtinuationem autem ad illud ab identitate non diſcedens. Quale autem eſt illud, in primis, tale in ſecundis ſubſtituens ſe, & ſeriei indiſſolubilem communionem cõſeruans. Patefit ergo unuſquiſque Deorum appoſitè ad ordines in quibus facit patefactionem: progreditur uero ibi uſque ad ultima, per generatiuam primorum potentiam. Multiplicat autem ſemper progreſsionem, quę fit ab uno in multitudinem. Seruat autem in progreſſu, ob ſimilitudinem progreſſorum ad identitatem uniuſcuiuſque ſeriei principalem, & primopificem cauſam.

PROPOSITIO. CXXVI.

OMnis Deus, vniuerſalior quidem eſt eo, qui vni vicinior eſt. particularior vero, qui longinquior.

DEMONSTRATIO.

QVi enim plurium cauſa eſt, vicinior, ei eſt, qui oĩa producit, qui vero pauciorum, lõginquior, & qui plurium cauſa eſt, vniuerſalior eſt, & qui pauciorum, particularior, & vterque quidem vnitas eſt. ſed alter potentia maior, alter vero minor ſecundum potentiam, & particulariores gignuntur ex vniuerſalioribus, ſine illorum partitione, (vnitates enim ſunt,) & ſine alteratione, (immobiles enim ſunt,) & ſine reſpectu multiplicati, (immixti enim ſunt.) Sed a ſeipſis, ſecundas progignunt progreſsiones per potentiæ abundantiam diminutas, a primis.

PROPOSITIO. CXXVII.

OMne diuinum, ſimplex primò eſt, & maximè, & ob hoc ſufficientiſsimum.

DEMONSTRATIO.

QVòd namque ſimplex ſit, ex vnione clarum, nam maximè vnicum enim eſt, omne. Quod autem tale eſt, excellenter ſimplex eſt. Quòd vero etiam ſufficientiſsimum, diſcat quis, ſi cogitet quòd compoſitum, indigum eſt, etiamſi non aliorum extra quæ eſt, ſed illorum nihilominus ex quibus eſt compoſitum. Simpliciſsimum autem, & vniforme, ac vnum, bono idem eſt, in quo bono, ſe ipſum ſtatuẽs, ſufficientiſsimum eſt. Tale autem eſt, diuinum omne. Neque ergo alijs eget, ipſa bonitas exiſtens, neque ijs ex quib. eſt, cum vniforme ſit.

PROPOSITIO. CXXVIII.

OMnis Deus, a vicinis quidem participatus, immediatè participatur, a longinquis autem, per media, vel pauciora, vel plura quædam.

DE-

DEMONSTRATIO.

ILla enim per cognationem vniformia cum ſint, & ipſa participare inde poſſunt diuinas vnitates. Quæ vero per diminutionem,& in multitudinem extenſionem, alijs indigent,magis vnitis,& participant ea quę per ſe vnitates ſunt, & non vnita. Namque inter per ſe vnitatem, & diuiſam multitudinem,vnita multitudo eſt. Coaleſcere quidem vnitati potens per vnionem, cognatum tamen exiſtens etiam diuiſæ multitudini per multitudinis emphaſim.

PROPOSITIO. CXXIX.

OMne corpus diuinum, per animam diuinam eſt diuinum. Omnis autem anima diuina, per diuinum intellectum. Omnis vero intellectus diuinus,per participationem diuinæ vnitatis,& vnitas quidem,ex ſe Deus eſt. Intellectus autem diuiniſsimum,anima vero diuina, & corpus diuiniforme.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſupra intellectum eſt omnis diuinorum numerus, participationes autem per cognata, & ſimilia efficiũtur impartibilis quidem eſſentia,participabit primò,ſupereſſentiales vnitates.Secundò vero,ea quæ generationi coniuncta eſt.Tertiò vero generatio, & ſingula per proximè ſuperpoſita,& procedit quidem, vſque ad vltima in participantibus, Deorum proprietas, per media vero ea quæ ſunt ſibi cognata. Vnitas namque primo quidem intellectui dat ſuam eximiam in diuinis potentiam, & efficit etiam illum, talem intellectum, qualis eſt & ipſa,ſecundum vniformem multitudinem.Per intellectũ aũt,& animæ adeſt, inferẽs & illã intellectui,& coinflammans. Si intellectus iſte eſſet participabilis,& per animam vltimæ ſuæ proprietatis etiam corpori tribuit. Si particeps eſt aliquod corpus animæ, atque ita fit corpus,non ſolum animatum,& intellectuale, ſed etiam diuinam; vitam quidem, & motum accipiens ab anima, permanentiam autem indiſſolubilem ab intellectu. Vnionẽ ve-

ro diuinam a participata unitate. Vnumquodque enim ſuā eſſentiam communicat ſequentibus.

PROPOSITIO. CXXX.

OMnis diuini ordinis, prima magis pendent ab iis, quę proxime ad ipſa ordinātur, quàm ipſa a ſequentibus. & magis pendent ſecunda a proxime ſuprapoſitis, quàm ab his ea, quæ poſt hęc.

DEMONSTRATIO.

QVanto namque uniformius aliquid eſt, & uniuerſalius tanto etiam ſupereminentiam ſortiūtur maiorem ad ſequentia, & quanto diminutius ſecundum potentiam, tanto magis eſt ſequentibus connatum magis. Et altiora quidē magis uniuntur ſui ipſorum cauſalioribus, deteriora vero minus. Potentiæ enim eſt maioris, magis ſeparari a remiſſioribus, & magis vniri pręſtantioribus. Sicuti etiam è conuerſo, ab his abſcedere magis, & illis compati, diminutio eſt potentiæ. Quod ſane accidit ſecundis in vnoquoque ordine, ſed non primis.

PROPOSITIO. CXXXI.

OMnis Deus, a ſeipſo propriam actionem incipit.

DEMONSTRATIO.

PRoprietatem enim pręſentię ad ſecūda in ſeipſo primū oſtendit, quia etiam aliis ſeſe communicat ſecundum ſuperplenitudinem eius. Neque enim deffectus, proprius eſt Diis, neque plenitudo tantum. Defficiens enim omne, imperfectum eſt, & aliud perfectum facere, cum ipſum non ſit perfectum, impoſsibile eſt. Plenum autem, quod eſt, ſufficiens tantum eſt, nondum tamen in communicationem paratum. Superplenum ergo oportet eſſe id quod alia implet, & in alia extendens ſuas largitiones. Si ergo diuinum, omnia ſeipſo implet bonis, his quæ in ipſo ſunt, vnumquodque ſuperplenum eſt. Si vero hoc, in ſeipſo primo proprietatem

prietatem habet,quam largitur aliis. Ita ſane etiam illis por rigit communicationes ſuperplenę bonitatis.

PROPOSITIO. CXXXII.

OMnes Deorum ordines,medietati alligantur.

DEMONSTRATIO.

NAmque omnes entium progresſiones, perſimilia efficiuntur,& multo ſanè magis,Deorum ordines indiſſolubilem habent continuitatem, vtpote uniformiter ſubſiſtẽtes,& ſecundum unum terminati principalem ipſorum cauſam. Vnitè ergo remisſiones fiunt, & ſolum per eam quę in entibus eſt,ſecundorum ad prima, ſimilitudinem. Quanto ſanè magis Deorum eſſentia in unione ſita eſt, quàm entiũ. Omnia ergo diuina genera, alligantur propriis medietatibus,ac non immediate in differentes penitus progresſiones prima procedunt, ſed per utriſque communia genera, a quibus ſcilicet progrediuntur, & quorum ſunt immediate cauſæ. Hęc enim extrema conducunt, in vnam unionem,his quidem ſubſtrata connatè, ab his verò pendent proximè, & bene ordinatam diuinorum conſeruant progenerationem.

PROPOSITIO. CXXXIII.

OMnis quidem Deus,unitas eſt benefica,vel bonitas vnifica.Et hanc habent eſſentiam, inquantũ unuſquiſque Deus.Sed primiſsimus quidem, ſimpliciter ipsũ bonum eſt,& ſimpliciter unum. Eorum uero, qui poſt primum ſunt,unuſquiſque, quædam bonitas eſt, & quędam unitas.

DEMONSTRATIO.

PRoprietas enim diuina ſecreuit unitates, & bonitates Deorum. Ita ut unuſquiſque ſecundum aliquod bonitatis idioma omnia bonificet,ueluti perficere,vel continere uel cuſtodire. Horum enim unumquodque quoddam bonum eſt,ſed non omne bonum.Vniformem vero cauſam,primum ipſum præſtituit.Quare,& ipſum bonum, eſt illud, ueluti omnis bonitatis conſtitutiuum. Neque enim omnes

Deo-

Deorum eſſentiæ ſimul adæquantur vni, tãtam illud ad multitudinem Deorum ſortitum eſt ſupereminentiam.

PROPOSITIO. CXXXIIII.

OMnis diuinus intellectus, intelligit ut intellectus, prouidentiam vero gerit, vt Deus.

DEMONSTRATIO.

NAm cognoſcere entia, & in intellectionibus habere perfectionem, peculiare eſt intellectus. Dei vero prouidentiam gerere, & bonorum omnia implere. Communicatio vero hæc & impletio per vnionem fit, implentium ad ea quæ ante ipſa ſunt. Quam etiam intellectus imitans in idem peruenit cum intelligibilibus. Qua ergo prouidet, Deus eſt, cum prouidentia, ante intellectus actionem ſubſiſtat. Quare, & omnibus ſeipſum communicat ut Deus, non omnibus autem adeſt, vt mens. Namque ad quæ intellectualis proprietas non progreditur, ad hæc pertingit diuinitas. Etenim etiam ea quæ non intelligunt, prouideri volunt, & bonum aliquod participare, hoc vero, quia non omnia intellectum appetunt, neque ea, quæ participare poſſunt, bonum autem omnia appetunt, & properant acquirere, &c.

PROPOSITIO. CXXXV.

OMnis diuina vnitas, ab vno quodam entium participatur immediatè, & omne quod deificatur, in vnam vnitatem diuinam intenditur, & quotquot ſunt participãtes vnitates, totidem etiam participantia ſunt genera entium.

DEMONSTRATIO.

NEque enim duæ, vel plures vnitates ab vno participantur. Quo namque modo, proprietatibus quæ in ipſis ſunt, permutatis, non etiam vnicuique connatum permutatur? cum per ſimilitudinem coniunctio fiat. Neque vna vnitas a pluribus participatur diuiſè, inconiunctilia enim multa ſunt ad vnitatem, & ut entia, ei quæ ante entia, & vt multa,

ta, vnitati. Oportet autem, participans aliquatenus ſimile eſſe participato, aliqua autem tenus, aliud & diſsimile. Cũ ergo participans, entium aliquid ſit, vnitas autem ſupereſſentialis, & ſecundum hoc diſsimilantur, vnum ergo oportet eſſe, participans, vt & ſecundum hoc, ſimile ſit participato vni. Si etiam, hoc quidem ita vnum, vt vnitas, hoc autem, vt paſſum ipſum vnum, & vnitum per illius participationem.

PROPOSITIO. CXXXVI.

OMnis Deus vniuerſalior quidem exiſtens, & propius primo ordinatus, ab vniuerſaliori genere entium participatur: particularior vero & longinquior, a particulariori, & vt ens ad ens, ita vnitas ad vnitatem diuinam.

DEMONSTRATIO.

SI enim quot ſunt entia, tot etiam ſunt vnitates, & è conuerſo, vna ab uno participata, clarum ſanè eſt, quòd ſecundum unitatum ordinem, entium prouenit ordo, aſsimilatus ei, qui ante ipſum eſt. Et vniuerſalioribus quidem, vniuerſaliora coaleſcũt, particularioribus vero vnitatibus, particulariora entia. Quòd ſi nõ; rurſus diſsimilia diſsimilibus coniungentur, & ſecundum dignitatem diſtributio nõ erit, hæc vero impoſsibilia ſunt. Siquidem & alijs omnibus, unũ & propria menſura inde eluceſcit, & ab illis ſuperuenit. Multo ergo magis in ipſis ordo erit, participationis, ſimilia iuxta potentiam ſimilium deponens.

PROPOSITIO. CXXXVII.

OMnis vnitas, ſimul cum vno, ſtatuit ens illius particeps ens.

DEMONSTRATIO.

VNum enim, vt omnium eſt, conſtitutiuum, ita & vnitatum participatarum, & entium in unitates intenſorum, cauſa eſt. Quod vero ab unoquoque dependet, vnitas, ea quæ in illud eluceſcit, producit. Simpliciter quidem eſſe, vnum efficit. Connatum vero eſſe, vnitas facit, cui

cui eſt connatum, ipſa ergo eſt, quę per ſe ipſam deffinit ens particeps eius, & proprietatem ſupereſſentialem in ipſa oſtendit eſſentialiter. Ex eo enim quod primo eſt, vbique prouenit ſecundario, eſſe hoc quod eſt. Si qua ergo eſt, Deitatis ſupereſſentialis proprietas, ipſa & entis eſt participantis ipſam eſſentialiter.

PROPOSITIO. CXXXIIX.

OMnium participantium diuinam proprietatem, & Deificatorum primisſimum eſt, & ſummum, ipſum ens.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſupra intellectum, & ſupra vitam eſt ens, ut demonſtratum eſt, nam ſi plurimorum poſt vnum, cauſa eſt ens, ſummum erit. His enim vniformius eſt, & ob id omnino venerabilius. Aliud autem ante ipſum nō eſt, pręter unum. Ante enim vniformem multitudinem, quid aliud, quā vnum? Multitudo autem uniformis, eſt ipſum ens, vt ex termino exiſtens, & interminato, & omnino ante eſſentiam ſupereſſentiale ens. Cum etiam in illuſtrationibus in ſecunda ſolum unum, pertingit ultra ens. Ens autem ſtatim poſt vnum. Quod enim potentia eſt ens, nondum tamen ens, vnū eſt ſecundum ſui naturam, & quod poſt hoc iam actu ens, Et in principiis ergo entis, ſupra ens ſtatim non ens, ut præſtātius ente, & unum.

PROPOSITIO. CXXXIX.

OMnia participantia diuinas unitates, incipientia ab ente, in corpoream deſinunt naturam.

DEMONSTRATIO.

PRimum enim participantium eſt ens, vltimum autem corpus. Etenim & corpora diuina eſſe dicimus. Omnium enim generum, ſumma, Diis dicata ſunt, corporum, animarum, mentium, vt in omni ordine, Diis analoga, contētiua, & conſeruatiua ſecundorum ſint, & unuſquiſque numerus totus ſit, ſecundum totum in parte, habens in ſe omnia. Et ante alia, diuinam proprietatem. Eſt ergo, & corporaliter,

ter,& animaſticè,& mentaliter diuinum genus,& clarum qđ omnia hæc diuina ſunt per participationem. Nam primo diuinum, in unitatibus conſiſtit. Participantia ergo, diuinas vnitates, incipiunt quidem ab ente, deſinũt autem incorpoream naturam.

PROPOSITIO. CXL.

OMnes diuinorum potentiæ deſuper incipientes, & per proprias progrediẽtes medietates, vſque ad vltima per ueniunt, & loca circa terram.

DEMONSTRATIO.

NEque enim illas prohibet aliquid, & vetat præſentiam in cuncta. Nihil enim egent, locis ac diſtantijs ob inſuperabilem ad omnia excellentiam, & incommixtam vbique præſentiam. Neque quod illa participare idoneũ eſt, prohibetur a participatione, ſed ſimul ac aliquid ad participationem paratum ſit, & illæ adſunt, neque tunc aduenientes, neque antea abſentes, ſed ſemper eodem modo ſe habentes. Si ergo aliquid eorum quæ circa terram ſunt, idoneum fuerit participare, & huic adſunt, & omnia adimplent ſui: & ſuperioribus quidem magis adſunt, medijs vero ſecundum eorum ordinem, & vltimis, poſtremò. Deſuper ergo vſque ad vltima extendunt ſeſe, vnde & in his ſunt primorum imagines, & compatiuntur omnia omnibus: in primis quidem, ſecuuda præexiſtunt, in ſecundis autem prima apparent. Tripliciter enim erat vnumquodque, vel per cauſam, vel per exiſtentiam, vel per participationem.

PROPOSITIO. CXLI.

OMnis prouidẽtia Deorum, alia quidem diſcreta eſt ab ijs, quibus prouidet, alia vero coordinata.

DEMONSTRATIO.

NAm alia ſecundum exiſtentiam, & ordinis proprietatẽ omnino ſuperpanditur illuminatis, alia vero cum ſit

eiuſdem ordinis rationis, prouident ſubiectis eiuſdem ordinationis. imitanturque ſeparatorum Deorum prouidētem actionem, & implere deſiderant bonis quibus poſſunt, ipſa ſecunda.

PROPOSITIO. CXLII.

OMnibus quidem Dij adſunt eodem modo, non omnia autem eodem modo Dijs adſunt. Sed ſingula, ſecundum ſui ordinem & potentiam participant illorum præſentiam, alia quidem vniformiter, alia autem multipliciter, & alia quidem æternè, alia ſecundum tempus, & alia incorporea, alia corporaliter.

DEMONSTRATIO.

NEceſſe enim eſt differentem participationem eorundē, vel a participante fieri, vel a participato. Sed diuinum omne ſemper eundem habet ordinem, & ſolutum ab omniū reſpectu, & incommixtum. Ab participante ergo relinquitur, mutationem prouenire, & non eodem modo, in his eſſe, & hæc alias aliter, & alia aliter adeſſe Dijs. Itaq; omnibus, eodem modo illi præſentes ſunt, vt omnia nō eodem modo adſunt illis. Sed vt ſingula poſſunt, ita adſunt, & vt ſunt, ita illis fruuntur. Etenim ſecundum menſuram præſentiæ, horum participatio eſt.

PROPOSITIO. CXLIII.

OMnia deteriora, præſentia Deorum decedunt etiāſi idoneum ſit, participans. Omne quidem alienum a diuino lumine abſcedit, illuſtrantur vero omnia repente a Dijs.

DEMONSTRATIO.

SEmper enim diuina cōprehendunt magis, & potentiora ſunt ijs, quæ ab ipſis proueniunt, participantium autem ineptitudo caretiæ diuini luminis cauſa fit. Debilitat enim etiam illam ſui infirmitate. Illa vero debilitata aliud quid videtur dominium ſuſcipere, non ſecundum eandem potentiam, ſed ſecundum participantis impotentiam, vt exire videatur ex illuſtrationem diuinæ formæ.

PRO-

PROPOSITIO. CXLIIII.

OMnia entia, & omnes entium ornatus in tãtum progreſſa ſunt, in quantum etiam Deorum ordinationes.

DEMONSTRATIO.

ETenim cum ſeipſis Dij entia comproduxerunt, neq; potuit quicquam ſubſiſtere, & menſuram, & ordinem ſortiri extra Deos. Namque perficiuntur omnia ſecũdum eorum potentiam, & ordinantur, & menſurantur, a Dijs. Et ante vltima ergo in entibus genera, præexiſtunt Dij qui etiam hæc diſponunt, & largientes his quoque vitam, & formationem, & perfectionem, & conuertentes etiam hæc ad ipſum bonũ, & ante media ſimiliter, & ante prima, & omnia alligantur, & irradicantur Dijs, & ſeruantur ob hanc cauſam. Abſcedens autem aliquid a Dijs, & ſolitarium factum, penitus in nõ ens abſcedit, & diſperit, omnino priuatum ijs quæ ipſum cõtinebant.

PROPOSITIO. CXLV.

OMnis diuini ordinis proprietas, per omnia permeat ſecunda, & dat ſe ipſum omnibus deterioribus generibus, &c.

DEMONSTRATIO.

SI enim vſque eò entia progrediuntur, quo vſque etiam Deorum ornatus proceſſerunt, in ſingulis generibus eſt diuinarum poteſtatum proprietas deſuper illuminata. Defert enim vnumquodque a propria proxima cauſa proprietatem, ſecundum quàm illa ſubſtantiam ſortita eſt. Dico ſanè, veluti, ſi quæ eſt Deitas purgatiua, & in animab. eſt purgatio, & in animalib. & in plantis, & in lapidibus, & ſi quę cuſtoditiua eodem modo, & ſi quæ cõuerſiua, & ſi quæ perfectiua & ſi quę uiuificatiua ſimiliter. Et lapis quidem particeps eſt, purgatiuæ uirtutis, corporaliter tantum. Planta aũt ẽt clarius ſcd͂m uitam. Animal autem habet etiam ſcd͂m motionẽ formam hanc, anima vero rationalis, rationaliter. intellectus autem intellectualiter. Dij vero ſupereſſentialiter, & uniformiter, & vniuerſa ſeries eandem habet poten-

tiam, ab una diuina cauſa. Atque etiam in reliquis eadem ratio eſt. Omnia enim pendent a Dijs. Et alia quidem ab alijs, alia ab alijs illuſtrantur, & ſeries vſque ad infima deſcendunt, & hæc quidem immediatè, hæc vero per media plura vel pauciora, in illos anneƈtũtur. Plena aũt omnia ſunt Dijs, & quod ſingula habent ſecundum naturam, inde habent.

PROPOSITIO. CXLVI.

OMnium diuinarum progreſsionum fines, ad ipſorum principia aſsimilantur. circulum, ſine principio, ac ſine fine ſeruantes per conuerſionem ad principia.

DEMONSTRATIO.

NAm etiamſi vnumquodque progreſſorum conuertitur ad proprium principium a quo proceſsit, multo ſanè magis, vniuerſi ordines, ab eorum ſumitate progreſsi, rurſus conuertuntur ad illam. Cõuerſio finis in principium, vnum efficiunt totum, & terminatum, & in ſe ipſum inclinatum, & in multitudine vniformitatem oſtentantem, per coinclinationem.

PROPOSITIO. CXLVII.

OMnium diuinorum ordinum ſumma, finibus aſsimilantur ſuperiorum.

DEMONSTRATIO.

SI enim opus eſt continuationem eſſe diuini progreſſus, & proprijs medietatibus alligari ſingulos ordines, neceſſe eſt, ſummitates ſecundorum conneƈti finitionibus primorum. Coniunƈtio autẽ per ſimilitudinem fit. Similitudo ergo erit principiorũ inferioris ordinis ad fines ſuprapoſiti, &c.

PROPOSITIO. CXLVIII.

OMnis diuinus ordo, ſibi ipſi unitur tripliciter, a ſumitate ea quæ in ipſo eſt, a medietate, & a fine.

DEMONSTRATIO.

ILla enim vnicíſsimam (vt ita dicam) habens potentiam, in vniuerſam eam tranſmittit vnionem, & vnit omnem, deſu-

deſuper manentem in ſeipſa. Medietas autem ad vnaque ex trema pertingens, connectit omnem, circa ſe. primorum qui dem tranſuehens dona: vltimorum vero extendens potentias, & omnibus communionem indens, & connexionem ad inuicem. Vna enim hoc modo fit coordinatio, ex implentibus, & ex impletis, veluti in quoddam centrum, in medietatem coinclinantium. Deſinentia autem rurſus conuertitur in principium, & progreſsas reducens potentias, ſimilitudinem, & coinclinationem toti ordini præbet. Atque ita omnis ſimul ordo vnius eſt, propter primorum vnitiuam potentiam, propter continētiam, quæ eſt in medietate, ac propter conuerſionem finis progreſsionum, in principium.

PROPOSITIO. CXLIX.

Omnis multitudo diuinorum unitatum, terminata eſt ſecundum numerum.

DEMONSTRATIO.

Nam ſi proxima eſt vni, non infinita exiſtit: non enim infinitum connatum eſt vni, ſed alienum. Si enim & multitudo, per ſe abſcedit ab vno, infinita ſanè multitudo clarum eſt, quod omnino deſerta eſt ab illo. Quare etiam impotens & inefficax. Non ergo infinita eſt deorum multitudo. Vniformis ergo & terminata, & omnis alterius multitudinis, magis terminata. Omnis enim alterius multitudinis vni cognatior eſt. Si ergo principium eſt multitudo, oportebat vicinius principio, magis eſſe multitudinem, quàm longinquius. Similius enim quod eſt vicinius. Sed cum vnum ſit, ipſum primum, illud contingens multitudo, minus multitudo eſt, quàm longinquior. Infinitum autem, non minus multitudo eſt, ſed maximè multitudo.

PROPOSITIO. CL.

Omne progrediens in diuinis ordinibus, ſuſcipere omnes producentis potentias non eſt natum, neque omnino, ſecunda, omnes eorum quæ ſunt ante ipſa. Sed habēt illa aliquas a deterioribus abſtractas potentias, & incomprehenſibiles ijs, quæ poſt ipſa ſunt.

DEMON-

DEMONSTRATIO.

SI enim deorum proprietates differũt, diminutorum quidem in ſuperioribus præexiſtunt, ſuperiorum vero, uniuerſaliores ſunt, & in diminutis non ſunt. Sed præſtantiora alias quidem indunt, ijs quæ a ſe producuntur, alias autem in ſe ipſis præoccuparunt eminenter. Demonſtratum enim eſt, quod vniuerſaliores ſunt, quæ proximiores ſunt vni, particulariores vero quæ longinquiores. Si autem vniuerſaliores particulariorum comprehenſiores habent potentias, non ergo illorum potentiam, ij qui ſecundum habent ordinem, & particulariorem, comprehendent. Eſt ergo in ſuperioribus incomprehenſibile aliquid, & incircumſcriptibile remiſsis. Namque infinitum eſt, vnumquodque diuinorum reuera, neque ſuipſius oſtenſum eſt ens, neque ſe ſuperioribus multo prius, ſed ijs quæ poſt ipſa ſunt omnibus. Infinitas autem ſecundum potentiam, in illis. Infinitum autem incomprehenſibile, quibus eſt infinitum. Nõ ergo omnium potentiarum participia ſunt inferiora, quas in ſe ipſis præoccuparunt præſtantiora. Erant enim illa incomprehenſibilia ſecundis, ſicuti ſanè, & ipſis, ſecunda. Neque ergo omnes illorum habent hæc, eo quòd particulariora, neque quas habent, eodem cum illis habent modo: ob infinitatem quæ facit illas ſuperferre deterioribus.

PROPOSITIO. CLI.

OMne paternum in Dijs, primificum eſt, & in boni ordine præexiſtens, per omnes diuinos exornatus.

DEMONSTRATIO.

ESſentias, enim ſecundorum, & potẽtias vniuerſas, & ſubſtantias, ipſum producit ſecundum vnam ineffabilẽ eminentiam. Quare & paternum cognominatur, vnitam & boniformem unius potentiam præſeferens, & procreatricem ſecundorum cauſam, & ſecundum vnumquemque Deorum ordinem, dux eſt paternum genus; producens a ſe ipſo omnia & ornans. Vt pote quod ipſi bono, ordinatum eſt analogum. Et patres, alij ſanè, vniuerſaliores, alij particulariores. Sicuti ipſorum Deorum ordines, vniuerſaliore & particulariore

riore

riore differunt,ſecundum cauſæ rationem. Quotcunque ergo vniuerſæ Deorum progreſsiones, totidem etiam patrum differentiæ. Si enim eſt in omni ordine analogum, ipſi bono; oportet paternum in omnibus eſſe, & procedere a paterna vnione, ſingula.

PROPOSITIO. CLII.

Omne gignitiuum Deorum, ſecundum infinitatem diuinæ potentiæ prouenit, multiplicans ſeipſum, & per omnia permeās, & indeficientiā in progreſsionibus ſecundorum excellenter demonſtrans.

DEMONSTRATIO.

NAm multiplicare progredientia, & ab occulto in cauſis inuolucro, producere in progermina, cuiuſnā alterius peculiare eſt, quàm infinitæ deorum potentiæ? per quam omnia diuina impleta ſunt fœcundis bonis; ergò omniplenam alia a ſe producat, per ſuperplenam potentiam. Generatiuæ ergo Deitatis proprium eſt, potentiæ dominium, multiplicans generatorum potentias, & fœcundas efficiens, & excitans ad generandum alia, & producere. Si enim ſingula, propriam quam habent proprietatem primò, alijs communicant, omne ſanè fœcundum ijs quæ poſt ſe, fœcundam indit progreſsionem, & infinitatem figurat eam quę vniuerſorum eſt, primigenia, a qua omnis generatiua proceſsit potētia, perennes diuinorū progreſsiones eminenter ſcaturiēs.

PROPOSITIO. CLIII.

Omne perfectum in Dijs, diuinæ perfectionis eſt cauſa.

DEMONSTRATIO.

VT enim aliæ entium ſunt ſubſtantiæ, & aliæ ſuper-eſſentialium, ſic ſanè & perfectiones aliæ quidem Deorum ipſorum ſecundum eſſentiam, alię autem entium ſecundæ poſt illas, & illæ quidem per ſe perfectæ, & primopifices, quia etiam bonum in illis eſt primò, hæc vero per participationem habentes perfectionem. Alia ergo ob hæc Deorum eſt perfectio, & alia eorum quæ Deificantur. Quod vero

in Dijs primò eſt perfectum, non ſolum deificatis perfectionis cauſa eſt, ſed etiam Dijs ipſis. Si enim qua eſt perfectum, vnumquodque conuertitur ad proprium principium, omnis diuinę cõuerſionis cauſa eſt generis Deorum perfectiuũ.

PROPOSITIO. CLIV.

Omne cuſtoditiuum in Dijs, ſingula in proprio ordine conſeruat, a ſecũdis uniformiter ſeparatum, & in primis fundatum.

DEMONSTRATIO.

SI enim cuſtodia cuiuſque ordinis menſuram immutabiliter ſeruat, & continet omnia conſeruata in propria perfectione, omnibus indit eminentiam ſuper deteriora, & impermixtam vnamquamque ſtabilit in ſe permanenter, cauſa exiſtens puritatis immaculatæ cuſtoditis, inſerit ſuperiorib. perfectum enim eſt omne quod, primis immediatè eſt proximum, in ſe ipſo vero manet, & deterioribus ſuperextẽditur.

PROPOSITIO. CLV.

Omne quidem uiuificans in diuinis generibus, cã gignitiua eſt, non omnis autem fœcundus ordo, viuificans eſt.

DEMONSTRATIO.

VNiuerſalior enim generatrix eſt, quàm uiuificatrix, & proximior principio. Generatio enim oſtendit cauſam producentem entia in multitudinem. Viuificatio autẽ largitricem omnis uitę Deitatem reprę ſentat. Si ergo illa entium multiplicat ſubſtantias, hęc vero uitę progreſsiones cõſtituit, ſicut ſe habet ens ad vitam, ita generatiuus ordo, ſe habebit ad vnigenam ſeriem. Vniuerſalior ergo erit, & plurium cauſa, & ob id uicinior principio.

PROPOSITIO. CLVI.

Omnis quidem puritatis cauſa, in cuſtodiente continetur ordine. Non autem e conuerſo, conſeruans purificanti generi idem eſt.

DEMONSTRATIO.

PVritas nãque incommixtionem ad deteriora indit omnibus Dijs. & purificatum, in prouidentia ſecundorum.

Cuſtodia

Cuſtodia vero etiam hoc efficit, & in ſe ipſis omnia cõtinet, & firmiter imponit ſuperioribus. Vniuerſalius ergo cuſtoditiuum eſt, quàm purgatiuum. proprium enim ſimpliciter cuſtodiæ eſt quidem cuiuſque ordinem conſeruare, & ad ſeipſum, & ad ea quæ & ante & quæ poſt ipſum ſunt. Puritatis vero eſt ſecernere a deterioribus præſtantiora. Hæc autẽ ſunt primò in Dijs. Oportet enim vnam cauſam præcedere. Id qđ in omnibus eſt, & omnino, omnium bonorum vniformes mẽſuræ ab illis præacceptæ ſunt, & nullum eſt in ſecundis bonum, quod non præexiſtat in Dijs per cauſam. Vnde enĩ erit hoc, & quam habebit cauſam? In illis ergo etiam puritas eſt primò bonum, & cuſtodia, & omne quod tale eſt.

PROPOSITIO. CLVII.

OMnis quidem paterna cauſa, omnibus, eſſendi eſt largitrix, & eſſentias entium cõſtituit. Omne autem opifex, formationis compoſitorum præcedit, & ordinem, & eorum ſecundum numerum diuiſionem, & eſt eiuſdem cum paterno, ordinis in particularioribus generibus.

DEMONSTRATIO.

VTrumque enim eſt ordinis, ipſius termini, quia & eſſentia, & numerus, & forma, terminiformia omnia ſunt. Itaque hac, coniugata ſibi adinuicem. Sed quod opifex eſt in multitudinem deducit factionem, vniforme autem præbet entium progreſsiones, & hoc quidem formificum eſt, hoc autem ſubſtantificum. Qua ergo hæc differunt inter ſe, forma & ens, hac opificis paternitas differt. Eſt vero vnum quid, forma. Vniuerſalior ergo, & cauſalior eſt paternitas, & ſupra genus opifex, vt ens vniuerſalius forma.

PROPOSITIO. CLVIII.

OMnis cauſa anagogica in Dijs, & a purgatiuo, differt, & a conuertentibus generibus.

DEMONSTRATIO.

QVòd enim oporteat eſſe etiam hoc primo in illis, clarũ quandoquidem uniuerſorum bonorum ibi cauſæ omnes præexiſtunt. Sed ante purgatiuum præexiſtit, quia illud quidem ſoluit a deterioribus, hoc vero, coniungit præ-

ſtantioribus. Conuerſiui autem particulariorem habet ordinem. Quia omne conuertens, vel ad ſe conuertitur, vel ad præſtantius. Anagogici autem effectio ſecundum conuerſionem ad præſtantius figuratur, vt ad ſuperius, & ad diuinius ducens, id quod conuertitur.

PROPOSITIO. CLIX.

OMnis ordo Deorum, ex primis eſt principijs, termino, & intermino, ſed alius quidem magis ad termini cauſam, alius vero, ad interminati.

DEMONSTRATIO.

OMnis enim ex ambobus quidem prouenit, quia primarum cauſarum largitiones, permeant per omnia ſecũda. Sed alibi quidem terminus prædominatur in mixtione, alibi in terminus. Atque ita, hoc quidem terminiforme efficitur genus, in quo terminus dominatur, aliud vero interminiforme, in quo, interminitas.

PROPOSITIO. CLX.

DE INTELLECTV.

OMnis diuinus intellectus, vniformis eſt, & perfectus, & primò intellectus a ſe ipſo, & alias mentes producens.

DEMONSTRATIO.

SI enim Deus eſt, plenus eſt diuinarum vnitatum, & eſt vniformis. Si vero hoc, etiam perfectus bonitate diuina plenus exiſtens. Si vero hæc, etiam primò eſt intellectus, vt pote Dijs vnitus. Omni enim intellectu præſtantior eſt, deificatus intellectus. Primò vero cum ſit intellectus, etiam alijs ipſe dat ſubſtantiam. A primò enim entium, omnia ſecũda entia, eſſentiam acquiſiuerunt.

PROPOSITIO. CLXI.

OMne enter ens, a Dijs pendens, diuinum eſt intelligibile, & imparticipabile.

DE

DEMONSTRATIO.

CVm enim primum ſit participantium diuina unione enter ens, vt oſtenſum eſt, & implet intellectum a ſe ipſo: etenim intellectus ens eſt, vt ente impletus diuinum eſt ſanè, intelligibile. Vt quidem deificatum, diuinum, vt autem impletiuum intellectus, & ab ipſo participatum, intelligibile; & intellectus quidem ens eſt, ob primo ens; ipſum vero primo ens, ſeparatum eſt ab intellectu, quoniam poſt ens, eſt intellectus. Imparticipabilia vero, ante participata exiſtũt. Itaque & coniuge ad intellectum ens, præexiſtit per ſe, & imparticipabiliter ens, intelligibile enim eſt, non ut intellectui coordinatum, ſed vt perficiens eminenter intellectum, quoniam etiam illi eſſe communicat, & implet illum eſſentia enter exiſtente.

PROPOSITIO. CLXII.

OMnis multitudo vnitatum illuſtrans enter ens, arcana & intelligibilis eſt. Arcana quidem vt vni coniuncta, intelligibilis autem, vt ab ente participata.

DEMONSTRATIO.

A Dependentibus enim omnes Dij appellãtur, quoniam & ſubſtãtias ipſorum differentes, his ignotas cognoſcere eſt poſsibile. Ineffabile enim per ſe eſt omne diuinum, & ignotum. vt pote vni ineffabili connatum. A participantium autem permutatione, etiam illorum proprietates cognoſci contingit. Intelligibiles ſanè ſunt ij qui, enter ens illuſtrunt. Quia ſanè, enter ens intelligibile eſt, diuinum, & imparticipabile; intellectui præexiſtit. Non enim hoc a primiſsimis dependeret Dijs, niſi etiam illi primificam haberent eſſentiam, & potentiam perfectiuam aliorum Deorum. Siquidem vt participantia ad inuicem ſe habent, ita ẽt participatorum ſe habent eſſentiæ.

PROPOSITIO. CLXIII.

OMnis multitudo vnitatum, participata ab imparticipabili mente intellectualis eſt.

DEMONSTRATIO.

VT enim ſe habet intellectus ad enter ens, ita vnitates ipſæ, ad vnitates intelligibiles ſe habent. Quæ ergo illæ illuſtrãtes diuinum, & imparticipabilem intellectum, intellectuales ſunt, ſed non ita intellectuales, vt in intellectu conſiſtentes, ſed ut ſecundum cauſam intellectui præexiſtentes, & progenerantes intellectum.

PROPOSITIO. CLXIIII.

OMnis vnitatum multitudo participata ab imparticipabili anima, ſupermundana eſt.

DEMONSTRATIO.

QVoniam imparticipabilis anima primò ſupermundum eſt, & participati ab ipſa Dij, ſupermundani ſũnt, eam rationem habentes ad intellectuales, & intelligibiles quam habet anima ad intellectum, & intellectus ad enter ens. Vt ergo anima omnis ad intellectum dirigitur, & intellectus ad intelligibile conuertitur, ita ſanè & ſupermundaui Dij intellectualibus excellunt, quemadmodum ſanè, & hi intelligibilibus.

PROPOSITIO. CLXV.

OMnis multitudo vnitatum participatarum ab aliquo ſenſibili corpore, mundana eſt.

DEMONSTRATIO.

ILluminat enim ſuper mundi partes, per medium intellectum & animam, neque enim intellectus ſine anima adeſt alicui mundanorum corporum. Neque Deitas coniungitur immediatè, & animæ, per ſimilia enim participationes fiunt. Et ipſe intellectus, ſecũdum intelligibile ipſius, & ſummum, particeps eſt vnitatis. Mundanæ ergo vnitates, vt complentes totum mundum, & vt deificatrices apparentium corporum. Diuinum enim etiam horum vnumquodque eſt, non per animam, non enim ipſa primò Deus, neque etiam per intellectum, neque enim hic, vni idem eſt. Sed animatum quidem, & ex ſe motum, per animam. Semper vero

eodem

eodem ſe modo habens,& ordine optimo fertur,per intellectum,diuinum vero per unionem, & ſi potentiam habet prouidentem,ob hanc cauſam eſt tale.

PROPOSITIO. CLXVI.

OMnis intellectus,vel imparticipabilis eſt,vel participabilis. ac ſi participabilis,vel a ſupermundanis animabus participatus,vel a mundanis.

DEMONSTRATIO.

OMni enim multitudini intellectuum, imparticipabilis præeſt,primiſsimam habens exiſtentiam. Participatorum alij quidem ſupermundanam & imparticipabilem animam illuſtrant,alij mundanam. Neque enim ab imparticipabili multitudo ſtatim mundana eſt, ſi quidem progreſsiones per ſimilia fiunt. Similius vero imparticipabili eſt quod ſeparatum eſt a mundo,quàm quod diuiditur circa ipſum. Neque ſola ſupermundana conſiſtit multitudo, ſed ſunt etiam mundani. Si quidem & Deorum eſt mūdana multitudo,& ipſe mundus animatus ſimul,& mēte præditus eſt, & participatio mundanis animabus ſupermūdanorum deorum,per medios eſt mundanos intellectus.

PROPOSITIO. CLXVII.

OMnis intellectus ſeipſum intelligit. Sed primiſsimus quidem,ſeipſum ſolum,& unum numero,in hoc eſt intellectus & intelligibile.Singuli vero ſequentes, ſeipſos ſimul,& quę ante eos ſunt,& intelligibile eſt huic,partim quidem,id quod eſt,partim vero id a quo eſt.

DEMONSTRATIO.

NAm vel ſe ipſum intelligit omnis intellectus, vel quod ſupra ſe eſt, vel quod poſt ſe. Sed ſi quod eſt poſt ſe, ad deterius conuertetur,cum intellectus ſit, nec etiam ita, ille id cognoſcet ad quod conuerſus eſt.Vt pote qui non eſt in ſe ipſo, ſed extra ſe;ſed typum ab ipſo tantum, qui in ſe factus eſt ab illo. Quod enim habet,ſcit,& quod patitur, & non qđ non habet,& a quo non patitur. Si vero id quod ſupra ſe eſt intelligit per ſui ipſius cognitionem, ſeipſum ſimul & illud

cogno-

cognoſcet,ſi vero illud tantum, ſeipſum ignorabit, cum intellectus ſit. Omnino autem, cognoſcens id quod ante ſe eſt, ſcit etiam quòd cauſa eſt illud,& quorum cauſa. Si enim hęc ignorabit, etiā illud ignorabit, quòd ipſo eſſe producit, quæ producit,& quæ producit non cognoſcens. Quod vero quis procreat,& quorum cauſa eſt, eo quòd quæ ante ſe cognoſcit & ſe ipſum inde procreatum cognoſcet. Omnino ergo, quæ ante ſe cognoſcens, cognoſcet etiam ſe ipſum. Si ergo eſt aliquis intellectus intelligibilis, ille ſe ipſum ſciens,& intelligibile nouit, intelligibilis exiſtens, quod eſt iſte. ſinguli vero, eorum qui poſt illud, id quod in ſe eſt intelligibile, intelligit ſimul,& quod ante ipſum. Eſt ergo etiam in intellectu, intelligibile,& in intelligibili, intellectus. Sed alter quidem intelligibili idem, alter ei quod in ſe, idem. ei vero quod ante ſe, non idem. aliud enim eſt ſimpliciter intelligibile, & aliud intelligibile, in intelligente.

PROPOSITIO. CLXIIX.

Omnis intellectus actu nouit, id quod intelligit, & etiam ꝙ intelligit,& non alterius quidem proprium eſt intelligere,& alterius, intelligere quòd intelligat.

DEMONSTRATIO.

SI enim eſt actu intellectus,& intelligit ſeipſum, nō alium exiſtentem ab intellecto, ſcit ſe,& ſe intuetur: conſpiciēs autem intelligentem, & conſpicientem cognoſcēs ſcit quòd intellectus eſt actu, hoc vero ſciens, ſcit quòd intelligat, & non quod intelligit ſolum. Simul ergo ambo nouit,& intelligibile, & quòd intelligit illud, & intelligitur a ſe intelligente, &c.

PROPOSITIO. CLXIX.

Omnis intellectus in ſempiternitate eſſentiam habet, & potentiam & actum.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſeipſum intelligit, & idem eſt intellectus,& intelligibile,& intellectio intellectui idem eſt,& intelligibili. Media enim cum ſit intelligētis,& intellecti, iiſdem illis exiſtentibus,

ſtentibus, erit ſanè etiam intellectio eadem ad vtrumque. Sed enim quòd eſſentia huius ſempiterna ſit. (Tota enim ſimul eſt) & intellectio ſimiliter. Si quidem eſſentiæ eadē eſt. Si enim immobilis eſt intellectus, non ſanè a tempore menſurabitur, neque ſecundum eſſe, neque ſecundum actionem. his autem, eodem ſe modo habentibus, etiam potentia eſt ſempiterna, &c.

PROPOSITIO. CLXX.

Omnis intellectus, omnia ſimul intelligit. Sed imparticipabilis quidem ſimpliciter omnia. Singuli vero eorum qui poſt ipſum, ſunt ſingulatim, omnia.

DEMONSTRATIO.

SI enim omnis intellectus in ſempiternitate, & eſſentiam firmauit ſuam, & ſimul cum eſſentia, actionem, omnia ſimul intelliget. Omnia quidem particulariter, & aliàs aliud eorum quæ ſequuntur, non in ſempiternitate. Nam quod deinceps eſt, omne in tempore eſt. prius enim & poſterius, habent, quæ ſunt deinceps, & non ſimul omne. Si ergo ſimiliter intelligent omnes, non different ad inuicem. Si eñ ſimiliter omnia intelligunt, ſimiliter omnia ſunt, cũ ſint quæ intelligunt. Similiter vero omnia exiſtentes, nõ quidem hic imparticipabilis, hic vero non. quorum enim intellectiones, eædem ſunt, & eſſentiæ. Siquidem intellectio cuiuſque idem cuiuſque eſſe, & vnumquodque ambo eſt, & intellectio & eſſe. Relinquitur ergo, vel non ſimiliter omnia intelligere, vnumquemque, ſed vnum, vel plura, nõ omnia tamen, vel omnia ſingilatim. Sed dicere quidem, non omnia intelligere intellectum, eſt eum facere ignorantem aliquid entium. Et eñ tranſibit, ſi intelligit, nõ ſimul, ſed prius & poſterius cum ſit immobilis, & erit anima, deterior, ea quæ in motu omnia intelligit; vnum tantum intelligens, ob manentiam. Omnia ergo intelliget ſingilatim. Vel enim omnia, vel vnum. vel omnia ſingilatim, intellectio quidem omnium, ſemper in omnibus exiſtit, omnia vero, vno ex omnibus terminant. Itaque fiet aliquod prædominans in intellectione, & intellectis, vnum. cum omnia ſimul per vnum intelliguntur vno, ſibi omnia configurante.

PRO-

PROPOSITIO. LXXI.

OMnis intellectus, impartibilis eſt eſſentia.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſine magnitudine, & incorporeus, & immobilis eſt, impartibilis eſt. Omne enim quomodocunque partibile, vel per magnitudinem, vel per multitudinem, vel per actiones in tempore latũ, eſt partibile. Intellectus vero ſecundum omnia ſempiternus eſt, & vltra corpora, & vnita eſt, quæ in ipſo eſt multitudo. Impartibilis ergo eſt. Quòd quidem incorporeus ſit intellectus, conuerſio eius ad ſe ipſum declarat. Corporum enim nullum ad ſe conuertitur. Quòd vero etiam ſempiternus ſit, actionis identitas ad eſſentiam oſtendit. Ita enim demonſtratum eſt antea. Quòd vero vnita ſit multitudo, continuitas intellectualis multitudinis, ad vnitates diuinas, hæ enim ſunt prima multitudo, intellectus vero poſt ipſas. Si ergo etiam multitudo eſt, omnis intellectus, vnita tamen eſt multitudo. Ante diuiſum enim eſt, id quod eſt compactum, & vicinius vni.

PROPOSITIO. CLXXII.

OMnis intellectus, æternorum eſt proximè, & immutabilium ſecundum eſſentiam, procreator.

DEMONSTRATIO.

PRoductum enim ab immobili cauſa, omne immutabile eſt, ſecũdum eſſentiam. Intellectus vero immobilis, ſempiternè omnia exiſtens, & in ſempiternitate manens, & ipſo eſſe producit, quæ producit. Si autem ſemper eſt, & eodẽ modo eſt. Semper producit, & eodem modo. Nõ ergo cauſa eſt, aliquando quidem entium, aliquando non entium, ſed ſemper entium.

PROPOSITIO. CLXXIII.

OMnis intellectus intellectualiter eſt, & ea quę ante ipſum & quæ poſt ipſum.

DEMONSTRATIO.

ILla enim eſt ſecundum cauſam, quæcunque ſunt poſt ipſum, alia vero per participationem, quæcunque ante ipſum. Intellectus autem idem eſt, & intellectualem ſortitus

eſt eſſentiam. Secundum ergo ſui eſſentiam, definit omnia, & quæ ſecundum cauſam ſunt in alio, & quæ ſecundum participationem. Etenim vt ſingula nata ſunt, ita participant præſtantiorum. Sed non vt illa ſunt. Vel enim eodem modo ab omnibus participarentur. at participant alia aliter. Secundum proprietatem ergo participantium & potentiam, participationes ſunt. Intellectualiter ergo in intellectu ſunt, ea quæ ante ipſum ſunt. At etiam quæ poſt ipſum ſunt, ipſe intellectualiter eſt, non enim ex effectis eſt, neque illa habet in ſe ipſo, ſed cauſas illorum. Eſt autem omnium cauſa ipſo eſſe, eſſe autem eius, intellectuale eſt, & cauſas ergo intellectualiter habet omnium. Itaque omnia intellectualiter habet omnis intellectus, & quæ ante ſe, & quæ poſt ſe. Vt ergo intelligibilia intellectualiter habet omnis, ita etiam ſenſibilia intellectualiter, &c.

PROPOSITIO. CLXXIIII.

OMnis intellectus, ipſo intelligere procreat ea quæ poſt ipſum, & factio, in intelligendo eſt, & intellectio in faciẽdo.

DEMONSTRATIO.

SI enim intelligibile, & intellectus eſt idem, & eſſe cuiuſq; in intellectione ea, quæ in ſeipſo eſt, facit autem quæ facit ipſo eſſe, & producit ſecundum eſſe quod eſt, & ipſo intelligere producit producta. Eſſe enim & intelligere vnum ambo. Etenim intellectus, & omne ens quod in ipſo eſt, idem. Si ergo facit ipſo eſſe; & ipſum eſſe, intelligere eſt, facit ipſo intelligere, & intellectio ſecundum actum in intelligendo, hoc vero, ipſi eſſe, idem, eſſe vero in agendo. immobiliter enim agens, ipſum eſſe in agendo ſemper habet. & intellectio ergo eſt in agendo, &c.

PROPOSITIO. CLXXV.

OMnis intellectus, ab ijs quæ ſecundum eſſentiam ſimul, & ſecundum actionem ſunt intellectualia, participatur primò, &c.

DEMONSTRATIO.

NEceſſe enim eſt, vel ab his, vel ab alijs, intellectualem quidem habentibus eſſentiam, non ſemper tamen intelligentibus. ſed ab illis impoſsibile eſt. Etenim actio

intellectus immobilis eſt, a quibus ergo participatur, hæc ſemper participant intellectualem actionem faciẽtem. Semper intellectualia ipſa participantia. Sempiternitate enim actionis, id quod in parte aliqua temporis actionẽ habet, non coniunctibilem. Inter media autem, ſicut in eſſentijs, ita ẽt in actionum mutationibus ſempiternæ omnis actionis, & eius quæ in aliquo tempore perficitur, ea eſt quæ per omne tempus habet perfectionem. Nullibi enim progreſsiones fiunt immediatẽ. ſed per cognata & ſimilia, & ſecundum ſubſtantias, & actionum perfectiones eodem modo. Omnis ergo intellectus, ab illis participatur primò, quæ per omne tẽpus intelligere poſſunt, & ſemper intelligunt, etiamſi ſecundum tempus intellectio ſit, ſed non ſempiternẽ.

CORELARIVM.

EX hoc ergo clarum eſt, quòd animam, aliquando intelligentem, aliquando vero non, intellectum proximẽ participare eſt impoſsibile.

PROPOSITIO. CLXXVII.

OMnes intellectuales formæ, & in ſe ipſis ad inuicem ſunt, & per ſe ſingulæ.

DEMONSTRATIO.

SI enim impartibilis omnis intellectus eſt, & vnita, per intellectualem partium carentiã eſt ea, quæ in ipſo eſt multitudo, in vno omnino erunt omnia entia, & impartibilia, vniuntur ad inuicem, & permeant omnia per omnia. Si vero immaterialiter ſunt omnia, & incorporaliter, inconfuſa ſunt ad inuicem, & ſeorſum ſingula cuſtodiunt ſuam puritatem, & manent, quod ſunt. Declarat autem incõfuſionem intellectualium formarum, appropriata participatio ſingulorum diſtinctè participantium. Namque ſi participata non diſtinguerentur, & eſſent ſeorſum adinuicem, neque etiam participantia, ipſis participarent diſtinctè, ſed eſſet, multo magis, in deterioribus, indiſtincta confuſio, in peiore exiſtẽtibus ordine. Vnde enim fieret diſtinctio, cum conſtituẽtia, illas & perficientia eſſent indiſtincta & cõfuſa? Rurſus, vnionem formarum, continentis impartibilis ſubſtantia, atteſtatur,

tur,& vniformis eſſentia. Quæ enim habent in impartibili & vniformi exiſtentiam,in eodem impartibiliter ſunt. Quonam enim modo partieris, quod impartibile eſt,& unum? Simul ſunt,& in ſe ad inuicem tota per tota permeant ſine diſtantia:non enim diſtans,ipſum continens, & ut in diſtanti, hoc quidem in hoc,illud vero alibi. Sed ſimul eſt in impartibili & vno,omne. ergo & in ſe ad inuicem. Omnes ergo intellectuales formæ, & in ſe inuicem ſunt, vnitè, & ſeorſum ſingulæ diſtinctè.

CORRELARIVM.

SI vero quis ſuper has demonſtrationes, etiam exemplis egeat Theoremata contempletur, quæ in una anima ſunt. Quę ſanè omnia in eadem exiſtentia,in eſſentia magnitudine carente, & vnita ſunt ad inuicem. non magnum namque,non localiter habet,quæ in illo ſunt, ſed impartibiliter & ſine diſtantia,& unita ſunt,& diſtincta. Omnia enim ſincere anima producit,& ſeorſum ſingulum, nihil attrahēs a reliquis,quæ ſi non diſtinguerentur ſemper ſecundum habitum,neque etiam actio animæ diſtingueret.

PROPOSITIO. CLXXVII.

OMnis intellectus,plenitudo exiſtēs formarum, alius quidem vniuerſaliorum, alius particulariorum eſt comprehēſiuus formarum,& ſuperiores quidem intellectus,vniuerſalius habent,quæcunque particularius, habēt ij qui poſt ipſos ſunt. Inferiores vero,particularius, quæcunque vniuerſalius,ij qui ante ipſos.

DEMONSTRATIO.

SVperiores enim,potentijs vtuntur maioribus, quia vniformiores ſunt quàm ſecundi. Inferiores vero, multiplicati magis,diminuunt potentias quas habēt. Quæ enim vni cognatiora ſunt,quanti coarctatu,ſuperant potentia,ea quę poſt ſunt,& quæ ab uno longinquius,ècontra. Potentiam ergo ſuperiores, maiorem prætendentes, multitudinem vero minorem,per minores ſecundùm quantum formas, plura producunt,ob potentiam. Qui vero poſt illos,per plura producunt pauciora,ſecundum potentiæ defectum. Si ergo illi

per pauciora,plura producunt,vniuerſaliores ſunt, eę quę in ipſis ſunt formæ. Atque ſi hi,per plura producunt pauciora, particulariores ſunt,quæ in his ſunt formæ.

CORELARIVM.

EX quibus ſanè accidit,ea quæ ſecundum vnam formam, ex ſuperioribus progenerata,ſecundum plures ideas ex ſecundis diuiſim,produci. & ècontra, ea quæ per plures & diſtinctas formas a deterioribus producta ſunt, per pauciora, & vniuerſaliora a ſuperioribus produci. Atque vniuerſum quidem & commune,omnibus participantibus deſuper aduenire. partitum vero,& proprium,a ſecundis. Vnde ſecundi intellectus, propriorum particularioribus diſtinctionibus, dearticulant quodam modo, & attenuant primorum formationes, &c.

PROPOSITIO. CLXXIIX.

OMnis intellectualis forma, æternorum eſt conditrix.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſempiterna eſt,& immobilis omnis, immutabiliũ ſecundum eſſentiam eſt cauſa, & æternarum ſubſtantiatum,ſed non generabilium & corruptibilium. Itaque omne ſecundum formam intellectualem conditum, intellectuale æternum eſt. Etenim ſi ipſo eſſe omnes formas producit quę poſt has ſunt,ipſarum autem eſſe, ſemper eodē modo habet, & producta ab ipſis,eodem modo habebunt,& æterna erũt. Neque ergo genera ea quæ ſecundum aliquod tempus,a cauſa condita ſunt formali; neque corruptibilia, qua corruptibilia, formam habent intellectualem, præexiſtentem. Eſſent enim incorruptibilia & ingenita, ad illa ſubſtantiam habentes, &c.

PROPOSITIO. CLXXIX.

OMnis intellectualis numerus terminatus eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim eſt poſt ipſum, alia multitudo ſecũdum eſſentiam diminuta,atque ita propior vni,illud vero longinquior.

Propius

Propius vero quod eſt vni,minus eſt ſecundum quantũ,plus autem,quod longinquius.Etiam intellectualis numerus,minor erit, omni poſt ipſum multitudine. Non ergo infinitus eſt.Terminata ergo eſt multitudo mentium.Quod enim alio minus eſt,nõ eſt infinitum,quoniam infinitum, nullo minus eſt, qua infinitum.

PROPOSITIO. CLXXX.

OMnis intellectus totus eſt, veluti ex partibus conſtans, & vnitus eſt alijs,& diſtinguitur ab ipſis.Sed imparticipabilis intellectus,ſimpliciter uniuerſalis eſt, & veluti partes omnes vniuerſaliter in ſe habens. Particularium vero vnuſquiſque,vt in parte, vniuerſum habet, atque ita omnia particulariter.Nam ſi ſingilatim eſt omnia, ſingilatim vero, nihil aliud eſt,quam particulariter.

DEMONSTRATIO.

VNiuerſum ergo ita eſt in vnoquoque horum particulariter ſecundum vnum aliquid particularium prædominans,in omnibus determinatum.

PROPOSITIO. CLXXXI.

OMnis participatus intellectus,vel diuinus eſt,vt ex Dijs pendens,vel intellectualis tantum.

DEMONSTRATIO.

SI enim eſt diuinus,& imparticipabilis intellectus primò huic quidem cognatus eſt,non is qui ſecundum vtraque differt,& ipſo non eſſe diuinus, & ipſo non imparticipabilis eſſe.Quæ enim ſecundum vtrumque diſsimilia ſunt,incõiunctilia ſunt,adinuicem.Clarum ergo quòd,quadam tenus ſimile eſt medium,intellectui primò,aliqua autẽ tenus, diſsimile.Vel ergo imparticipabile eſt, & non diuinum, vel participatum & diuinum,ſed omne imparticipabile,diuinũ eſt.vtpote vni analogum ordinem in multitudine ſortitum. Erit ergo aliquis intellectus diuinus ſimul & participatus. Sed oportet eſſe intellectum,etiam non participantem diuinas vnitates,ſed intelligentem tantum. Nam in vnaquaque ſerie,prima quidem ſuæ ipſorum vnitati coniuncta, partici-

pare

pare poſſunt proximè,eä quæ in ſuprapoſito ordine ſunt.Ea vero quæ longinqua ſunt a principe unitate, nequeunt ab illis pendere.Eſt ergo & intellectus diuinus,& intellectus intellectualis ſolum,ille quidem ſecundum proprietatẽ intellectualem conſiſtit,quam a ſua unitate habet,& ab imparticipabili. Hic vero ſecundum vnionem, quam a participata vnitate ſuſcepit.

PROPOSITIO. CLXXXII.

OMnis diuinus intellectus participatus,ab animab.participatur diuinis.

DEMONSTRATIO.

SI enim participatio participãs, reddit ſimile participato, & connatum efficit.Clarum ſanè ꝙ,diuinam animam eſſe neceſſe eſt,eam quę diuinam mentem participat, & in diuinum intellectum directum, & per medium intellectum, eã quæ in ipſa deitas eſt,participare.Deitas.n.appẽdit intellectui,aĩam,ipſius participem,& annectit diuino,diuinum.

PROPOSITIO. CLXXXIII.

OMnis intellectus, participatus quidem, intellectualis uero tantum exiſtens,participatur ab animabus, neq; diuinis,neque ijs quæ in mentis,& amẽtiæ mutatione ſunt.

DEMONSTRATIO.

NEque enim diuinæ animæ ſunt,tales. neque mẽtis participes.Deos.n.animæ per mentem participant, vt demonſtratum eſt prius,neque etiam, mutationis ſuſceptiuæ ſunt.Omnis enim intellectus ab his quæ ſecundum eſſentiã ſemper,& ſecundum actionem intellectualia ſunt,participatur. Etenim hoc etiam clarum eſt,ex anterioribus.

DE ANIMA.

PROPOSITIO. CLXXXIV.

OMnis anima,vel diuina eſt,vel mutabilis ex mente in amentiam,vel inter hęc media ſemper manens, deterior tamen eſt diuinis animabus.

DE-

DEMONSTRATIO.

NAm ſi diuinus intellectus, a diuinis participatur animabus, intellectualis vero, ſolum ab his, quæ neque diuinæ ſunt, neque mutationis ſuſceptiuæ, ex intellectione in amentiã. Sunt autem etiam quæ hoc patiuntur, & aliquando quidem intelligentes, aliquando autem non. clarum eſt quòd tria genera animarum ſunt, & primæ quidem diuinæ. Secundæ vero, a diuinis, ſemper tamen mentem participantes. Tertiæ vero, quæ quandoque in mentem, quandoque in amentiam mutantur.

PROPOSITIO. CLXXXV.

OMnes quidem diuinæ animæ, Dij ſunt animaſticè. Omnes autem intellectualem participantes mentẽ, Deorum pediſiſſequæ ſemper ſunt. Omnes vero mutationis ſuſceptiuæ Deorum pediſſequæ aliquando.

DEMONSTRATIO.

SI enim aliæ habent diuinum lumen deſuper illuſtrãs, aliæ vero ſemper intelligunt, & aliæ, aliquando hanc ſortiũtur perfectionem. Illæ quidem in animarum multitudine, proportionatæ ſtatuuntur Dijs. Hæ vero ſemper ſectãtur Deos, ſecundum mentem operantes ſemper, & a diuinis pendent animis, hanc habentes ad ipſas rationem, quam intellectuale habet ad diuinum. Quæ vero aliquando intelligunt, etiam aliquando ſectantur Deos, neque mentem participant ſemper eodem modo, neque cum diuinis animabus cõuerti ſemper poſſunt. Quod enim aliquando intellectum ſortitur, nullo modo poteſt Deos ſemper ſectari.

PROPOSITIO. CLXXXVI.

OMnis anima, incorporea eſt eſſentia, & ſeparabilis a corpore.

DEMONSTRATIO.

SI enim cognoſcit ſeipſam, & omne ſeipſum cognoſcens ad ſe conuertitur, & quod in ſe conuertitur, corpus non eſt. (Omne enim corpus inconuertibile ad ſe) neque

a corpore

a corpore inſeparabile. Etenim quod a corpore inſeparabile eſt, non eſt natum ad ſe conuerti ſeparaτetur enim hac a corpore. Omnis ergo anima, neque corporea eſt eſſentia, neque a corpore inſeparabilis. Sed quòd quidem cognoſcat ſe ipſam, clarum eſt. Si enim quæ ſuper ipſam ſunt, cognoſcit, & ſeipſam nata eſt cognoſcere, multo magis, a cauſis quæ ante ipſam ſunt, cognoſcens ſeipſam.

PROPOSITIO. CLXXXVII.

OMnis anima immortalis eſt, & incorruptibilis.

DEMONSTRATIO.

OMne enim quod, quouis modo diſſolui, & diſperdi poteſt, vel corporeum eſt & compoſitum, vel in ſubiecto exiſtentiam ſortitum eſt. Et quidem, quod diſſoluitur, vt ex multis exiſtens, corrumpitur. Quòd autem in alio natum eſt eſſe, a ſubiecto ſeparatum, euaneſcit in nòn ens. Sed anima & incorporea eſt, & extra omne ſubiectum, in ſe ipſa exiſtens, & ad ſeipſa ſe ſe conuertens, immortalis eſt ſinu, & incorruptibilis.

PROPOSITIO. CLXXXVIII.

OMnis anima, & uita eſt, & viuens.

DEMONSTRATIO.

CVi enim aduenit anima, id uiuit neceſſario, & quod eſt anima priuatum, vita ſtatim priuatum relinquitur. Vel enim per animam viuit, vel per aliud quid & non per animã. Sed per aliud quid ſolum, impoſsibile. Omne enim participatum, vel ſeipſum, vel ſui ipſius aliquid participanti dat. Neutrum vero ſi patiatur, neque etiam participabitur. Anima autem participatur ab eo, cui adfuerit, & animatũ illud dicitur, quod animam participat. Si ergo, vitam adfert animatis, vel vita eſt, uel uiuens ſolum, vel vtrumque uita ſimul & uiuens. Sed ſi uiuens ſolum, nec amplius vita, ſanè erit ex vita & non vita, non ergo cognoſcit ſe ipſam, neque conuertitur ad ſeipſam. Vita enim eſt cognitio, & cognoſcitiuum, qua tale eſt, uiuit. Si ergo aliquid in ipſa non uiuens eſt, hoc non habet per ſe cognoſcendi potentiam. Si autem uita ſo-

lum

tum eſt, non amplius participabit intellectualem vitã. Quod enim vitam participat, viuens eſt, & non uita tantum. Vita enim tantum prima eſt & imparticipabilis. Quæ vero poſt illam, viuens ſimul & vita. Anima vero nõ eſt imparticipabilis vita. Simul ergo vita eſt, & viuens, ipſa anima.

PROPOSITIO. CLXXXIX.

OMnis anima, ſeuiua eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim conuerſiua eſt ad ſeipſam, & conuerſiuum ad ſeipſum omne eſt per ſe ſubſtans, anima quoque, per ſe ſubſtans eſt, etiam ſe ipſam ſuſtinet. Sed enim & vita eſt, & viuens, & exiſtentia eius eſt, ſecundum vitalitatem. Etenim quibuſcunque adfuerit vitam communicat ipſo eſſe, & ſi fuerit participans idoneum, illico animatum fit, & uiuens, non ratiocinante anima, neque eligente, neque ratiocinio, & iudicio uiuificante: ſed ipſo eſſe, quod eſt vitam participabili largiente. Eſſe ergo ipſi idem eſt cum ipſo viuere. Si ergo eſſe a ſe ipſa habet, & hoc, cum uiuere idem eſt, & habet per eſſentiam ipſum viuere, & vitam ſibiipſi præbet, & a ſeipſa habet. Si vero hoc, ſeuiua ſanè fuerit anima.

PROPOSITIO. CXC.

OMnis anima, media eſt inter impartibilia, & quę circa corpora ſunt partibilia.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſeuiua eſt, & per ſe ſubſtans, & ſeparabilem habet, a corporibus exiſtentiam, eximitur ac præſtantior eſt partibilibus omnibus, circa corpora. Illa enim inſeparabilia omnino a ſubiectis ſunt. Compartita molibus, & a ſe ipſis exceſſerunt, & ab eorum impartibilitate, corporibusque coextenſa ſunt. Atque etiamſi in vitis ſubſtent, non tamen ſui ipſorum vitæ ſunt, ſed participantium, etiamſi in eſſentia, vel in formis exiſtant, nõ ſunt ſui ipſorum formæ, ſed formatorum. Si vero non hæc ſolum ſunt, anima eſſentia eſt per ſe ſubſtãs, & vita ſeuiua, & cognitio ſuiipſius cognitrix, & ſeparabilis ſecundum hæc omnia a corporibus. Sed & participãs uitam.

Si vero hoc, etiam eſsentiam participans, participat autem cognitionem quoque ab alijs cauſis. clarum eſt ſanè, quòd deterior eſt, impartibilibus, quòd quidem vita aliunde impletur, & eſſentia, ſiquidem & vita, clarum eſt. Ante enim uitam, eſt & imparticipabilis uita, & imparticipabilis eſsētia. Quòd vero etiam, primum cognoſcitiuum eſt, clarum. Siquidem quà anima, omnis quidem vitam habet, non autem quà anima, omnis habet cognitionem. Etenim ignorat entia, anima quædam, anima manens. Non ergo primò, cognoſcēs eſt, neque ipſo eſſe, cognitiò eſt. Secundùm ergo eſsentiam habet, àb ijs quæ primò, & ipſo eſse cognoſcentia ſunt. Cum ergo huius eſse, diuiſum ſit a cognitione, non eſt impartibilium anima. Demonſtratum autem eſt, ꝙ neque eorum quæ circa corpora ſunt partibilia. Media ergo vtrorumque eſt.

PROPOSITIO. CXCI.

Omnis anima participabilis, eſsentiam quidem ſempiternam habet, actionem autem in tempore.

DEMONSTRATIO.

Vel enim ambo ſempiternè habebit, vel ambo in tempore, vel alterum quidem ſempiternè, alterum vero in tēpore. Sed neque ambo ſempiternè, eſset enim impartibilis eſsentia, & nihil differet ab intellectuali ſubſtātia, animæ natura, ab immobili ſcilicet, ipſa per ſe mobilis. Neque ambo in tempore, eſset enim generabilis tantum, neque ſeuiua, neque per ſe ſubſtans. Nihil enim eorum quæ a tempore menſurantur, ſecundum eſsentiam eſt, per ſe ſubſtans. Anima autem eſt per ſe ſubſtans. Id enim quod ſecundum actionem ad ſeipſum conuertitur, & ſecundum eſsentiam ad ſeipſum cōuerſiuum eſt, & a ſe proueniens. Relinquitur ergo, hac quidem ſempiternam animam omnem eſse, hac autem temporis participem. Vel ergo, ſecundum eſsentiam ſempiterna eſt, ſecundum actionem vero, temporis participes, vel èconuerſo. Sed hoc impoſsibile. Omnis ergo anima participabilis quidem, eſsentiam ſempiternam ſortita eſt. actionem vero ſecundum tempus.

PRO-

PROPOSITIO. CXCII.

OMnis anima participabilis, ſemper entium eſt, & prima genitorum.

DEMONSTRATIO.

SI enim ſempiterna eſt ſecūdum eſsentiam, enter ens eſt ſecundum eſsentiam, & ſemper ens. Nam quod ſempiternitatis eſt particeps, ſemper eſsendi particeps quoque eſt. Si vero ſecūdum actionem eſt in tempore, genita eſt. Omne enim temporis particeps, fit ſemper, ſecundum prius & poſterius temporis, & non ſimul eſt quod eſt, ſed totū genitum eſt. Si autem quadamtenus genita eſt, omnis anima ſecundum actionem, prima fuerit genitorum. Nam quod omnino genitum, longinquius eſt a ſempiternis.

PROPOSITIO. CXCIII.

OMnis anima proximè ab intellectu conſiſtit.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi immutabilem habet eſsentiam, & ſempiternam ab immobili progreditur eſsentia. Nam quod a mobili progreditur eſsentia, omnino mutatur ſecundum eſsentiam. Immobilis ergo eſt omnis animæ cauſa. Si uero proximè ab intellectu perficitur, etiam cōuertitur ad intellectum & participat cognitionem, quam intellectus largitur, ijs quæ participare poſsunt. Omnis enim cognitio, ab intellectu, omnibus eſt, quibus eſt intellectus. In quod vero omnia conuertuntur ſecundum naturam, ab hoc etiam progreſsionem habent ſecundum eſsentiam. Omnis ergo anima, a mente progreditur.

PROPOSITIO. CXCIIII.

OMnis anima, omnes habet formas, quas intellectus primò habet.

DEMONSTRATIO.

SI enim ab intellectu progreditur, & intellectus creator eſt animæ, & ipſo eſse immobilis exiſtens, omnia intellectus

producit; dabit etiam animæ à ſe conſtitutæ omnium quæ in ipſo ſunt, eſsentiales rationes. Omne enim quod ipſo eſſe agit, quod ipſum eſt primò, id producto, ſecundò tribuit. Intellectualium ergo formarum, anima ſecundò habet imagines, &c.

PROPOSITIO. CXCV.

Omnis anima, omnes eſt res, exemplariter quidem ſenſibilia, in imagine vero intelligibilia.

DEMONSTRATIO.

Media enim exiſtens impartibilium, & partibilium circa corpora, hæc quidē producit & creat: illa ultro cauſas præſtatuit ante ſe, a quibus prouenit. Quorum ergo cauſa præexiſtit, hæc præaccepit exemplariter. A quibus vero conſtituta eſt, hæc per participationem habet, & vt germina primorum. Senſibilia ergo omnia per cauſam, præaccepit, & rationes materialium immateriales, & corporeorum incorporeas, & diſtantium, indiſtantes habet. Intelligibilia vero, per imaginem, & formas illorum, impartibilium partibiliter, multipliciter vero, vniformium, per ſe mobiliter autem immobilium ſuſcepit. Omnia ergo eſt entia, prima quidem illa per participationem, hæc vero exemplariter quæ poſt ipſam, &c.

PROPOSITIO. CXCVI.

Omnis anima participabilis, corpore vtitur æterno primò, & ingenerabilem habente ſubſtantiam, & incorruptibilem.

DEMONSTRATIO.

Si enim omnis anima per eſſentiam eſt æterna, & ipſo eſſe primò animat aliquod corporum, ſemper ipſum animat. Eſſe enim omnis animæ, immutabile eſt. Si vero hoc, etiam, quod animatur ſemper animatur, & ſemper participat uitā. Quod vero ſemper uiuit, multo prius, ſemper eſt. Quod vero ſemper eſt, æternum eſt. Primò ergo animatum corpus, & primo pendens a quaque anima, æternum eſt. Sed enim omnis participabilis anima, a corpore aliquo participatur primò,

ſiquidem & participabilis eſt, ſed non imparticipabilis, & ipſo eſſe animat participans. Omnis ergo participata anima corpore vtitur primo æterno, & ingenito, & incorruptibili ſecundum eſſentiam.

PROPOSITIO. CXCVII.

OMnis anima, eſſentia eſt vitalis, & cognoſcitiua, & vita eſſentialis, & cognoſcitiua, & cognitio & eſſentia & vita, & ſimul, in ipſa, omnia, eſſentiale, vitale, & cognoſcitiuũ, & omnia in omnibus, & ſeorſum ſingula.

DEMONSTRATIO.

SI enim media eſt impartibilium, & circa corpus partibilium formarum, neque ita impartibilis eſt, vt intellectualia omnia, neque ita partibilis, vt corporiformia. Cum ergo in corporeis eſſentiæ diuidantur, & vitæ, & cognitiones, impartibiliter ſunt hæc in animabus, & vnitè, & incorporeæ, & ſimul omnia, ob immaterialitatem, & impartibilitatem, & cum in intellectualibus, omnia per vnionẽ ſint, ſecreta ſunt in animabus, & partita. Omnia ergo, & ſimul & ſeorſum. Si vero ſimul & in vno omnia impartibilia, per ſe ſe mutuo permeant, & ſi ſeorſum, diuiſa ſunt, rurſus inconfuſè. Itaque & in ſe ipſo ſingula, & omnia in omnibus. Namque in eſſentia, vita, & cognitio. Quod ſi non, nõ cognoſcet ſeipſam omnis, ſi eſsentia, & vita & cognitione priuatur per ſe. & in uita, & eſsentia, & cognitio. Amens enim vita, & ſine cognitione, materialibus conuenit uitis, quæ neque cognoſcere ſe ipſas poſſunt; neque eſsentiæ ſunt ſincerę. Et cognitio ineſsentialis, & ſine vita, inſubſiſtens eſt. Omnis enim cognitio, & uiuẽtis eſt, & eſsentiam per ſe ſortiti.

PROPOSITIO. CXCIIX.

OMne quod temporis eſt particeps, & ſemper mouetur, periodis menſuratur.

DEMONSTRATIO.

QVia ſanè tempore menſuratur, & motum & terminum participat motus, & per numerum incedit. Quia vero ſemper mouetur, & hoc ſemper, non eſt ſempiternum,

núm,ſed temporale;neceſse eſt vti periodis.Motus enim mutatio quædam eſt,ab alijs in alia. Entia vero terminata ſunt, multitudinibus,& magnitudinibus. His autem terminatis, neque in rectam,infinita mutatio eſt,neq; quod ſemper mouetur, terminatè procedere poteſt. Ab ijſdem ergo, ad eadē rurſus veniet,quod ſemper mouet,itaq; efficiet periodū.

PROPOSITIO. CXCIX.

Omnis anima mundana, periodis vtitur propriæ vitæ, & reditibus.

DEMONSTRATIO.

SI enim a tempore menſuratur, & tranſitiuè operatur, & eſt eius propria motio. Omne autem quod mouetur, & temporis particeps æternum exiſtens,vtitur periodis,& periodicè reuoluitur,& redit ab ijſdem,in eadem, nimirum & omnis anima mundana,motum habens,& operans ſecundum tempus,& circuitus motuum habebit,& reditus. Omnis enim periodus æternorum eſt & etiam redit.

PROPOSITIO. CC.

OMnis animæ periodus tempore menſuratur. ſed aliarum quidem animarum periodus, aliquo tempore menſuratur. Primæ vero cum tempore menſuretur, vniuerſo tempore menſuratur.

DEMONSTRATIO.

SI enim omnes motus, prius habent & poſterius, & periodi ergo, & ob id temporis participes ſunt, & menſurans omnes periodos animarum, tempus eſt. Sed ſi eædem quidem eſsent omnium periodi,& circa eadem, & tempus ſanè eſset omnium idem. Si vero alij aliarum reditus, & tempus periodicum aliud aliarum & reditiuum. Quòd quidem anima primò menſurata tempore,vniuerſo tempore menſuratur,clarum eſt. Si enim menſura eſt tempus omnis motus,primò motum, erit omnino temporis particeps, & ab toto menſuratum. Si enim uniuerſum tempus non eſſet menſurans,primò particeps,neque aliud quicquàm mēſurabit, ſecundum ſe totum. Quod vero etiam omnes aliæ

animæ particularioribus vniuerſi temporis menſurantur menſuris, clarum eſt ex his. Si enim particulariores ſunt, quàm animæ eius, quæ primò temporis particeps eſt, non iā tempore vniuerſo ſuas adaptabunt periodos. Sed multi ipſarum reditus, partes erunt vnius periodi, & reditus, quē quæ primò temporis particeps eſt, redit. Minoris enim potentię particularior eſt participatio. maioris autem vniuerſalior. Vniuerſam ergo temporalē menſuram, per unam vitam, alię animę ſuſcipere nō ſunt natę, cum remiſsiorem ordinem ſint ſortitę, primo tempore menſuratę, quàm & quę inferiorem ſortitæ ſunt ordinem.

PROPOSITIO. CCI.

OMnes diuinę animę, triplices habent actiones, has quidem vt animę, alias vt quę mentem ſuſceperunt diuinam, alias vero, ut a Dijs pendentes. Et prouidentiam gerunt vniuerſorum vt Dij. cognoſcunt vero omnia per intellectualem vitam, mouent autem corpora, per ſemobilem eſsentiam.

DEMONSTRATIO.

QVia enim naturaliter participant ſupermundana, & ſunt animę non ſimpliciter, ſed diuinæ animæ, analogum Dijs in animaſtica latitudine præſeferentes ordinem, operantur, non animaſticè tantum, ſed etiam diuinè, ſumitatem ſuę eſsētię deificatam ſortitę, & quia intellectualem ſubſtantiam habent, ob quam etiam ſubſtratę intellectualibus eſsentijs ſunt. Operantur ergo non diuinè ſolum, ſed etiam intellectualiter, actionem aliam quidem ſecundum unum, quod in ipſis eſt, aliam vero eam quę ſecundum mentem eſt conſtituta. Tertia uero illis adeſt, ſecundum propriam exiſtentiam actio. motrix quidem exiſtens eorum quæ natura, alimobilia ſunt: viuificatrix vero eorum quæ inductibilem habent vitam. Omnis enim animæ, hęc eſt propria operatio, alię vero per participationem, vt intelligere & prouidere.

PROPOSITIO. CCII.

OMnes animæ Deorum pediſequę, & ſemper Deos ſequētes, deteriores quidem ſunt diuinis, eminent tamē particularibus animabus.

DEMONSTRATIO.

Diuinæ nãque & mentis participes ſunt, & Deitatis. Ideo intellectuales ſimul ſunt, & diuinæ, & alijs animab. præſunt. Sicuti etiam Dij entibus omnibus. Particulares vero animæ, etiam in intellectum directione priuantur nequeuntes proximè diuinam eſsẽtiam participare. Neque enim ab intellectuali actione deciderent, ſi ſecundum eſsentiam participes eſsent intellectus, ſicuti demõſtratum eſt prius. Mediæ ergo ſunt eę quæ ſemper Deos ſequuntur animæ, mentẽ quidem participantes perfectam, atque hac particulares excedentes, non tamen diuinis unitatibus coniunguntur, non enim eſt diuinus, qui ab ijs participatus eſt, intellectus.

PROPOSITIO. CCIII.

Omnis animaſticę multitudinis, diuinæ quidem animæ maiores cum ſint alijs poteſtate, coarctantur ſecundũ numerum. Quæ vero ſeipſas ſequuntur ſemper, & poteſtate, & quanto, medium tenent in omnibus ordinem. Particulares quidem, potentia deteriores quidem alijs ſunt, in numerum vero maiorem ſunt progreſsæ.

DEMONSTRATIO.

Illæ enim ſunt vni cognatiores ob eſsentiam diuinam: hę uero mediæ, ob mentis participationem. Iſtæ vero ultimæ ſecundum ordinem, diſsimiliformes ſunt ſecundum eſſentiam, & medijs, & primis. Viciniora vero vni, in æternis, ijs quæ longinquius, numero vnitiora ſunt, & coarctantur in multitudinem. Longinquiora autem magis multiplicantur, & potentiæ ſuperiorum maiores ſunt, & hanc habent rationem ad ſecundas, quam, diuinum ad intellectuale, & hoc ad animaſticum. Et quantitates inferiorum ſunt plures. Quod enim longinquius eſt ab uno, multitudo magis eſt, & vicinius, minus multitudo.

PROPOSITIO. CCIV.

Omnis diuina anima, multis quidẽ præeſt animab. Deos ſemper ſequentibus, pluribus etiam eorum quæ aliquã do hunc ordinem ſuſceperunt.

DEMONSTRATIO.

DIuina enim ſi ſit, omnia generatiuum ordinem ſortiri oportet,& primificum in animabus. Etenim diuinum in omnibus entibus præeſt vniuerſis ; neque earum quæ aliquando ſolum. Si enim earum quæ aliquando ſequuntur præſit aliqua tantum, quo modo contactus his erit ad diuinam animam? cum primitus ſint differentes, neque intellectum proximè participent, neque multo magis Deos. Si vero ſemper ſequētium eſt,quomodo vſque ad illas ſeries proceſsit? Erunt enim ita poſtrema,ipſa intellectualia, & ſterilia,& perficere aliud,& reducere non nata. Neceſſe ergo eſt ab omni anima diuina primò quidem pendere ſequētes animas,& per intellectum operantes, & in intellectus reductas particulariores eſſe,quàm ſint intellectus diuini. Secundas vero particulares,& per has medias mentem participare, & diuinam vitam potentes. Namque per ſemper participantes præſtantiorem partem, ea quæ aliquādo participant perficiūtur. Et rurſus plures eſſe circa vnamquamque animam diuinam,eas quæ aliquando ſequuntur, animas quàm quæ ſemper ſequuntur. Vnitatis enim potentia, ſecundum remiſsionem in multitudinem ſemper progreditur. Potentia quidem deficiens,numero vero ſuperās.Cum etiam vnaquæ anima earum quæ ſemper Deos ſequuntur, pluribus præ eſt particularibus animabus,imitans diuinā animam, & plures trahit animas,in primopificem vnitatē,totius ſeriei.Omnis ergo diuina anima, multis quidem præ eſt animabus earum quę ſemper deos ſequuntur. Pluribus etiam earum quæ aliquando hunc ordinem adipiſcuntur.

PROPOSITIO. CCV.

OMnis anima particularis, hanc habet rationem ad animam ad quam ordinatur ſecundum eſſentiam, quā vehiculum ipſius,ad illius vehiculum.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi diſtributio vehiculorum ſit ſecundum naturam ſingulis,neceſſe eſt omnis particularis animæ vehiculum eam habere rationem ad vehiculum vniuerſalis,quæ eſt

eius ad illam. At diſtributio eſt ſecũdum naturam. Primò.n. participantia, per ſe coniũgũtur participatis. Si ergo vt diuina, ad diuinum corpus, ita particularis ad particulare, ipſo eſſe participantis utraque, & quod a principio dictum eſt verum, quòd etiam vehicula eandem cum animabus habent adinuicem rationem.

PROPOSITIO. CCVI.

OMnis anima particularis, & deſcēdēs in generationem in infinitum, & aſcendere poteſt a generatione ad ens.

DEMONSTRATIO.

SI namque aliquando ſequitur Deos, aliquando vero decidit ab inteuſione in diuinum, & mentis, & amentię particeps eſt. Clarum ſanè quòd per partes, & in generatione fit, & in Dijs eſt. Neque rurſus toto deinceps tempore, erit in corporibus. Quod enim principium temporale nõ habet neque finem vnquàm habebit, & ꝙ nullum habet finem neceſſe eſt, neque principium habere. Relinquitur ergo periodos vnamquamque facere, aſcēſionum ex generatione, & in generationem deſcenſionum, & hoc inceſſabile eſſe per infinitum tempus. Vnaquæque ergo anima particularis, & deſcendere in infinitum poteſt, & aſcendere, & hoc nõ ceſſabit & paſsio hæc circa omnes fiet.

PROPOSITIO. CCVII.

OMnis particularis animæ vehiculum, a cauſa immobili effectum eſt.

DEMONSTRATIO.

SI enim ęternè pendet ab anima ipſo utente, & connatè immutabile exiſtens ſecundum eſſentiam, a cauſa immobili ſubſtantiam ſortitum eſt. Quod enim a mobilibus cauſis fit, mutatur omne ſecundum eſſentiam. Sed omnis anima, æternum habet corpus, quod primò ipſius eſt particeps. Itaq; & particularis anima, & cauſa ergo vehiculi eius, immobilis eſt, & ob hoc ſupermundanum eſt.

PRO-

PROPOSITIO. CCVIII.

OMnis animæ particularis vehiculum, immateriale eſt, & indiuiſibile ſecundum eſſentiam, & impaſsibile.

DEMONSTRATIO.

SI enim ab immobili prouenit opificio, & eſt æternum, immaterialem ſubſtantiam habet, & impaſsibilem. Quæ eñ pati ſecundum eſſentiam nata ſunt, & mutantur, & materialia omnia ſunt, & alias aliter ſe habentia a mobilibus cauſis pendent. Atque ideo mutationem ſuſcipiunt omnifariam, commota ſuis ipſarum principibus cauſis. Sed quod etiam indiuiſibile ſit, clarum eſt. Omne enim quod diuiditur, hac corrumpitur, qua diuiditur, a toto, & continuitate diſcedēs. Si ergo immutabile ſecundum eſſentiam, & impaſsibile, indiuiſibile etiam fuerit.

PROPOSITIO. CCIX.

OMnis particularis animæ vehiculum, deſcendit quidem additione tunicarum materialiorum. Colligitur vero ad ipſam animam per ablationem omnis materialis rei, & per recurſum in propriam formam analogè ad vtentem animam.

DEMONSTRATIO.

ETenim illa quidem deſcendit irrationales, aſciſcens vitas, aſcendit vero, abijciens omnes generationis potentias, quas in deſcenſu circumamicijt, & facta † †. † imitatur vitas vtētium animarum, & ſimul mouetur cum ipſis, motis vbique, & aliarum quidem intellectiones repræſentat ſuis circulationibus, aliarum autē caſus, impetubus in generationem: aliarum vero, purgationes circumductionibus in immateriale. Quoniam vero ipſo eſſe animarū uiuificatur & eſt cōnatum illis, omnifariā mutatur cum illarū mutationibus, & eas ſequitur quaqua verſum, & patientibus compatitur, & cum purgatis ſimul redit, & cum reductis, ſimul attollitur, appetēs ſuam perfectionē. Omne enim perficitur propriam vniuerſitatem cōſequutū.

PROPOSITIO. CCX.

OMne animæ connatum vehiculum & figuram ſemper eã
dem,& magnitudinem habet,maius tamen,& minus vi
petur,& diſsimilis figura,per aliorum corporum additiones
& ablationes.

DEMONSTRATIO.

SI enim a cauſa immobili eſſentiam habet, clarum eſt ꝙ
etiam figuram & magnitudinem eam a cauſa habet ter-
minatam, & eſt immutabile, & inalterabile vtrumque. Sed
aliàs aliter apparet, & maius & minus. Per alia ergo corpo-
ra,a materialibus elementis addita,& rurſus ablata, tale,vel
tale,& tantum,vel tantum apparet.

PROPOSITIO. CCXI.

OMnis particularis anima deſcendẽs in generationem, to-
ta deſcendit. Neque ipſius, aliud ſurſum manet, aliud
deſcendit.

DEMONSTRATIO.

SI enim aliquid animæ remanet in intelligibili, vel intran
ſitiuè intelliget ſemper,vel tranſitiuè,Sed ſi intranſitiuè,
intellectus erit,& non pars animæ,& erit anima proximè mẽ
tis particeps.Si vero tranſitiuè,ex ſemper intelligente,in a-
liquando intelligens,vna eſſentia erit. Sed hoc eſt impoſsibi
le. Hæc enim omnia differunt,vt eſt oſtenſum. Adde quod
etiam abſurdum ſit,animæ ſummitatem,cum ſemper ſit per
fecta,nõ dominari alijs potentijs,& illas perfectas facere.
Omnis ergo anima,tota deſcendit.

FINIS.

PROCLI EIVSDEM ELEMENTA PHYSICA.

DEFINITIONES.

CONTINVA ſunt quorum termini ſunt unũ.
Contigua ſunt, quorum termini ſunt ſimul.
Deinceps ſunt, inter quæ nihil eſt generis eiuſdem.
Primum tempus motionis eſt, quod neque maius, neque minus eſt ipſa motione.
Primus locus eſt, qui neque maior eſt corpore locato, neque minor.
Quieſcens eſt, quod prius, & poſterius in eodem loco eſt, & ipſum, & eius partes.

THEOREMA. I.

DVo partibus carentia, non ſe ſe mutuo tangent.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi id poſsibile eſt, duo impartilia A.B. tangant ſe ſe mutuo. Contigua autem erant, ea quorum termini eſſent ſimul, & in eodem. Duorum ergo impartilium, termini erunt. Non ergo impartilia erant A.& B.

THEOREMA. II.

DVo impartilia, nullum efficient continuum.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi id poſsibile eſt; Sunto impartilia duo A. & B. & faciant continuum ex vtriſque. Sed omnia continua, ſe ſe prius tangunt. A.& B. ergo ſe ſe tangunt cum ſint impartilia, quod impoſsibile eſt.

ALITER.

SI ex A.& B.impartibilibus, ſit continuum, vel totum A. tangit totum B. Vel totum A.partem B. Vel pars ipſius A.partem ipſius B. At ſi totum tangat partem, vel pars partem, non erunt impartibilia A. & B. Si vero totum tangat totum,non erit continuum,ſed adaptabuntur ſolum. Si ergo non erit A.continuum,neque B.cum A.erit cōtinuum, dum totum tangit totum.

THEOREMA. III.

IMpartilium quæ ſunt in continuo, quod inter vtrumque eſt,continuum eſt.

DEMONSTRATIO.

SVnto duo impartilia A. & B.dico quòd,id quod inter A. & B.eſt,continuum eſt. Quod ſi non,tangit A. impartile,ipſum B.impartile,qđ eſt impoſsibile.Medium ergo inter ea,continuum eſt.

THEOREMA. IIII.

DVo impartilia,non ſunt ſibi mutuo deinceps.

DEMONSTRATIO.

SVnto namque duo impartilia A.& B.dico quod A. nō erit deinceps ipſi B. Cum enim ſit demonſtratum quòd inter duo impartilia medium cōtinuum eſt, medium inter ea eſto C.D.& diuidatur in E.Ergo E.impartile eſt,& medium inter A.& B. At erat deinceps, quorum nullum eiuſdē generis eſt intermedium.Non ergo A.& B.deinceps ſibi ſunt.

THEOREMA. V.

OMne continuum diuiſibile eſt,in ſemper diuiſibilia.

DEMONSTRATIO.

ESto namque continuum A.& B.dico quod A.B.diuiditur in ſemper diuiſibilia. Diuidatur enim in A E. E B. Hæc ſanè,vel indiuiſibilia ſunt,vel diuiſibilia. Quod ſi indiuiſi-

indiuiſibilia, continuum erit ex impartibilibus, quod eſt impoſsibile. Si vero diuiſibilia, rurſus diuidantur in partes. & hæc rurſus, ſi indiuiſibilia ſint, impartilia erunt continua ad inuicem. Si vero diuiſibilia, diuidentur & hæc, & hoc in infinitum. Omne ergo continuum diuiſibile eſt in ſemper diuiſibilia.

THEOREMA. VI.

SI aliqua magnitudo fuerit ex impartilibus, erit quoque motus qui ſuper ea fit, ex impartilibus.

DEMONSTRATIO.

ESto magnitudo A. B. C. ex impartilibus ipſo A. & ipſo B. & ipſo C. dico quòd etiam motus factus ſuper magnitudine A.B.C. ex impartilibus erit.

Sumatur namque ſuper ea motus D.E.F. & hic ſit motus. motum autem ſit G. & moueatur G. Secundum D. Super A. & ſecundum E. Super B. & ſecundum F. ſuper C. Ipſum autem D. Vel impartile eſt, vel partile. Eſto, ſi ſit poſsibile, partile. & diuidatur in duas partes. Prius ipſum G. mouetur dimidium quàm totum, mouetur autem ſuper A. partibile ergo & ipſum A. Sed erat impartile. ergo & D. impartile eſt. Similiter ſanè oſtendemus, quòd etiam E. & F. impartilia ſint, &c.

THEOREMA. VII.

SI motus fuerit ex impartilibus, etiam tempus ipſius motus ex impartilibus erit.

DEMONSTRATIO.

ESto ſanè motus A.B.C. ex impartilibus ipſis A.B.C. Tẽpus autem motus ipſius A.B.C. ſit D.E.F. dico, quòd ẽt ipſum ex impartilibus eſt.

Sumatur namque id quod mouetur, & ſit G. & moueatur ſecundum A. in ipſo D. ſecundum autem C. in F. dico quòd ipſa D. E.F. impartilia ſunt. Nam ſi diuiſibile eſt ipſum D. in quo fertur A. diuidatur. In dimidio ergo tempore pars mouetur, & nõ totum A. diuiſibilis ergo, & ipſe motus A. eſt. Sed

erat indiuiſibilis. Similiter vero oſtendemus, quod & motus E. & F. indiuiſibilis ſit.

PROPORTIO MOTVVM.

THEOREMA. VIII.

QVæ inæquali velocitate mouentur, quód uelocius eſt in æquali tempore, maius ſpacium mouetur.

DEMONSTRATIO.

SVnto enim, quæ inæquali velocitate moueãtur, velocius quidem A. tardius autem B. & moueatur A. ab C. ad D. in tempore F.G. & quoniam B. tardius eſt in tempore F.G. non perueniet a C. ad D. Velocius enim eſt, quod prius ad finem peruenit. Tardius enim quod poſterius. Moueatur ergo in tempore F. G. ita ut ad E. perueniat, in eodem ergo tempore ipſum A. motum eſt per B.C.D. & B. motum eſt E C. maior autem eſt ipſa C D. quàm ipſa C E. Velocius ergo in eodem tempore maius ſpacium, mouetur.

THEOREMA. IX.

SI moueantur ea quę ſunt inęqualis velocitatis, quædam tempora ſumentur, maius quidem tardioris, minus veró velocioris, in quibus, quod velocius eſt maius ſpacium, mouebitur. tardius autem, ſpacium minus.

DEMONSTRATIO.

SVntó enim, inęqualis velocitatis A. & B. & A. quidẽ uelócius B. vero tardius. Cumque velocius in eodem tpe maius mouetur, in tpe F G. ipſum A. moueatur ſpacium C. D. ipſum autem B. ſpacium C. O. & quoniam ipſum A. in toto F. G tpe motum eſt ſpaciũ C D. in minore tempore ſpacium C O. mouebitur, quàm ſit tempus F. G. Sumatur ergo tempus minus, & eſto F K. quoniam A. in tempore F. K. motum eſt ſpacium C. E. ipſum autem B. in tempore F G. motum eſt, ſpaciũ C. E maius autem eſt ſpacium C. O. quàm C. E. & maius eſt tempus F G. quàm tempus F K. in quibus, ipſum A. motum eſt maius ſpacium C O. ipſum vero B. minus ſpacium C E. quod oportuit facere.

THEO-

THEOREMA. X.

EOrum quæ inæquali mouentur velocitate,velocius,in minore tempore pertranſit ſpacium æquale.

DEMONSTRATIO.

SVnto inæquali velocitate mota,velocius quidem A.quàm B.moueaturque A.in tempore F G. ſpaciū C D. ipſum vero B.in eodem tempore,minus ſpacium C E. Quoniam in toto tempore F.G.ipſum A.motum eſt ſpaciū C D.minus ſpacium C E.in minore tempore mouebitur.Moueatur in G.K. ipſum autem B. ſpacium C E.in tempore F G. mouebatur. Maius autem eſt tempus F G.tempore G K.æquale ergo ſpacium C E.ipſum A. in minore tempore mouetur,ipſum autē B.in maiore.

ALITER.

ESto A.velocius quàm B.& moueatur B.ſpacium C E.in tēpore F G.Sanè A. vel in eodem tempore mouetur ſpaciū C E.vel in maiore,vel in minore. Sed ſi in eodem,erit æqualis velocitatis.Si vero in maiore erit tardius. At ſuppoſitum eſt eſſe velocius. In minore ergo tempore A. mouebitur ſpacium C E.quod oportuit demonſtrare.

THEOREMA. XI.

OMne tempus in infinitum diuiditur,& omnis magnitudo,& omnis motus.

DEMONSTRATIO.

ESto ipſum A.Velocius ipſo B.& hoc B.moueatur in tempore F.G.ſpacium C D. Cumque ſit demōſtratum quod velocius in minore tempore tranſit ſpacium æquale, ipſum A. idem ſpacium C D.in minore tempore quàm ſit F G.tranſibit,& erit diuiſibile hoc tempus F G. Diuidatur in H. Quoniam autem ipſum A. tranſit in tempore F. H. (quod itidem eſt demonſtratum) quòd in æquali tempore ſpacium maius mouetur id quod eſt velocius ,& quod eſt tardius, mouetur ſpacium minus,diuidetur ergo ſpacium C.D.Diuidatī in pūcto K.Rurſus quoniam ipſum B.ſpacium C k.tranſit in tempore F H.ipſum A. idem ſpacium tranſibit in tempore minore,vt eſt demonſtratum.Diuidet ergo tempus F H.Atque ita ſemper oſtendetur tempus diuiſum per velocius,per demōſtratum in præcedente,& per tardius diuidetur ſpacium,vel magnitudo,per Theorema octauum.

Q Sed

Sed enim ſi hæc diuiſibilia ſunt etiam motus in infinitum diuiditur. Demonſtratum enim eſt, ꝙ ſi motus ſit ex impartilib. et tempus. Sin autem hoc, in infinitum diuiditur, etiam motus eodem modo, quod demonſtrare oportuit.

THEOREMA. XII.

IN terminato tempore, moueri in infinitum non eſt.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi poſsibile ſit in terminato tempore C D. moueri ſpacium infinitum, F E. diuidaturque tempus C D. bipartito in puncto k. in tempore C k. mouetur ipſum A. vel totum F E. ſpacium, vel partem eius. Sed totum moueri eſt impoſsibile, namque in C D. tempore, mouetur aliquid ipſius F E. non enim totum, vt eſt oſtenſum. Moueatur ipſum L. M. in tempore C D. ſpacium F E. Motum ergo eſt, terminatum in terminato. Et clarum eſt, etiam eſſe impoſsibile infinitum in tempore C D. poſſe moueri. Namque totum & partem, eſt impoſsibile in eodem tempore moueri.

CORRELARIVM.

EX hoc ſanè clarũ eſt, quòd ſicuti tota magnitudo ſeu ſpacium, ſe habet ad ſuam partem, ita etiam motus totius, tempus, ſe habet ad tempus partis, in ijs quæ æquali velocitate mouentur.

THEOREMA. XIII.

TErminata magnitudo nulla mouebitur in infinito tempore, &c.

DEMONSTRATIO.

SIt enim A. quod mouetur magnitudinem terminatam B C. tempusque motus infinitum D E. Diuidatur B C. magnitudo bifariam. Ipſum A. mouetur dimidium ipſius B. C. Atque hoc, vel in infinito, vel in finito tempore. Moueatur prius in infinito. Sed omne quod continuè mouetur in maiore mouetur totum, quàm pars. Ergo A. totum B. C. in maiore tempore mouebitur, quàm infinito, non ergo in infinito, ergo in finito. Sumatur finitum tempus K. L. rurſus reliquum dimidium ipſius B C. mouetur ipſum A. Sed non in infinito tempore. Sed in finito ob eandem rationem. Ponatur ergo finitum tempus L. M. in K. L. ergo & L. M. ipſum A. mo-

uetur ſpacium B C.nõn ergo in infinito tempore,ſed in finito.Quod demonſtrare oportebat.

THEOREMA. XIIII.

DAto in ratione ſeſquialtera velociore ad tardius,demõſtrare quod lineæ indiuiſibiles non ſunt.

DEMONSTRATIO.

ESto velocius A.ipſo B.in ratione dicta, & ſumantur tres indiuiſibiles lineæ C.D.E.duæ vero F.G. in æquali tẽpore.Seſquialtera enim ratio eſt velocitatis ad velocitatẽ. Eſto namque tempus k.L.M. Quoniam demonſtratum eſt, quòd ſi magnitudo ſit ex impartilibus, etiam motus ex talibus & tempus. Sumantur etiam partes temporis ipſæ K.L.M.Ergo ipſum A.in ipſis K.L.M.pertranſit ipſa C.D.E. Sed & ipſum B.in ijſdem pertranſit ipſas F.G. Diuidetur ergo tempus K.L.M.in motum ipſius F.& G. Diuidatur. Erit ergo diuiſibile ipſum L.indiuiſibile, quod impoſsibile eſt. Cumque velocius in toto tempore K.L.M.tranſit ipſa C.D.E. in dimidio, tranſit dimidium.Diuidetur ergo ipſa linea D. Sed erat indiuiſibilis,quod eſt impoſsibile.

THEOREMA. XV.

IPſum nunc,idem eſt in præterito,& futuro tempore.

DEMONSTRATIO.

SI poſsibile eſt,eſto aliud,veluti A.& B.hęc autem nõ ſunt deinceps inter ſe,vt prius eſt demonſtratum. Sin autem vtrumque eſt ſeorſum, inter vtrumque erit tempus diuiſibile in infinitum,ut eſt oſtenſum. Diuidatur ergo tempus A.B.in puncto C.Sanè ſi ipſum A.terminus eſſet totius pręteriti,& ipſum B. principium totius futuri, non erit in medio ipſorum præteritum & futurum. Sed tempus A.B. diuiſum eſt in puncto C.Itaque eius aliud eſt præteritum,aliud futurum,quod eſt impoſsibile. Idem ergo Nunc,& in præterito, & in futuro.

THEOREMA. XVI.

IPſum Nunc partibus caret.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi idem eſt Nunc in prǽterito,& in futuro,partibus caret.Nam ſi diuiſibile eſſet,eadem accidēt,& erit præteriti aliquid in futuro,& futuri in præterito. Quod eſt impoſsibile.Ergo ipſum Nunc eſt impartile.

THEOREMA. XVII.

OMne quod mouetur,in tempore mouetur.

DEMONSTRATIO.

SI poſsibile ſit, moueatur aliquid in ipſo nunc, & hoc quidem velocius eſto,illud tardius.Ac prius moueatur quod tardius eſt ſpacium A.B.Velocius vero,ſi moueatur idē ſpacium in minore mouebitur.Diuiditur ergo ipſum Nūc. Sed erat indiuiſibile,vt eſt demonſtratum.Non ergo in ipſo Nūc mouetur quippiam. Omne ergo quod mouetur in tempore mouetur.Sed velocius moueatur in ipſo Nunc.Vel ergo ſpacium impartile mouetur,vel partile. Sed oſtenſum eſt, non dari lineam indiuiſibilem. Partile ergo moueatur ſpacium A.B. hoc diuidatur in puncto C. Velocius ergo,totum ſpacium A.B.ſi motum eſt in ipſo Nunc,ſpacium A.C.in minore mouebitur. Partile ergo eſt ipſum Nunc, quod eſt impoſsibile,&c.

THEOREMA. XVIII.

OMne quieſcens in tempore quieſcit.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi in ipſo nunc, & non in tempore quieſcit, etiam in ipſo nunc mouetur. Sed hoc demonſtratum eſt eſſe impoſsibile,non ergo quieſcit in ipſo nunc.

ALITER.

SI nunc,idem eſt in præterito & futuro,vt eſt oſtēſū,& poſſibile eſt quieſcere in præterito,& moueri in futuro,i medio eorum non eſt quieſcere,nec moueri.Si vero eſt, in eodē Nunc quieſcet,& mouebitur,quod impoſsibile eſt.

THEO-

THEOREMA. XIX.

OMne quod mouetur, partibile eſt.

DEMONSTRATIO.

ESto namque aliquid quod moueatur ex A. in B. Vel ergo eſt in ipſo A. ſolum, uel ſolum in B. vel iu vtriſque, vel in neutro, vel pars eius quidem in A. pars autem in B. Sed ſi eſt in A. nondum mouetur. Si uero in B. non amplius mouetur. Sin autem in vtriſque, & nondum mouetur, & non amplius mouetur. Si vero in neutro, non erit motus ex A. in B. neque in medio ipſorum. Neceſſe ergo eſt, partē eius eſſe in A. partem in B. diuiſibile ergo eſt omne quod mouetur.

THEOREMA. XX.

SI partes cuiuſuis motus, fuerint partium continui alicuius, etiam totius, totus motus erit.

DEMONSTRATIO.

ESto, ipſius A. B. motus D E. ipſius uero B C. motus E F. dico quod etiam totus motus D F. erit totius A. C. Neceſſe enim eſt motum D F. vel eſſe ipſius A C. vel partiū ipſius A. C. vel alterius cuiuſpiam. Nam cum ſit motus, alicuius moti eſt. Sed neque partium ipſius A C. eſt totus motus. (Partium namque huius, partes, motus. ſed non totus,) neque alterius alicuius. Totus namque D F motus, alterius cuiuſdam eſt motus, & partes eius partium illius erunt motus. Sed erant partium ipſius A. C. At impoſsibile eſt vnum numero motum in multis ſubiectis eſſe. Ipſius ergo A. C. eſt motus D F. quod oportuit demonſtrare.

THEOREMA. XXI.

OMne quod eſt mutatum, quando primo mutatum eſt, in eo eſt, in quod eſt mutatum.

DEMONSTRATIO.

ESto namque mutatum ipſum A. ab B. in C. dico quòd in C. eſt ipſum A. Namque vel eſt in B. vel eſt in C. vel in alio aliquo. Quod quidem in B. nō eſt, clarum eſt, ipſum

enim

enim reliquit.Sed neque in alio aliquo. Eſto nàmque in ipſo D.neceſſe eſt rurſus ipſum mutari in C.non enim erat ab ipſo B.mutatio in D.quod eſt impoſsibile. Non enim poteſt in id mutari,in quod mutatũ eſt. In ipſo C. ergo eſt id quod in C.eſt mutatum.

THEOREMA. XXII.

OMne quod eſt mutatum,in indiuiſibili mutatum eſt primo,&c.

DEMONSTRATIO.

ESto ipſum A.mutatum in ipſo B C.primo,dico quod indiuiſibile eſt ipſum B C. Namque ſi fieri poteſt diuidatur in puncto D. Sanè vel in ambobus mutatum eſt ipſis B D. D C.vel in altero.Sed ſi in ambobus mutatum eſt, etiam in altero. Non ergo in primo ipſo B.C.mutatum eſt, ſed in B D. priore.Sed ſi in vtriſque mutatum eſt, etiam in toto ſupponitur mutatum.Sin autem in altero ſolo, nõ amplius erit in ipſo B.C.toto.Sed in parte eius.Nõ ergo diuiſibile eſt ipſum B C.quod demonſtrare oportebat.

THEOREMA. XXIII.

NVlla mutatio,initium habet mutationis.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi fieri poteſt,eſto mutationis A B. principium mutatio A C.Si impartile ſit ipſum A C. erit contiguum impartile impartili.Si uero ſit diuiſibile,diuidatur in A D. & D C.Si ergo in vtriſque horum mutatum eſt,etiam in toto mutatum eſt.Poſitum autem eſt,quod mutatum ſit per totum. Quòd ſi in altero mutabatur,in altero mutatum eſt,non amplius in primo toto mutatum eſt.Quod ſi in vtriſque eſt mutatum antequàm in A C.in ipſo A D.mutatum eſt. Non ergo initium mutationis accipi poteſt.

THEOREMA. XXIV.

SI mutatio fuerit ſecundum aliquod quantum, primum in ipſo accipere non erit.

DEMONSTRATIO.

SI enim id poſsibile eſt, Eſto mutatio in A B. magnitudine. dico quòd primum in ipſo A B. accipere non eſt. Nam que accipiatur forte A.C. ſi ſecundum hoc primum, mutatū eſt. Si ſanè indiuiſibile ſit ipſum A. C. erit impartile contiguum impartili. Si vero diuiſibile, erit aliquid ipſius A C. prius in quod eſt mutatum, & illius aliud, & ita in infinitū; non ergo aliquid magnitudinis eſt, cuius primum aliquid mutatum eſt.

THEOREMA. XXV.

SI cuiuſuis mutationis primum tempus, ſumatur in quauis temporis parte, etiam mutationis pars erit.

DEMONSTRATIO.

SVmatur namque primum tempus H. R. mutationis A. B. Quoniam omne tempus in infinitum eſt diuiſibile, diuidatur in puncto k. Vel ergo in ambobus H. k. k R. eſt mutatio vel in neutro, vel in altero. Sed ſi in neutro, neque in toto erit tpe. Si vero in altero, non iam primum tempus mutationis fuerit. In vtriſque ergo ipſis H k. K R. mutatio eſt. Quod oportebat demonſtrare.

THEOREMA. XXVI.

OMne quod mouetur, motum eſt prius.

DEMONSTRATIO.

MOueatur in primo tempore H. R. magnitudo A. B. & diuidatur primum tempus in puncto k. ergo motum eſt aliquid magnitudinis A.B. & ſanè in toto tempore H. R. mouebatur, in tempore vero H. k. motum eſt. Terminus namque temporis H. k. ipſum Nunc eſt. In hoc vero motum eſſe, poſsibile eſt. moueri autem nequaquàm. Similiter ſanè oſtẽdemus etiam tempus H. K. diuidẽtes, quòd ante moueri eſt motum eſſe. Namque Nunc in omni tempore eſt. Itaque & motum eſſe.

THEO-

THEOREMA. XXVII.

OMne quod iam motum eſt, mouebatur prius.

DEMONSTRATIO.

ESto aliquid mutatum ex A. in B. Vel ergo in tempore mutatum eſt, vel in ipſo Nunc. At ſi in ipſo Nunc, ſimul fuerit per idem Nunc etiam in A. & in B. Nam ſi per alterum eſt in A. per alterum autem in B. erit tempus inter vtrumque, neq; enim cõtiguum eſt impartile impartili, in tempore ergo mutatum eſt ab A in B. Sed omne tempus diuiſibile eſt. Itaq; ĕt in dimidio poſsit mutari, & in dimidio illius dimidij, & hoc in infinitum. Omne ergo quod motum eſt, mouebatur prius. quod oſtendere opus fuit.

THEOREMA. XXVIII.

SI quod mouetur, infinitum fuerit, non tranſit terminatã magnitudinem, terminato tempore.

DEMONSTRATIO.

ESto quod mouetur infinitum A. magnitudo autem terminata quam tranſit B. tempus vero terminatum C. Si ergo ipſum A. per B. mouetur, clarum eſt quod etiam B. per A. Cũ que A ſit infinitum, & B terminatum, mouetur per infinitũ in terminato tempore. Quod eſt impoſsibile. Quando enim A. per B. mouetur etiam B. per A. Sed A per B in terminato tpe mouetur (ergo & B per A mouetur) quod eſt impoſsibile, vt demonſtratum eſt per X I I. Theorema.

THEOREMA. XXIX.

SI id quod mouetur, fuerit infinitum, nõ tranſit infinitam magnitudinem in terminato tempore.

DEMONSTRATIO.

ESto infinitum quod mouetur A. infinita magnitudo B. tẽpus vero terminatum C. Si ergo A. infinitum mouetur ꝑ B infinitum, etiam per eius partes mouetur. Sumatur pars ipſius B. ipſa D. per ipſam D. etiam mouebitur, & quoniam C. tempus terminatum eſt, etiam tempus ipſius D. terminatum

tum eſt. Sit I. hoc tempus. ergo A infinitum, non tranſit per D. terminatam magnitudinẽ, in tempore finito, ipſo I. quod eſt impoſsibile. Vt in præcedente eſt oſtenſum. Ergo infinitũ per infinitum non mouetur in terminato tempore, quod demonſtrare oportuit.

CORRELARIVM.

EX hiſce clarum eſt, quod motus infinitus non eſt. niſi vt multoties fiat idem. Vel enim infinitum per finitum mouebitur, vel infinitum per infinitum. Si quidem motus ſit infinitus. Hæc autem omnia impoſsibilia ſunt. Non ergo eſt infinitus motus.

THEOREMA. XXX.

OMne quod per locum mouetur, totum in ipſo Nunc ſit per primum locum.

DEMONSTRATIO.

NAmque ſi non in ipſo Nunc, ſed in tempore, fiat in tempore A.B. in primo eius loco, & diuidatur tempus A.B in A.C.C.B. Prius ergo ipſum A.C. ipſo C.B. Sed in toto primo loco eſt, quod mouetur ipſum A.B. Prius autem, & poſterius in eodem loco exiſtens quieſcit. Id ergo quod mouetur quieſcit, quod eſt impoſsibile. In ipſo ergo Nunc eſt id, quod mouetur, per primum locum.

THEOREMA. XXXI.

OMne impartile in quanto, immobile eſt per ſe.

DEMONSTRATIO.

MOueatur ſi poſsibile eſt, A impartile in quanto. A B in C. Quoniam omne quod mouetur in tempore mouetur, per id tempus in quo mouetur, vel in B eſt, vel in C. totũ. Vel eius hoc quidem in B. hoc autem in C. Sed ſi totum in B. nondum mouetur, ſed quieſcit. Sin autem eius, hoc quidem in B. hoc autẽ in C. partes habebit. Non ergo mouetur quod impartile eſt. Quod oportuit demonſtrare.

ALITER.

ESto A impartile,& moueatur per B. Quoniã omne quod mouetur,antequam maior eius pars moueatur, æqualis vel minor mouetur. Ergo & A.Similiter mouebitur. Sed ſi maior & minor eius mouetur, partes habebit. Si vero æquale,erit B ex impartilibus, quod eſt impoſsibile. Vt eſt oſtenſum.Non ergo impartile mouetur.

THEOREMA. XXXII.

QVod impartile eſt,æquale ſibi non mouetur.

DEMONSTRATIO.

SI poſsibile eſt,moueatur,& eſto tempus motionis ipſa A.B.Quoniam omne tempus diuiſibile eſt diuidatur A B.in A C.C B.in tẽpore A C.ergo minus mouebitur, id quod mouetur,impartile.Sed in A B.æquale ſibi mouebatur. Id vero quod impartili æquale eſt impartile quoque eſt.Erit ergo aliquid minus impartili.Quod eſt impoſsibile. Non ergo impartile,æquale ſibi,mouebitur.

FINIS PRIMI LIBRI.

PROCLI EIVSDEM

ELEMENTORVM PHYSICORVM.

LIBER II.

SVPPOSITIONES.

OMNE corpus phyſicum mobile eſt per locum.
Omnis motus localis, vel eſt circulo, vel rectus, vel miſtus, ex hiſce.
Omne corpus phyſicum, vnum horum motuũ mouetur.
Omne corpus phyſicum, vel ſimplex eſt, vel cõpoſitum.
Omnis ſimplex motus, ſimplicis corporis eſt.
Omne corpus ſimplex, vnum mouetur ſcđm naturam motum.

DEFINITIONES.

RAtionem mutuam habere uelocia dicuntur, eandẽ, quam habent ſpacia per quæ mota mouentur.
Graue eſt, id quod ad medium mouetur.
Leue eſt, id quod a medio mouetur.
Circulo moueri dicitur, id quod ab eodem in idem fertur continuè.
Contrarij motus ſunt, ij qui a contrarijs in contraria fiunt.
Vnum vni contrarium eſt.
Tempus eſt numerus motionis cœleſtium corporum.
Vnus motus eſt, is qui ſpecie eſt indifferens, & vnius ſubiecti, & in continuo tempore fit.

THEOREMA. I.

QVæ circulo mouentur, ſecundum naturam, ſimplicia ſunt.

DEMONSTRATIO.

ESto quod ſecúdum naturam circulo mouetur A.B. Dico qđ ſimplex eſt. Qm̄ motus circularis ſimplex motus eſt, omnis autē ſimplex motus ſimplicis corporis eſt, corpus ergo A B. Simplex eſt. Quæ ergo circulo mouenť, ſimplicia ſũt.

THEOREMA. II.

QVæ circulo mouentur ſecundũ naturã, neque ijs quę recta mouentur, neque ijs quæ ex his cõſtãt, eadẽ ſunt.

DEMONSTRATIO.

ESto id qđ ſcđm naturam circulo mouetur A B. Dico, quod ijs quæ recta mouentur, non eſt idem. Nam ſi alicui iſtorũ idem ſit, vel ſurſum ſecundum naturam mouetur, vel deorſum. Sed omne corpus ſimplex vnum ſecundum naturã ſimplicem motum mouetur. Non ergo alicui eorũ quæ recta mouentur, idem eſt, id quod ſecundũ naturã circulo mouetur. Sed neque compoſitorũ alicui. Demonſtratum.n.eſt, quod id quod circulo mouetur ſecundũ naturã, oẽ ſimplex eſt. Sed ꝙ ex ijs quæ recta mouentur conſtat cõpoſitum eſt. Ergo A.B. ſecundũ naturã circulo motũ, neque ijs quæ recta mouẽtur, neque ijs quæ ex his compoſita ſunt, idem eſt.

THEOREMA. III.

QVæ circulo ſecundum naturam mouentur, neque grauitatem, neque leuitatem participant.

DEMONSTRATIO.

ESto A B. circulo ſecundũ naturã motũ. dico qđ neque grauitatem, neque leuitatẽ participant. Si em̄ A B eſt graue, vel leue, vel ad mediũ, vel a medio mouetur ſecundũ naturã. Suppoſitũ em̄ eſt, hoc eſſe graue qđ ad mediũ mouetur, & qđ a medio, eſſe leue. Sed qđ ad mediũ, vel a medio mouetur, eorum quæ recta mouentur alicui idem eſt. Ergo A B. eorũ quæ recta mouentur alicui, idem eſt, & circulo ſecundum naturam mouetur, quod eſt impoſſibile.

THEOREMA. IIII.

CIrculari motui, nihil eſt contrarium.

DE-

DEMONSTRATIO.

NAmque ſi poſsibile eſt,eſto circularis motus ab A.in B. & huic contrarius motus, vel aliquis ex ijs qui p rectã fiunt,vel circularis. Si ergo motus ſurſum contrarius eſt circulari motui,& motus deorſum,& circularis,vnus erunt. Si vero cõtrarius ſit motus deorsũ,is qui ſurſum eſt, & circularis ijdẽ ſunt ad inuicẽ. Vni eñ motui vnus motus eſt cõtrarius in oppoſita loca.Sin aũt motus ab A contrarius eſt motui qui eſt a B inter duo cõtraria erunt ſpacia infinita.Namque inter puncta A.B.infinitæ circunferentiæ deſcribentur. Sed eſto ſemicirculus A B.& motus ab A.ad B.cõtrarius motui a B.ad A.Si quod mouetur ab A ad B.Semicirculum,ſiſtit ſuper B.nũquàm erit motus circularis. Nãque circularis motus erat ab vno puncto ad idẽ punctum continuè. Si vero & alter ſemicirculus mouebitur continuè, nõ erit contrarium A ipſi B.Quod ſi nõ hoc,neque motus ab A.cõtrarius eſt motui ad B.Contrarij eñ motus, a contrarijs ad contraria fiũt. Sed eſto ſanè circulus A.B.C.D.& ſit motus ab A in C.cõtrarius motui a C.ad A.Si id quod mouetur ab A.omnes ſimiliter pertranſit locos,& vnus motus ab A. ad D.non eſt cõtrariũ ipſum C.ipſi A.Quod ſi hæc cõtraria non ſunt, neque motus ab ijs,contrarij erũt.Similiter ẽt id qđ a C. mouet̃,ſi unũ motum mouetur ad B nõ eſt contrarium ipſum A. ipſi C.Itaque neque motus qui ab ijs ſunt,contrarij erunt.

THEOREMA. V.

QVæ circulo ſecundum naturam mouentur,nec generationem,nec corruptionem ſuſcipiunt.

DEMONSTRATIO.

ESto A.B.qđ circulo mouetur,ſecundũ naturã, dico qđ ingenitũ eſt,& incorruptibile.Nã ſi genitũ, & corruptibile eſt,ex cõtrario gignitur,& a cõtrario corrũpitur.Sed qđ circulo mouetur contrariũ nõ habet.Ingenitũ ergo eſt,& incorruptibile.Quòd aũt contrariũ nihil eſt ijs quæ circulo mouẽtur ſecundũ naturã,ex præcedente demonſtrato,clarum eſt. Contrariorũ nãque ẽt motus ſunt contrarij. Circulari autẽ motui nihil contrarium eſt,vt eſt oſtenſum, non ergo id qđ

ſecun-

ſecundum naturam circulo mouetur generationem habet, vel corruptionem.

THEOREMA. VI.

OMne quod circulo mouetur, terminatum eſt.

DEMONSTRATIO.

NAmque ſi poſsibile eſt, ſit circulus aliquis A.B. infinitus a centro, & ſumatur C. centrum circuli A.B. & a centro lineæ C.A. & C.B. ergo lineæ C.A. & C.B. infinitæ ſunt. Itaque & quod inter ipſas eſt anguli infinitum eſt. Nam ſi terminatum eſt, erit poſsibile proferre angulos A C. & B C. in vnā diſtantiam ex A.B. Sed hoc eſt impoſsibile. infinitæ enim ſunt lineæ a centro. infinitus ergo etiam angulus A.C.B. Quod ergo ab A mouetur, numquā pertranſibit ſpacium A.B. Sed ſanè quod circulo mouetur, in idem reuertitur; Non ergo infinitum eſt.

ALITER.

ESto qđ circulo mouetur A.B. infinitū, & ſumatur intra A.B. angulus terminatus C D. Si ergo A.B. incipiēs ab A. veniet in idem, & redibit in idem cum ſit infinitū, angulū C.D. terminatum in terminato tempore. Omnes enim partes ipſius A.B. per angulum C D. venient. hoc autem eſt impoſsibile. Oſtenſum enim eſt in primo, quòd infinitum, non tranſit per finitum in terminato tempore.

THEOREMA. VII.

INfinitorum ſecundum magnitudinem corporum potentiæ ſunt infinitæ.

DEMONSTRATIO.

ESto corpus infinitum A.B. potentia autem eius terminata C. & ſit grauitas, & deſecetur ab infinito A.B. pars B D & eſto huius corporis B. D. grauitas E. Grauitas ergo E vel menſurat grauitatem C. vel non menſurat. Menſuret primò. Quotieſcunque grauitas E menſurat ipſam C. toties ipſum B D corpus menſuret ipſum A B. infinitum. Erit ergo, vt ſe habet E ad C. ita ſe habebit C D. ad A B. & permutatim, vt ſe habet E ad B D. ita ſe habebit C. ad A.B. Ipſa autem grauitas E erat ipſius B D. ergo & C. erit ipſius A B. erat autem ex toto ipſo A.B. Eadem ergo eſt, & æqualis potentia infiniti & terminati. Quod eſt impoſsibile. Sumatur enim ipſius B.Z. pars

B I.Ergo ipſum I Z.grauitatem, vel habet,vel non habet.Qui ſi grauitatem non habet, neque in infinito erit grauitas, ſed in eius parte.Si vero habet aliquam grauitatē ipſum B I. grauius erit ipſo B.Z. maior ergo grauitas ipſius I B. quàm ipſius C.Sed grauitas C.erat infiniti grauitas. Partis ergo grauitas,maior quàm totius & infiniti. Non menſuret autē grauitas E ipſam grauitatem C. Si ergo aliquid relinquitur non menſuratum,ſi multoties ſumatur erit totius C. Nam ſi bis, menſurat ſolum,& ter & quater,& ſic in infinitum. Sumātur ergo ipſius B.D.tot magnitudines ponderis ęqualis,quot tota E. ſumpta ſuperat ipſam grauitatem C. & ſunto ex hiſce B.Z.hoc ergo B Z.vnam habet grauitatem C.Sed grauitas C. erat ipſius A B.Ergo pars maiorem habebit grauitatem,toto & infinito.Idem ſermo,& ratio eadem in leuitate,& omni alia potentia. Non ergo infinitorum corporum potentiæ terminatæ ſunt.

THEOREMA. VIII.

Corporum magnitudine terminatorum, potentiæ non ſunt infinitæ.

DEMONSTRATIO.

SI poſsibile eſt,eſto potentia infinita B.corporis terminati A.& ſumatur pars dimidia ipſius A.ipſa C. & huius potentia ſit D.Neceſſe ſanè eſt C. minorem potentiam eſſe ipſa B.Pars namque minorem potētiam habet,quàm ipſum totum. Fiat ergo.vt C.ad A.ſic D menſurabit B. terminata ergo eſt etiam B potentia,& eſt vt C ad A ita D ad B. & permutatim,vt C ad D.ita A ad B.Ipſa autem D potentia magnitudinis C.eſt.ergo & potentia B.erit magnitudinis A.Ergo magnitudo A.terminatam habet potentiam B. Sed erat infinita,qđ eſt impoſsibile.Nāque eiuſdem ſpeciei potētiā terminatam,& infinitam eſſe in eodem eſt impoſsibile.

THEOREMA. IX.

EOrum quæ inæquali velocitate mouentur potentiæ, inęqualiter reſpondent motuum temporibus.

DEMONSTRATIO.

SVnto, quæ inæqualiter mouentur A B. & moueatur quidem A tardius ſpacium C I. ad C E. & quoniam B in tempore D R. mouetur ſpacium C E. in minore mouetur ſpacium C I. Nam & hoc eſt oſtenſum. Moueatur in D Z. Quo-

niam B.in tempore D.R. mouetur ſpacium C. E. in tpe autē D Z.ſpacium C.I. Eſt ergo ut C.E.ad D.R. ſic C.I.ad D.Z. & permutatim, vt C.E.ad C.I.ſic D. R.ad D Z. Erat autem ut B. ad A.ſic C E ad C I.Eſt ergo ut B ad A.ita D R.ad D.Z.Sed A mouetur ſpacium C I.in tempore D R. & B idem ſpacium in tempore D Z.Ergo eorum quæ inæquali tempore mouentur potentiæ, reſpondent temporibus motuum.

THEOREMA. X.

INfinita grauitas, vel læuitas, non eſt.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi poſsibile ſit, eſto infinita grauitas A.& moueatur corpus eam habens, ſpacium B. Qm̄ oē q̄d mouetur in tempore mouetur, vt eſt in primo demonſtratum, ēt A moue bitur in tempore ſpaciū B.Sit tempus C.& finitam potētiam habens D.moueatur per B.& tempus motus ſumatur E.maius ergo tempus E. ipſo tempore C. Nam maior potētia idē ſpacium in minore tempore mouetur. Cumque id quod infinitam habet potentiam mouetur in tempore C.& id quod finitam habet in tempore E.Eorum vero quæ inæquali velocitate mouentur reſpondent potentiæ temporibus motuū: eſt ergo vt ſe habet, id quod habet infinitā grauitatem ad id quod eam habet finitam, ita ſe habet tempus E ad C. terminatum: quod eſt impoſsibile. Infinitum namque nullam rōnem habet ad finitum, neque multo magis hanc habet rōnē ſi ſit finitum. Eadem autem rō eſt etiam de leuitate. Non ergo eſt infinita grauitas, nec leuitas.

THEOREMA. XI.

NVllum infinitum a finito pati poteſt.

DEMONSTRATIO.

ESto nāque infinitū A. finitū vero B. & patiatur A. ab ipſo B.in tpe C:& ſumatur minus ipſo B.ipſum D.in eodē tpe C.agens, potentiā ſimilē habēs ipſi B.Minus ergo aget in eodē tpe agēs cum ipſo C.Minus namque quod eſt, minus mouet, quàm maius.Eſto ſanè E.minus patiens a D.& fiat, ut D. ad B.Ita E ad aliud quid Z. Cumque ſit, ſicut potentia D ad

poten-

potentiam B(actiuæ enim ſunt potentiæ huius)ita E.ad Z.& permutatim,ſicuti D.potentia ad magnitudinem E.ita potẽ tia B ad magnitudinem Z.Sed potentia D.mouit magnitudinem E in tpe C.ergo & potentia B.mouebit in eodem tempore.Sed ſupponebatur infinitum,quod erat A.in tpe C.mouere potentia B.In tpe ergo æquali, maius & minus, mouet eadem potẽtia,finitum & infinitum,qđ impoſsibile eſt. Maius namque in maiore, & minus in minore, & æquale in æquali ab eodem patitur.Non ergo infinitum a finito pati poteſt.

THEOREMA. XII.

NVllum terminatum,ab infinito pati poteſt.

DEMONSTRATIO.

NAmque ſi poſsibile eſt ab infinita potentia A. finitũ aliquod B Z.patiatur,in tempore C.& ſumatur infinita potentia D.& eſto eiuſdem ſpeciei cum A. Hæc ſane potẽtia in tpe C.minus aget quàm B Z. Agat in Z.quod eſt minus quã Z.B.& fiat ſicuti Z ad B.Sic D potentia ad potentiam E.Cumque ſicuti Z ad B Z. ſic D ad E. & permutatim ſicuti Z ad D. ita B Z ad E. At Z ab D potentia patitur in tempore C.ergo B Z.a potentia E in eodem patietur tempore.Ergo E potentia motiua eſt ipſius B Z.in tempore C.At erat ipſius B.Z.potentia A.quæ erat infinita,& potentia D erat finita in eodem tempore motiua.in tempore ergo æquali infinita potẽtia, & etiam finita mouent idem,quod eſt impoſsibile.

THEOREMA. XIII.

NVllum infinitum ab infinito pati poteſt.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi poſsibile ſit,Eſto A aliqđ agẽs infinitum,patiẽs autem infinitũ B.& tps C D in quo A.agit & B.patit̃, & qm̃ A.in totum B.egit in toto C.D. tpe, in partem eius in mino-

infinitum.Sumatur ergo & eſto Z.Erit ergo ſicuti D. tempus ad C D.ita E ad Z.& permutatim,ſicuti D tempus ad E,ſic C D tempus ad Z.Sed tempus D.Sic ſe habet ad E,vt E in tempore D.patiatur ab A.Ergo & C.D.ita ſe habebit ad Z.vt Z.in tempore C D.patiatur ab eodem. Sed ſuppoſitum eſt etiã totum B.infinitum in tempore C D.pati. Ab eadem ergo potẽtia mouetur pars,& totum,& infinitum,& finitum in eodem tempore.Quod impoſsibile eſt.

THEOREMA. XIIII.

SImplicia corpora,terminata ſunt ſecundum ſpeciem.

DEMONSTRATIO.

ESto nãque corpus ſimplex magnitudo A.Qm̃ corpus ſimplex motu ſimplici mouetur:ergo A. ſimplici mouetᷣ motu.Ac ſi circulari unam habet naturam,& vnam ſpeciem. Si vero eorum ſit q̃ recta mouentur,ſi a medio ſolum,erit ignis. Si vero ad medium ſolum,erit terra. Si vero ad aliud ſit leue & ad aliud graue,erit aliquod de medijs elementis.Ergo formæ corporum ſimplicium terminatæ ſunt.

THEOREMA. XV.

NVllum corpus ſenſibile infinitum eſt.

DEMONSTRATIO.

NAm ſi poſsibile ſit. Eſto corpus ſenſibile infinitum A. Quoniam omne corpus phyſicum, vel ſimplex eſt, vel cõpoſitum,eſto prius ſimplex. Cumq́ue omnis ſimplicis corporis etiam motus ſimplex eſt,ergo motus ipſius A. ſimplex erit,& qm̃ motus ſimplices duo tm̃ ſunt rectus, & circularis ergo & A.vel circulo mouebitur,vel recta. Sed ſi circulo mouetur non eſt infinitum,vt eſt demonſtratum. Sin aut recta, ſi deorſum grauitatem habebit infinitam.Si uero ſurſum infinitam leuitatem, nam & hoc eſt demonſtratum,ꝙ infinitorum corporum,motrices potentiæ ſunt infinitæ. Sed impoſſibile eſt grauitatem,vel leuitatem infinitã eſſe. Sicuti & hoc eſt demonſtratum. Nõ ergo in rectum mouetur A corpus infinitum.Demonſtratum autem eſt, quòd neque circulo. Nõ ergo eſt eorum quæ ſimplici motu mouẽtur,neque ergo ſim-

plex eſt. Omne enim ſimplex motum ſimplicem mouebatur ſecundum naturam. Eſto ergo A. compoſitum corpus. Sed ſi compoſitum eſt, vel ex finitis eſt, vel ex infinitis. Si ergo ex finitis, & numero, & magnitudine, & ipſum finitum eſt. Sin autem ex infinitis, vel numero infinitis, vel magnitudine, vel vtriſque. Sed numero non ſunt infinitæ formæ ſimpliciũ corporum, vt eſt oſtenſum. Relinquitur ergo magnitudine eſſe infinita. Sed ſi eorum quæ circulo mouentur erit ſimplex, eſſe terminatum demonſtratum eſt. Si vero eorum eſt, quæ recta mouentur, & hæc demonſtratum eſt eſſe finita. Ergo corpus A. nullo modo eſt infinitum, neque ſimplex ergo, neque compoſitum.

ALITER.

Eſto corpus infinitum A. & ſenſibile. Q͞m eſt infinitum, potentiam habet infinitam. Eſt enim oſtenſum. Sed ſi infinitam potentiam habet, vel agentem habebit, vel paſsiuã, Sed ſi agentem, vel in finitum aget, vel in infinitum, & ſi paſsiuã, vel a finito patitur, vel ab infinito. Oſtenſum autem eſt, ꝙ infinitum agere nõ poteſt in infinitum, nec in terminatum, neque ab eis pati. Non ergo eſt infinitum, corpus A naturale. Omne enim corpus naturale habet potentiam, vel actiuam, vel paſsiuam, vel ambas.

ALITER.

Eſto corpus infinitũ A. ſi ergo A phyſicũ corpus eſt, mobile ſcd͞m locum erit. Oẽ aũt mobile ſcd͞m locũ, vel alium poſt aliũ tranſumit locũ, vel in eodẽ mouetur. Si ergo A. in eodẽ moueaẽ circa mediũ mouebiẽ, & cũ mediũ habeat nõ erit infinitũ. Sin aũt locũ mutat ex loco nõ erit vbique, ſed in parte aliqua vniuerſi loci. Sed infinitum eſt, quod quocũque, & vbique extenſum eſt. Itaque non erit infinitum ipſum A.

Quòd ſi moueatur vi. id quod vim adhibet erit ipſo potentior. At infinito, nihil aliud potentius eſt. Infinitum namque etiam potentiam mouentem infinitam habet.

THEOREMA. XVI.

Tempus continuum eſt, & æternum.

DEMONSTRATIO.

Nam ſi non ſit continuum, neque æternum, principium aliquod habet. Eſto ergo tempus A B. & eius principium eſto A. Hoc ipſum A, ſi tempus eſt diuiſibile eſt, atque ita nondum temporis habebimus principium. Sed erit principij, aliud principium. Quòd ipſum nunc ſit, erit impartile, & terminus alterius temporis. Ipſum enim nunc non ſolum principium eſt, ſed etiam finis. Erat ergo tempus ante A. Rurſus ſi B terminus eſt temporis, ſi B ſit tempus in infinitum diuiditur, & in plurimos in ſe ipſo terminos. Sin autē ipſum Nunc, idem erit etiam principium. Namque ipſum nunc, non ſolum terminus eſt, ſed etiam finis.

ALITER.

Eſto tempus A.B. Quod ſi non ſit æternum, principium habet & finem. At ſi hoc, aliquando erit ens, & aliquando non ens. Quod autem tale eſt, in tempore eſt, & non eſt, ergo tempus erit in tempore.

THEOREMA. XVII.

Motus circularis, æternus eſt.

DEMONSTRATIO.

Eſto circularis motus, circuli A.B. dico ꝙ æternus eſt. Cum enim æternum tempus ſit, ſemper motum ēt oportet eſſe. Cumq́ue tempus ſit continuum (ipſum.n.nunc idem eſt tum in præterito, tum in futuro.) Oportet ēt motum aliquē vnum, eſſe continuum. tempus namque eſt numerus motus. Sed omnes alij motus non ſunt æterni. ex contrarijs enim in contraria fiunt. Solus ergo circularis, æternus eſt, huic enim

nihil

nihil eſt contrarium. Vt eſt oſtenſum.

Quod autem omnes motus qui inter contraria fiunt, terminati ſint & non æterni, demonſtrabimus in hunc modum.

Eſto namque motus A.B. inter contraria duo ipſa A. & B. terminatus eſt ergo hic motus ipſis A & B. & non infinitus. Continuus autem non eſt is qui eſt ipſius A. cum eo qui eſt ipſius B. Sed quãdo reuertitur id quod mouetur ſiſtetur in B. unus namque & cõtinuus ſi ſit is qui ab A & ab B. id quod a D. mouetur, in idem mouebitur. Fruſtra ergo mouebitur, cum iam ſit in A. At natura nihil fruſtra facit, nõ ergo vnus motus eſt. Ii ergo motus qui inter contraria fiunt, non ſunt æterni, neque enim per rectam in infinitum moueri poſsibile eſt. namque ipſa contraria termini ſunt, neque cum reuertuntur, motum faciunt unum.

ALITER.

QVòd non ſit continuus motus qui ab A fit ei qui a B. Nã ſi eſſent continui ad inuicem, erit motus contrarius, motui contrario, in eodem tempore circa idem. Nam qui in B eſt, ſimul etiam in ipſo erit factus, & ex eo mouebitur, & vtrumque actu, quod eſt impoſsibile. Ergo id nunc, in quo factus eſt in B. aliud eſt ab eo, in quo diſcedit a B. differentium autem nũc, in medio tempus eſt, quieſcit ergo, & neutro mouetur nunc.

THEOREMA. XVIII.

MOuens, æternum motum, æternum eſt.

DEMONSTRATIO.

ESto A. mouens motum æternum, dico ꝙ & ipſum ęternũ eſt. Quod ſi non, nequaquàm mouebit tunc cum nõ fuerit. Hoc autem non mouẽte, neque etiã motus eſt, qui prius fuerat. Sed ſupponebatur eſſe æternus. At nullo alio mouente erit immobile id, quod æternã mouetur. Sed alio aliquo

DEMONSTRATIO.

ESto quod mouetur, A. ab ipſo B. & hoc a C. dico ꝙ ſiſtetur aliquando, & non omne mouens mouetur & ipſum. Nam ſi poſsibile ſit, fiat hoc; vel ergo circulo fient motus, vel in infinitum, ſed ſi infinita ſint & mouentia, & mota, erit infinita multitudo, & magnitudo. Omne enim quod mouetur partibile eſt, & mouet eo quòd tangat. Erit ergo id quod ex omnibus numero infinitis eſt, infinitum magnitudine. Sed oſtenſum eſt, ꝙ impoſsibile ſit, corpus vel compoſitum, vel ſimplex infinitum eſſe. Quòd ſi motus ſit circulo, erit aliqd eorum quæ aliquãdo mouetur cauſa æterni motus, ſi omnia mutuo, & mouent, & mouentur circulo. Quod eſt impoſsibile. Nam id quod mouet æternum motum, æternum eſt. Non ergo eorum quæ mouentur, vel circulo motus eſt, vel in infinitum. Eſt ergo mouens quidem immobile, & æternum.

CORRELARIVM.

EX hoc ſanè clarum eſt, quòd non omnia mouentur: eſt nãque etiam aliquid immobile, neque omnia quieſcunt. Sunt enim aliqua quę mouētur. Neque alia ſemper quieſcũt, alia ſemper mouentur ſunt enim aliqua, qua aliquando quieſcunt, & alia quæ aliquando mouētur. Veluti ea quæ ex contrarijs mouentur in contraria. Neque omnia quandoq; quieſcunt, & quandoque mouentur. Eſt namque quod & æterno mouetur, & quòd æternò immobile eſt.

THEOREMA. XX.

OMne quod mouetur, ab aliquo mouetur.

DEMONSTRATIO.

ESto A. quod mouetur, dico quod A. ab aliquo mouetur. Vel enim ſecundum naturam mouetur, vel præter naturam. Si ſecũdum naturam, ipſa natura erit motor. Sin autem præter naturam, id quod vim facit, motor eſt. Omnis enim motus qui præter naturam fit, violentus eſt.

THEOREMA. XXI.

PRimum quod mouet circularem motum, impartile eſt.

DEMONSTRATIO.

ESto namque A.moués primum motum. neceſſe enim eſt, eſſe aliquid tale. quoniã omne quod mouetur ab aliquo mouetur.Sane ſi A.ſit primus motor,immobile erit. Omnia namque mouentia præcedit immobile. Cumque æternum moueat motum,potentiam mouendi habet infinitam, nam terminatæ potentiæ,terminatas habet etiam actiones,namque actio a potentia eſt.Itaque ſi actio infinita eſt, etiam potentia infinita eſt.Neceſſe ergo eſt,primum motorem circularis motus,vel corpus eſse,vel incorporeum. Si corpus,vel terminatum,vel infinitum. Corpus quidem infinitum non eſt.& ſi eſſet,non poſſet mouere corpus finitum,ut eſt demõſtratum.Sin uero corpus terminatum eſt, potentiam infinitam non habet, namque eorum quæ terminata ſunt magnitudine,potentiæ ſunt terminatæ, ſicuti & hoc eſt oſtenſum. Non ergo corpus eſt, id quod mouet primum motum circularem.Incurporeum ergo eſt,& infinitæ potentiæ, quod demonſtrare oportuit.

FINIS.

FERRARIAE, APVD DOMINICVM

MAMARELLVM.

M D LXXXIII.